

Muhoksen kunta

Tilinpäätös 2019

TOIMINTAKERTOMUS

Kunnanhallituksen 31.03.2020/ 120 § hyväksymä

Valtuusto 29.6.2020/21 § hyväksymä

MUHOKSEN KUNNAN TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2019

Sisällysluettelo

1. TOIMINTAKERTOMUSTA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET	3
2. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	4
2.1 Kunnanjohtajan katsaus	4
2.2 Kunnan hallinto.....	5
2.3 Yleinen taloudellinen kehitys	9
2.4 Olennaiset muutokset Muhoksen kunnan toiminnassa ja taloudessa.....	10
2.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	12
2.6 Kunnan henkilöstö	13
2.7 Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista	13
2.8 Ympäristötekijät	14
3. SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	16
4. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTAMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS.....	18
4.1 Tilikauden tuloksen muodostaminen	18
4.2 Toiminnan rahoitus.....	20
5. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	23
6. KOKONAISTULOT JA -MENOT	25
7. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TULOS	27
7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	27
7.2 Konsernin toiminnan ohjaus.....	27
7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	28
7.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	29
7.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	30
8 KESKEISET LIITETIEDOT	35
9. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	36

9.1 Tilikauden tuloksen käsittely	36
9.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet	36
10. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	36
10.1 Seuranta koskeva sääntely	36
10.2 Tavoitteiden toteutuminen	37
10.3 Määrärahojen tuloarvioiden toteutuminen	42
10.3.1 Käyttötalouden toteutuminen.....	45
10.3.1.1 Konsernipalveluiden toimintakertomus	45
10.3.1.2 Hyvinvointipalveluiden toimintakertomus.....	55
10.3.1.3 Sosiaali- ja terveystalouden toimintakertomus.....	79
10.3.1.4 Teknisten palveluiden toimintakertomus	94
10.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	112
10.3.3 Investointiosan toteutuminen	115
10.3.4 Rahoitusosan toteutuminen	121
10.3.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	122

Liite 1 / Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1. TOIMINTAKERTOMUSTA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

Toimintakertomuksen antamisesta vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja (KuntaL 115 §). Toimintakertomuksessa annetaan tiedot kunnan toiminnan kehittymisestä koskevista seikoista (KPL 3:1 §). Kunnan toimintakertomuksen erityisenä tehtävänä on selvittää valtuuston talousarviossa hyväksymisen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa (KuntaL 115 §). Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa kunnan tai kuntakonsernin taseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa. Kunnanhallituksen on lisäksi toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi (KuntaL 115 §)

Kuntalain 113 §:n mukaan kunnan tilinpäätökseen kuuluvat tase, tulolaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös.

Toimintakertomusta laadittaessa on noudatettu työ- ja elinkeinoministeriön Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta.

2. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

2.1 Kunnanjohtajan katsaus

Kunnallistalouden tilanne vuoden 2019 osalta on heikentynyt edellisestä vuodesta. Kuntaliiton ennakkoilmoituksen mukaan yli 70 % kunnista tekee alijäämäisen tilinpäätöksen. Vuoden 2019 tulos oli -1,925 M€ negatiivinen (v.2018 tulos oli -1,365 M€ negatiivinen) eli selkeästi heikompi kuin edellisenä vuonna. Ongelmana vuonna 2019 oli verotiliuudistuksen vaikutus kuntatalouteen koko maassa arviolta 700 – 800 m€:n verran. Kyseinen verotuloerä maksetaan kunnille vuoden 2020 aikana.

Verotilitysten kumulatiivinen kertymä on vain noin 800.000 € suurempi kuin edellisenä vuonna vaikka vuodelle 2019 valtuusto päätti korottaa kunnallisveroa määräaikaisesti 21,50 %. Yhteisöverotulokertymä on hieman suurempi kuin edellisenä vuonna vastaavana aikana. Vuoden 2019 talousarvion verotulokohdan toteutuminen alittui noin 1,2 M€:lla talousarvioon nähden. Toimintakate pieneni vuodesta 2018 vuoteen 2019 noin 0,6 M€:lla. Vuoden 2019 vuosikate oli noin 1,46 M€. Vuosikatteella pystyttiin kattamaan vain 15,3 % vuoden 2019 bruttoinvestoinneista, jotka olivat n. 9,5 M€. Tämän vuoksi kunta joutui ottamaan investointien kattamiseen lisää lainaa. Vuonna 2019 pitkäaikainen lainakanta kasvoi 5,6 M€:lla eli 630 €/as.. Talouden suhteen vuosi 2019 oli kokonaisuutena negatiivinen eikä vuoden 2020 alun koronavirusepidemia helpota kuntien taloutta..

Toimialueiden katsauksissa on tarkasteltu vuoden 2019 näkymät toiminnan ja talouden toteutumisen kannalta. Palvelujen ostoissa, aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostoissa on vuoden 2019 aikana tapahtunut kasvua. Sen sijaan avustusten määrä on pienentynyt vuoden aikana 60.000 €:lla.

Sote- ja maakuntauudistuksen piti vielä alkuvuoden valmistelun perusteella tulla voimaan 1.1.2021 lukien. Tilanne muuttui kevään 2019 aikana, jolloin Sipilän hallitus erosi ja uusi hallitus aloitti toimintansa kesällä 2019. Sote- ja maakuntavalmistelua jatketaan sote-alueiden pohjalta. Sote-alueet järjestävät sosiaali- ja terveystoimen palvelutuotannon ns. maakuntamallin pohjalta. Kuntien palvelutuotantoon ja rahoitukseen liittyvät asiat selkeytyvät tulevien vuosien aikana, mikäli eduskunta saa tarvittavat lait hyväksytyä.

Muhoksella perustettiin vuoden 2019 aikana yhteensä **47 uutta yritystä**. Samaan aikaan lakkasi 18 yritystä joten **nettolisäys oli 29 uutta yritystä**.

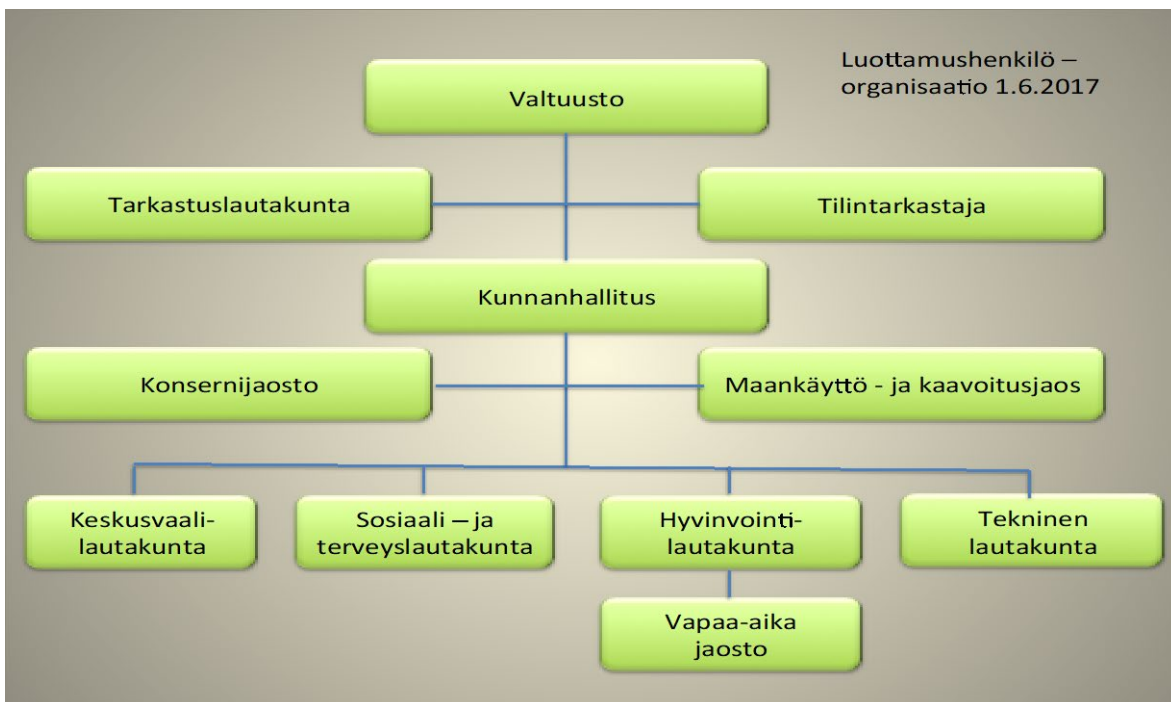
Työttömyystilanteen parani Muhoksella vuoden 2019 alkupuoliskolla ollen joulukuu lopussa 10,8 %. Työttömien määrä kasvoi vuoden aikana (joulukuu 2018 → joulukuu 2019) 51 henkilöllä.

Muhoksen työttömyysaste oli 0,3 prosenttiyksikköä alle Pohjois-Pohjanmaan keskiarvon, joka oli 31.12.2019 11,1 %.

Muhoksen väkiluku aleni vuoden aikana 71 henkilöllä ollen 31.12.2019 yhteensä 8906 asukasta. Syntyneiden määrä on alentunut jo useiden vuosien ajan jo reilusti alle 100 lapsen tasolle.

Jukka Syvävirta, kunnanjohtaja

2.2 Kunnan hallinto

Johtavat viranhaltijat ja sijaiset

Kunnanjohtajana on toiminut Jukka Syvävirta. Kunnanjohtajan sijaisina on toiminut hallinto- ja talousjohtaja Rauno Maaninka ja hallintopäällikkö Rauno Piippo.

Konsernipalveluiden toimialuejohtajana on toiminut hallinto- ja talousjohtaja Rauno Maaninka.

Hyvinvointipalveluiden toimialajohtajana ja hyvinvointijohtajana on toiminut Juha Valta 1.8.-31.12.2019, jota ennen hän on ollut alkuvuoden virkavapaalla. Hänen sijaisenaan kertomusvuonna on toiminut Juha Piirala 1.1. – 31.07.2019.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialajohtajana on toiminut sosiaali- ja terveysjohtaja Merja Honkanen.

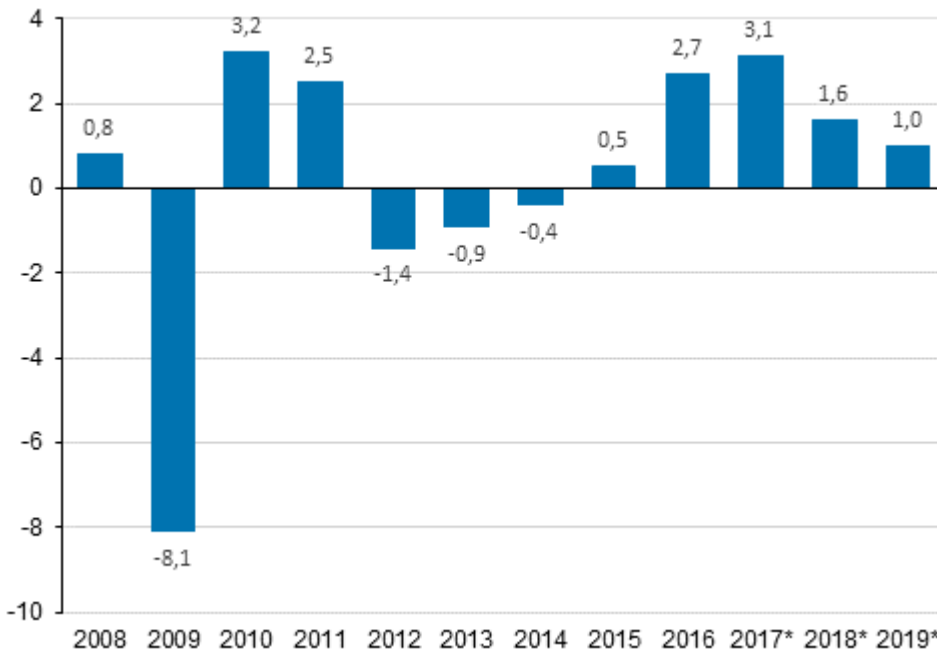
Teknisten palvelujen vs. toimialajohtajana on toiminut tekninen johtaja Mikko Kari.

2.3 Yleinen taloudellinen kehitys

”Bruttokansantuote kasvoi 1,0 prosenttia vuonna 2019

Bruttokansantuotteen volyymi kasvoi 1,0 prosenttia vuonna 2019 Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan. Vuoden 2018 kasvu tarkentui 1,6 prosenttiin ja sen toimialoitteiset tiedot julkaistiin nyt tarkalla toimialatasolla.

Bruttokansantuotteen volyymin vuosimuutos, prosenttia

Tarjonta

Arvonlisäyksen käypähintainen arvo kasvoi 3,1 prosenttia vuonna 2019 ja oli 208 miljardia euroa. Tuoteverojen arvo oli 33 miljardia ja tuotetukipalkkioiden 1 miljardia euroa. Näistä eristä laskettavan bruttokansantuotteen arvo oli 240 miljardia euroa.

Tuonnin arvo kasvoi 2,5 prosenttia 95 miljardiin euroon. Tuonnin volyymi kasvoi 2,2 prosenttia.

Kysyntä

Viennin arvo kasvoi 6,4 prosenttia 96 miljardiin euroon vuonna 2019. Viennin volyymi kasvoi 7,2 prosenttia vientituotteiden hintojen laskiessa 0,7 prosenttia. Tavaravientiä nosti mm. vuonna 2019 ulkomaille luovutetut laivatilaukset. Muiden kysyntäerien osalta laivojen luovutus ulkomaille näkyi varastojen laskuna.

Suurimman kysyntäerän, yksityiset kulutusmenot, käypähintainen arvo kasvoi 2,0 prosenttia 126 miljardiin euroon. Julkisten kulutusmenojen arvo kasvoi 3,9 prosenttia 55 miljardiin euroon.

Investointien käypähintainen arvo kasvoi 1,8 prosenttia 57 miljardiin euroon. Investointien volyymi laski 0,8 prosenttia.

Kotitalouksien säästämisaste kääntyi positiiviseksi

Kotitalouksien oikaistu käytettävissä oleva tulo kasvoi reaalisesti eli hintamuutoksista puhdistettuna 1,8 prosenttia vuonna 2019. Oikaistuun käytettävissä olevaan tuloon lasketaan mukaan myös luontoismuotoiset yhteiskunnalliset tulonsiirrot, jotka voidaan tulkita kotitalouksille tarjotuksi hyvinvointipalveluiksi. Näitä palveluita ovat julkisyhteisöjen ja järjestöjen kotitalouksien hyväksi tuottamat yksilölliset koulutus-, terveys- ja sosiaalipalvelut.

Kotitalouksien kulutusmenot kasvoivat 1,9 prosenttia ja kotitalouksien säästö oli reilut 0,7 miljardia euroa (-0,5 miljardia euroa vuonna 2018). Säästämisaste oli 0,6 prosenttia.

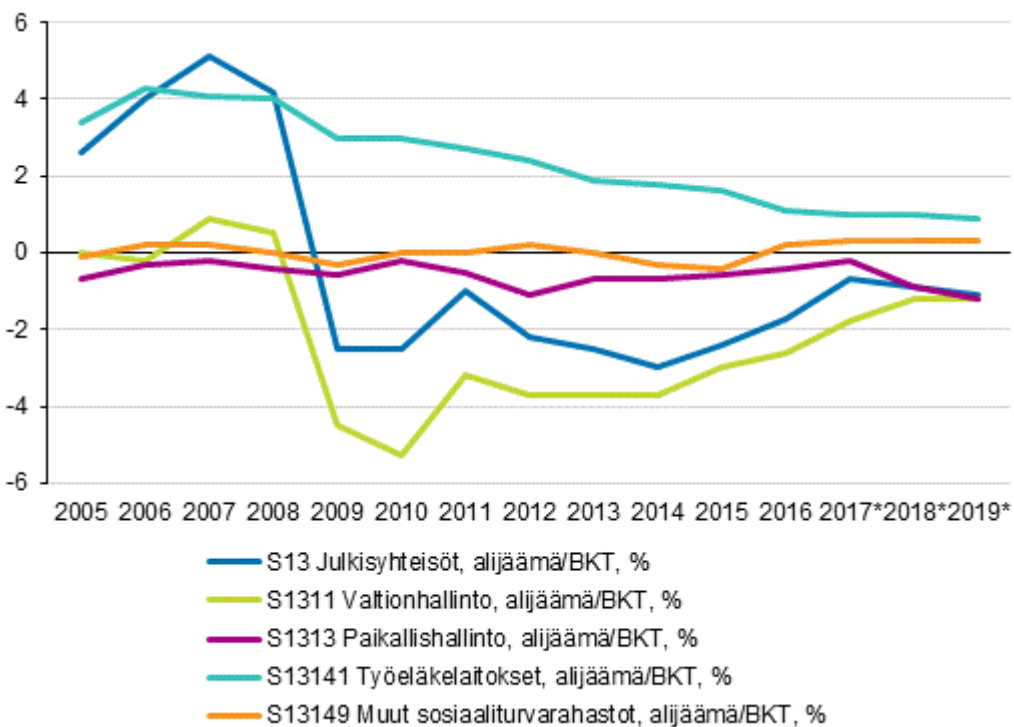
Palkat ja työllisyys

Koko talouden palkkasumman ja työllisten kasvuvauhti hidastui vuonna 2019. Vuonna 2019 koko talouden palkkasumma kasvoi 3,1% edellisvuoteen verrattuna (4,6% vuonna 2018). Työllisten määrä puolestaan kasvoi 0,9% edellisvuoteen verrattuna (2,5% vuonna 2018). Työllisten tekemien työtuntien määrä kasvoi 0,8% vuodentakaiseen verrattuna (2,3% vuonna 2018). Ennakkotietojen mukaan työnantajien maksamat sosiaaliturvamaksut laskivat 1,4% verrattuna edellisvuoteen. Lasku selittyi edellisvuotta alhaisemmilla lakisääteisillä työnantajien sosiaalivakuutusmaksuprosenteilla.

Paikallishallinnon alijäämä kasvoi

Julkisyhteisöjen rahoitusasema eli nettoluotonanto oli 2,7 miljardia euroa alijäämäinen. Edellisenä vuonna alijäämä oli 2,0 miljardia euroa. Alijäämä oli 1,1 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Tilastokeskus julkistaa EU:n komissiolle toimitettavat alijäämä- ja velkatiedot 21.4.

Julkisyhteisöjen ylijäämä / alijäämä sektoreittain suhteessa bruttokansantuotteeseen, prosenttia

Valtionhallinnon alijäämä oli 2,8 miljardia euroa, kun se edellisenä vuonna oli 2,9 miljardia euroa. Paikallishallinnon (kuntien ja kuntayhtymien ym.) alijäämä kasvoi ennakkotietojen mukaan 2,9 miljardiin euroon. Paikallishallinnon alijäämän kasvuun vaikutti julkisten kulutusmenojen ja investointien kasvu.

Työeläkelaitosten ylijäämä pysyi suurin piirtein edellisen vuoden tasolla 2,2 miljardissa eurossa. Työeläkelaitosten maksamien eläkkeiden määrä jatkoi kasvuaan, mutta myös kerätyt työeläkemaksut kasvoivat. Ylijäämään ei lasketa mukaan sijoitusten arvonmuutoksia. Muut sosiaaliturvarahastot olivat 0,7 miljardia euroa ylijäämäisiä.

Vuoden 2018 tietojen tarkentuminen

Vuoden 2018 bruttokansantuotteen volyymin muutos tarkentui 1,6 prosenttiin aikaisemmin julkaistusta 1,7 prosentista. Yrityssektorin käypähintainen arvonlisäys tarkentui 0,6 miljardia alaspäin edellisestä laskentakierroksesta. Myös investointien luvut tarkentuivat.

Vuoden 2018 toimialoitteiset tiedot ja investoinnit julkaistiin nyt tarkalla toimialatasolla.

Lähde: Kansantalouden tilinpito 2019, ennakko julkaistu 16.3.2020. Tilastokeskus”

Elinkeinotoimintojen uudet käytänteet toiminnassa; elinkeinotiimi-toimintamalli on vakiintunut perustuen kiinteään yhteistyöhön kunnan, Humanpolis Oy:n, Muhoksen yrittäjien ja Uusyrittyskeskuksen edustajien kesken. Vuoden 2018 elokuussa aloitti määräaikainen elinvoimakoordinaattori. Elinkeinotiimi ja elinvoimakoordinaattori tuottivat myös elinkeinopalveluita / elinkeinoneuvontaa muhoslaisille yrittäjille. Haastavista talouden näkymistä huolimatta Muhoksella perustettiin kertomusvuonna 47 uutta yritystä. Kertomusvuonna lakkautettiin 18 yritystä joten nettolisäystä oli 29 uutta yritystä.

2.4 Olennaiset muutokset Muhoksen kunnan toiminnassa ja taloudessa

Toimintavuonna toteutettiin investointiohjelma, joka oli normaalia suurempi. Suurimmat investointikohteet vuonna 2019 olivat: Kirkonkylän moduulikoulun rakentaminen syksyn 2019 aikana (5.376.213 €), ICT-hankinnat (374.217 €), Jäähallin kylmälaitteiston uusiminen (272.132 €), kiinteistöjen peruskorjaukset (644.595 €), kaavateiden rakentaminen/peruskorjaus (487.106 €) ja Laukka-Päivärinte kevyenliikenteen väylän loppurahoittaminen (444.826 €).

Seutuyhteistyö on vuoden 2019 aikana ollut hieman vilkkaampaa kuin muutaman vuoden takaisin vuosiin verrattuna. Seudulla on aloitettu uuden MALPE-sopimuksen valmistelu. Samoin on aloitettu seutua koskevan yhteisen työllisyshankkeen valmistelu.

Toimintamenojen osalta voidaan todeta, että suurin menoerä henkilöstömenot ylittyivät noin 200.000 €:lla talousarvioon nähden. Ostopalvelut (sisältäen erikoissairaanhoidon) toteutui 101,4 % talousarviosta. Alijäämä vuodelle 2019 on hieman yli 1,9 miljoonaa euroa. Talousarviossa suunniteltu alijäämä ylittyi n. 1,5 miljoonalla eurolla. Taseessa on tilikausien ylijäämää jäljellä vain noin 1,33 miljoonaa euroa.

Vuoden 2019 toteutuneet bruttoinvestoinnit olivat lähes 9,6 miljoonaa euroa. Alun perin vuodelle 2019 budjetoidut investoinnit olivat noin 7,5 miljoonaa euroa, joten investoinnit ylittyivät kokonaisuutena noin 2,1 miljoonalla eurolla. Vuoden aikana on otettu 14,5 miljoonaa euroa uutta pitkäaikaista lainaa ja vanhoja lainoja on lyhennetty noin 8,9 miljoonaa euroa. Muhoksen kunnan

kokonaislainakanta lisääntyi n. 5,6 miljoonalla eurolla. Kokonaisvelka on 49.967 miljoonaa euroa ja velka per kuntalainen on 5.610 euroa.

Vuoden 2019 aikana on toteutettu edellisen valtuuston helmikuussa 2016 hyväksymää suunnitelmaa talouden tasapainottamiseksi ja valtuuston elokuussa 2019 hyväksymää talousselvitystä. Verotulojen kehitys loppuvuoden 2019 on ollut negatiivinen johtuen mm. verokorttiuudistuksesta. Lisäksi Kuntaliiton verotulokehikko ennusti verotulokehityksen liian optimistisesti.

Konsernin tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen laadinta on toteutettu voimassaolevan lainsäädännön mukaisesti. Konsernin tulos oli alijäämäinen. Tytäryhtiöistä Muhoksen Vesihuolto Oy:n tulos oli ylijäämäinen 49.362 €.

Muhoksen kunnalla ei ole merkittäviä, raportoitavia tutkimus- tai kehitystoimintoja.

Merkittävät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon, joita ei ole esitetty valtuustolle talousarviomuutoksina ovat seuraavat:

- Koko kunnan tasolla toimintatuotot ylittyivät 4,2 %. Toimintamenoista henkilöstömenot ylittyivät 1,2 %, palvelujen ostot ylittyivät 2,5 %, aineet tarvikkeet ja tavarat ylittyivät 1,0 %, avustukset ylittyivät 0,5 % ja vuokratulot ylittyivät 33,1%, muut toimintakulut toteutuivat 100,0 %. Eli kokonaisuutena tuloslaskelman toimintakuluihin liittyvät tiliryhmät **ylittyivät** talousarvioon nähden 1,8 %.

Sitovuustaso	Tulomääräraha €	Menomääräraha €
Konsernipalvelut		
Strateginen johto	-21 912	-39460
Vaalit	-724	
Lomituspalvelut	-19 654	-60083
Työterveyspalvelut	-39015	-81 935
Hyvinvointipalvelut		
Kirkonkylän koulu		-96968
Muu perusopetus		-105 746
Erityisopetus	-10 120	-7 110
Yläkoulu	-4 941	-64 434
Lukio		-13 071
Varhaiskasvatus	-2 621	-58731
Kirjasto	-1 454	
Kulttuuri	-19004	-12 315
Oulujoki-opisto (nettoyks.)		-48 357
Liikuntapalvelut		-26 315
Ulkoliikuntapaikat		-11 800
Sosiaali- ja terveystalvelut		
Hallinto		-14249
Sosiaalityö	-51 133	-41391
Vammaispalvelu		-403 713
Vanhustyö	-270 613	-121621
Sairaanhoido	-23660	-345 962
Neuvola	-22256	-9647
Hammashoito	-32528	-89 993
Tekniset palvelut		
Hallinto	-4792	
Rakennukset		-350 838
Maanrakennus	-53146	
Kaavoitus ja mittaus	-88233	
Rakennusvalvonta	-43825	

2.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Talousarvioasiakirjassa vuosille 2020 - 2022 esitetty investointiohjelma, muuttuu sitä mukaa kun hankkeiden suunnittelu etenee. Tällä hetkellä on tiedossa vuoden 2020 investointiohjelmaan muutos sekä vt22:n alikulun Suokylän risteysalueelle että kevyen liikenteen väylän rakentamisen siirtyminen vuodelle 2021.

Vuoden 2016 aikana on hyväksytty suunnitelma talouden tasapainottamiseksi. Lähtökohtana suunnitelmien laadintaan on ollut tieto siitä, että tuleva valtionosuusjärjestelmän uudistus pienentää valtionosuutta Muhoksen osalta. Elokuussa 2019 valtuusto hyväksyi uuden talousselvityksen, jossa eri toimialojen osalta on esitetty toimenpiteitä talouden kustannusten hillitsemiseksi. Ensimmäiset ohjelman osa-alueet on toteutettu jo syksyllä 2019.

2.6 Kunnan henkilöstö

Muhoksen kunnan henkilöstömäärä 31.12.2019 oli 801 (henkilöstömäärä vuonna 2018 oli 815). Kokonaismuutos edelliseen tilinpäätökseen on – 1,8 %.

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2018	2019
Konsernipalvelut	146	133
Hyvinvointipalvelut	349	349
Sosiaali- ja terveystalvelut	234	236
Tekniset palvelut	86	87
Yhteensä	815	801

Henkilöstömenot käyttötaloudessa olivat yhteensä 30.829.605 € (v 2018 yhteensä 30.091.286 €)

Palkalliset sairauspoissaolot ovat 26,35 % palkallisista poissaoloista tämä vastaa 12.857 päivää (2018 / 13.434 päivää). Sairauspoissaolojen määrä vaihtelee suuresti eri hallintokuntien kesken. Keskimäärin jokainen työntekijä on ollut 16 päivää palkallisella sairauslomalla. Työtaturmien määrää vuonna 2019 oli 30 josta työmatkataturmia 0 kpl ja maatalouslomituksen puolella

tapaturmia oli 12. Vanhuuseläkkeelle siirtyi 14 henkilöä ja täydelle työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyi 6 henkilöä. Osa-työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyi 6 henkilöä.

2.7 Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Muhoksen kunnan keskeiset riskit ja epävarmuustekijät liittyvät kuntarakennemuutokseen, talouteen, ja investointeihin. Talven 2019/2020 aikana globaaliksi ongelmaksi muodostunut Koronavirusepidemian vaikutus kuntatalouteen tulee olemaan ennusteiden mukaan merkittävä.

Muhoksen kunnan keskeinen riski liittyy rahoitusperustan epävarmuustekijöihin. Kunnan investointiohjelma on raskas ja johtaa kunnan velkaantumiseen. Myös Muhoksella on viime vuosina keskusteltu paljonkin eri kiinteistöjen sisäilman laatuun liittyvistä asioista. Kuntaan on perustettu koko kunnan sisäilmatyöryhmä ja lisäksi omia kiinteistökohtaisia sisäilmatyöryhmiä.

Liitetiedoissa on annettu selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta.

Tulevien vuosien osalta voidaan todeta, että tulorahoituksella tulee pystyä kattamaan toteutettavia investointeja. Vuonna 2019 on uutta pitkäaikaista lainaa otettu noin 5,6 m€ enemmän kuin vanhaa lainaa on lyhennetty. Vuoden 2019 lopussa rahavarat olivat 1.339.846 € (2018: 2.526.126 €). Muhoksen kunnan pitkäaikainen lainakanta on 49,9 miljoonaa € ja siitä on muuttuvakorkoista lainaa 3 % ja kiinteäkorkoista lainaa 97 %. Kiinteäkorkoisten osuus on kasvanut, koska viimeisten vuosien aikana otettujen lainojen kiinteät korot ovat olleet alhaiset ja samalla on voitu myös pienentää korkoriskin vaikutusta. Tulevien vuosien investoinneista johtuva velkaantuminen on merkittävä taloudellinen riskitekijä.

Kunnan vapaaehtoiset vakuutusmaksut v. 2019 ovat yhteensä n. 17.400 € (summassa ei mukana lakisääteisiä vakuutuksia). Kunta kilpailutti vuonna 2019 keskeiset vakuutukset jolloin saatiin merkittävä alennus kaikkiin vakuutusmaksuihin. Kunnalla on vakuutus myös toiminnan keskeytymisen varalta.

Muhoksen kunnalla on toimintakertomuksen laatimisen ajankohtana käynnissä oikeudenkäyntejä, jotka liittyvät yhden henkilön irtisanomisprosessiin.

2.8 Ympäristötekijät

Muhoksen kunnan ympäristöviranomaisena toimii Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos.

Muhoksella sijaitsevan Kestinkankaan kaatopaikka on suljettu ympäristöluvan mukaisesti. Sulkemistyöt ovat valmistuneet ja työt vastaanotettu 3.12.2013. Kaatopaikan ympäristöluvan mukaiset jälkihoito- ja tarkkailuvelvoitteet jatkuvat edelleen. Kaatopaikan jätteenkäsittelykentän, tieyhteyden kunnostus ja pintavesien hallintaan liittyviä parannuksia on toteutettu viime vuosien aikana. Taseessa on purkamaton varaus töiden loppuunsaattamiseen 70.895 €. Kustannusarvion mukaan varaus kattaa sulkemisesta aiheutuvat kustannukset.

Muhoksen kunnan alueella ei sattunut vuonna 2019 merkittäviä ympäristövahinkoja. Muhoksen kunta ei ole tehnyt erillistä ympäristöraporttia.

3. SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt keväällä 2015 (30.3.2015 §21) laaditun pysyväismääräyksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeesta. Ohjeen mukaisesti toimielin ja sen alainen johtava viranhaltija vastaavat toiminnan sisäisestä valvonnasta. Toiminnot on järjestettävä siten, että kaikilla tasoilla on riittävä sisäinen valvonta. Sisäisen valvonnan toimintamallia on koulutettu esimieskoulutusten yhteydessä. Tilinpäätös- ja toimintakertomuskäsittelyn yhteydessä luottamustoimielimet ovat arvioineet sisäistä valvontaa omien hallintokuntiansa osalta.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Toimialueiden osalta sisäinen valvonta toimii toimialueilta saatujen selvitysten perusteella kohtalaisen hyvin, mutta jonkin verran poikkeamia on havaittu.

Sisäistä valvontaa toteutetaan sähköisen Dynasty-asianhallintajärjestelmän avulla siten, että viranhaltijaorganisaatio toimii sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti. Viranhaltijapäätösten ja toimielinpäätösten osalta otto-oikeuden käyttöä on tehostettu asianhallintajärjestelmän avulla, jolloin toimielinten ja viranhaltijoiden mahdollisuudet puuttua tehtyihin päätöksiin ovat parantuneet oleellisesti. Sisäiseen valvontaan liittyviä kokonaisuuksia on koulutettu ja tullaan kouluttamaan esimieskoulutuksissa myös tulevina vuosina.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Kirjanpidon järjestelmistä saadaan vertailukelpoista taloustietoa ajallaan päätöksenteon tueksi. Investointien toteutuksen suunnitelmavalmiuteen, aikataulutukseen ja kustannusten hallintaan on kiinnitetty enemmän huomiota ja hankkeita pyritään ennustamalla ohjaamaan tavoitteelliseen lopputulokseen. Investointien rahoitukseen liittyviin muutostarpeisiin on reagoitu nopeasti muuttamalla hankkeiden yleisaikatauluja ja laajuutta, jaksottamalla kustannuksia ja hakemalla taloudellisesti ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisinta ratkaisua. Tarvittaessa havaittuihin ongelmiin on puututtu talousarvion muutoksilla ja muutosesityksillä.

Myös käyttötalouden seuranta on lisätty, mutta siitä huolimatta on myös käyttötalouden puolella jonkin verran talousarviolytyksiä, joita ei ole käsitelty päätöksenteossa. Syynä ylityksiin on suhteellisen suuri sitovuustasojen lukumäärän lisäksi loppuvuoden 2019 kirjanpito- ja ostoreskontrajärjestelmien pilvipalvelumuutosten aiheuttamat ongelmat loka-joulukuussa. Tämän vuoksi korjaavat toimenpiteet ylityksien minimoimiseksi tulisi käsitellä toimielimissä välittömästi. Em. toimenpiteillä varmistetaan myös rahoituksen riittävyys.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskien kartoituksen osalta on hallintokunnissa tehty toimenpiteitä, mutta työtä on vielä kehitettävä systemaattisempaan suuntaan. Etenkin henkilöstöriskien merkitys niissä organisaatio-osissa, joissa ammattitaitoisen sijaisten saaminen esim. pitkäaikaisissa sairauspoissaolosuhteissa aiheuttaa palvelutuotannolle huomattaviakin riskitekijöitä. Tulevaisuudessa palvelutuotannon riskinä on ammattitaitoisen henkilöstön riittävyys ja oikea kohdentuminen. Sote- ja maakuntauudistus tuo aikanaan toteutuessaan lisäksi merkittävän muutoksen palvelutuotantoon.

Organisaation jokainen taso vastaa omalta osaltaan riskienhallinnasta.

Sopimustoiminta

Sopimuseurannan varmistamiseksi on sähköisen asiahallintajärjestelmään liitetty ns. sopimusosio, joka mahdollistaa entistä paremmin olemassa olevien sopimusten seuranta. Järjestelmä myös ns. hälyttää viranhaltijalle jos sopimus vaatii toimenpiteitä.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Muhoksen kunnalla ei ole erillistä organisaatiota tai viranhaltijaa, jonka vastuulla on sisäinen valvonta. Valvontavastuu on jaettu organisaatiossa jokaiselle viranhaltijalle ja erityisesti johtavassa asemassa olevalle viranhaltijalle. Sisäisen valvonnan ohjetta on koulutettu esimiehille.

Jokainen toimialue laatii sisäisen valvonnan ohjeen perusteella arvion siitä miten sisäinen valvonta on toteutunut ja onko havaittavissa puutteita. Toimialueen lausunnot huomioidaan, kun laaditaan toimintakertomuksen sisäisen valvonnan arviointia.

4. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTAMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

Tässä osiossa on esitetty tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma toimintakaudelta. Lisäksi on esitetty edellisen tilikauden vertailu ja tunnusluvut.

4.1 Tilikauden tuloksen muodostaminen

Muhoksen kunnan tuloslaskelma 2019

	Joulukuu 2018 tilinpäätös	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2019 tilikauden alusta	Käyttö-%
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	7 941 335	7 941 335	7 254 871	7 191 042	99,1 %
Maksutuotot	3 036 850	3 036 850	2 801 831	3 298 759	117,7 %
Tuet ja avustukset	479 016	479 016	557 832	607 398	108,9 %
Vuokratuotot	1 292 232	1 292 232	1 336 696	1 325 913	99,2 %
Muut toimintatuotot	197 391	197 391	111 050	140 951	126,9 %
TOIMINTATUOTOT	12 946 824	12 946 824	12 062 280	12 564 063	104,2 %
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-30 091 286	-30 091 286	-30 469 315	-30 829 605	101,2 %
Palvelujen ostot	-27 429 662	-27 429 662	-26 889 220	-27 553 311	102,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 536 880	-3 536 880	-3 602 295	-3 639 445	101,0 %
Avustukset	-4 344 033	-4 344 033	-4 259 032	-4 281 420	100,5 %
Vuokrat	-165 930	-165 930	-245 081	-326 222	133,1 %
Muut toimintakulut	-180 494	-180 494	-181 833	-181 877	100,0 %
TOIMINTAKULUT	-65 748 285	-65 748 285	-65 646 776	-66 811 880	101,8 %
TOIMINTAKATE	-52 801 461	-52 801 461	-53 584 496	-54 247 817	101,2 %
Verotulot	30 082 545	30 082 545	32 098 000	30 871 375	96,2 %
Valtionosuudet	24 940 797	24 940 797	24 629 470	25 097 913	101,9 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-244 005	-244 005	-270 200	-251 935	93,2 %
VUOSIKATE	1 977 876	1 977 876	2 872 774	1 469 536	51,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-3 367 956	-3 367 956	-3 312 099	-3 418 752	103,2 %
TILIKAUDEN TULOS	-1 390 080	-1 390 080	-439 325	-1 949 216	443,7 %
Poistoeron lisäys/vähennys	25 020	25 020	0	24 083	0,0 %
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-1 365 060	-1 365 060	-439 325	-1 925 133	438,2 %

Tuloslaskelman tunnusluvut

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:	Tp 2019	Tp 2018
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	18,80	19,69
Vuosikate/Poistot, %	42,98	58,71
Vuosikate,eur/asukas	165,01	220,33
Asukasmäärä	8906	8977

Toimintatuottojen %-osuus toimintakuluista

(=100 * toimintatuotot / toimintakulut – valmistus omaan käyttöön) (*ulkoinen kirjanpito)

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus on riittävä.

Vuosikate % poistosta

(= 100 * vuosikate / poistot)

Tunnusluvun ollessa 100 % voidaan katsoa kunnan tulo-rahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää päteväna vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Tulo-rahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen kun vuosikate alittaa poistot. Vuosikatteen ollessa alijäämäinen kunnan tulo-rahoitus on heikko.

Vuosikate € / asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo-rahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kunnan koko, taajama-aste, tekniset verkostot ja toimintojen organisointi ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat vuosikatetavoitteen määrittämiseen kunnassa.

4.2 Toiminnan rahoitus

	Joulukuu 2019 tilikauden alusta	Joulukuu 2018 tilinpäätös
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
VUOSIKATE	1 469 536	1 977 876
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	-85 162	-122 602
TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 384 375	1 855 274
INVESTOINTIMENOT	-9 579 399	-3 012 620
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	22 722	7 316
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	318 412	362 530
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-9 238 265	-2 642 773
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-7 853 891	-787 499
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	0	5 470
Pitkäaikaisten lainojen muutos	5 612 960	1 945 640
Lyhytaikaisten lainojen muutos	500 000	-500 000
LAINAKANNAN MUUTOKSET	6 112 960	1 445 640
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	43 418	6 344
Vaihto-omaisuuden muutos	7 022	6 970
Saamisten muutos	-246 237	173 511
Korottomien velkojen muutos	750 447	424 110
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	554 650	610 935
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	6 667 610	2 062 044
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 186 281	1 274 545
RAHAVARAT 31.12.	1 339 846	2 526 126
RAHAVARAT 1.1.	2 526 126	1 251 581
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 186 281	1 274 545

Rahoituslaskelman tunnusluvut

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:	TP 2019	TP 2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-22 975	-19 294
Investointien tulorahoitus, %	15,34	65,81
Lainanhoitokate	0,20	0,27
Kassan riittävyys, pv	3	5
Asukasmäärä	8906	8977

Investointien tulorahoitus-%

(= 100 * vuosikate / investointien omahankintameno)

Tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Lainanhoitokate

(= (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys päivissä

(= 365 * kassavarat / kassasta maksut)

Tunnusluku ilmaisee, montako päivää kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Maksuvalmiutta loppuvuoden osalta paransi talousarviolainanotto.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Muhoksen kunta	2015	2016	2017	2018	2019
Toiminnan ja investointien rahavirta, 1000€	-12 373	-370	-1591	-787	-7854
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, 1000€				-22 975	

Tulorahoituksen korjauserät rahoituslaskelmassa vuonna 2019 sisältävät pakollisten varausten muutosta 0 € ja käyttöomaisuuden myyntivoitot - 85.547,78 € yhteensä - 85.547,78 €. Toiminnan ja investointien rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman, sen välitulosten ja niistä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tavoitteena investointien omarahoitus eli toiminnan ja investointien rahavirran kertymän tulisi olla vähintään 0 viiden vuoden tarkastelukauden lopussa.

5. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

	Joulukuu 2019 tilikauden alusta	Joulukuu 2018 tilinpäätös
Aineettomat hyödykkeet	548 995	543 760
Aineelliset hyödykkeet	68 391 504	63 196 459
Sijoitukset	9 867 054	9 162 659
PYSYVÄT VASTAAVAT	78 807 553	72 902 878
Lahjoitusrahastojen varat	296 345	296 233
Muut toimeksiantojen varat	22 753	23 111
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	319 098	319 344
Aineet ja tarvikkeet	52 547	59 569
Vaihto-omaisuus	52 547	59 569
Pitkäaikaiset saamiset	5 368 837	5 613 137
Lyhytaikaiset saamiset	2 745 423	2 254 886
Saamiset	8 114 259	7 868 022
Rahat ja pankkisaamiset	1 339 846	2 526 126
VAIHTUVAT VASTAAVAT	9 506 652	10 453 718
VASTAAVAA	88 633 302	83 675 939
Peruspääoma	27 287 120	27 287 120
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	3 236 438	4 601 498
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 925 133	-1 365 060
OMA PÄÄOMA	28 598 425	30 523 558
POISTOERO JA VAPAAEHT.VARAUKSET	142 876	166 959
PAKOLLISET VARAUKSET	70 895	70 895
TOIMEKSIANTOJEN PAAOMAT	482 912	439 739
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	34 169 154	29 602 746
Lainat julkisyhteisöiltä	447 925	864 138
Saadut ennakot	0	14 801
Pitkäaikainen	34 617 079	30 481 685
Joukkovelkakirjalainat	5 500 000	5 000 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 433 592	7 971 092
Lainat julkisyhteisöiltä	416 214	415 948
Saadut ennakot	133 812	216 817
Ostovelat	4 413 675	4 050 868
Muut velat	593 082	596 229
Siirtovelat	4 230 742	3 742 149
Lyhytaikainen	24 721 116	21 993 103
VIERAS PÄÄOMA	59 338 195	52 474 788
VASTATTAVAA	88 633 302	83 675 939

TASEEN TUNNUSLUVUT:	Tp 2019	Tp 2018
Omavaraisuusaste, %	32,56	36,78
Suhteellinen velkaantuneisuus %	86,56	76,86
Kertynyt ylijäämä, 1000 €	1311	3236
Kertynyt ylijäämä €/asukas	147	360
Lainakanta 31.12., 1000 €		
	49 967	43 854
Lainat 31.12. €/asukas	5610	4 885
Lainasaamiset 31.12., eur	51335	70 000
Asukasmäärä	8906	8977

Omavaraisuusaste %

(= $100 * (\text{oma pääoma} + \text{kertynyt poistoero} + \text{vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$)

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 % omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntatalouden merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus - %

(= $100 * (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot})$)

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä, €/asukas (alijäämä / asukas)

Lainakanta 31.12. t€

(= $\text{vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} - \text{lyhytaikaisen vieraan pääoman osto- ja siirtovelat})$)

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat euroa / asukas***Lainasaamiset 31.12 t€***

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

6. KOKONAISTULOT JA –MENOT

Kokonaistulojen ja –menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

MUHOKSEN KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT				
TULOT				
Varsinainen toiminta			€	%
	Toimintatuotot		12 564 063,09	14,97
	Verotulot		30 871 375,41	36,78
	Valtionosuudet		25 097 913,00	29,90
	Korkotuotot		123 035,93	0,15
	Muut rahoitustuotot		4 056,40	0,00
	Satunnaiset tuotot		0,00	
	Tulorahoituksen korjaukset:			
		Käyttöomaisuuden myyntivoitto	-85 547,78	-0,10
	Investoinnit			
		Rahoitusosuudet investointimer	22 721,75	0,03
		Käyttöomaisuuden myyntitulot	318 411,78	0,38
Rahoitustoiminta				
	Antolainasaamisten vähennykset		18 665,20	0,02
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys		14 500 000,00	17,28
	Lyhytaikaisten lainojen lisäys		500 000,00	0,60
	Oman pääoman lisäykset		0,00	
Kokonaistulot yhteensä			83 934 694,78	100,00
MENOT				
Varsinainen toiminta			€	%
	Toimintakulut		66 811 879,89	78,00
		valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00
	Arvonlisäveron takaisinperintä		0,00	0,00
	Korkokulut		375 824,60	0,44
	Muut rahoituskulut		3 203,12	0,00
	Satunnaiset kulut		0,00	
	Tulorahoituksen korjaukset:			
		Pakollisten varausten muutos	0,00	
		Käyttöomaisuuden myyntitappio	-386,20	0,00
	Investoinnit			
		Käyttöomaisuusinvestoinnit	9 579 398,98	11,18
Rahoitustoiminta				
	Antolainasaamisten lisäykset		352,05	0,00
	Pitkäaikaisten lainojen vähennys		8 887 039,77	10,38
	Lyhytaikaisten lainojen vähennys		0,00	
	Oman pääoman vähennykset		0,00	
Kokonaismenot yhteensä			85 657 312,21	100,00

7. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Toimintakertomuksessa esitetään yhdistelmä kunnan tytär-, osakkuus- ja muista omistusyhteisyyksistä sekä kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä.

7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyvistä yhteisöistä

	Yhdistely konsernitilinpäätöksessä	
	Yhdistely (kpl)	Ei Yhdistely (kpl)
Tytäryhteisöt	2	
Muut yhtiöt:		
Muhoksen vesihuolto Oy (100 %)		
Mimminetti Oy (100 %)		
Kuntayhtymät	3	
Pohjois-Pohjanmaan liitto (2,09 %)		
Oulun seudun ammattillisen koulutuksen kuntayhtymä (3,65 %)		
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (2,56 %)		
Osakkuusyhteisöt (< 50 %)		1
Kiinteistö Oy Muhoksen Vanhustentalot (23,07 %)		
Humanpolis Oy (33 %)		
Muut omistusyhteisyyksien yhteisöt	2	
Hirsijärven Vesi Oy (50 %)		
Kiinteistö Oy Piilorivi (50 %)		
Yhteensä	7	1

7.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Konsernin toiminnan ohjaus tapahtuu valtuuston hyväksymän konserniohjeen perusteella.

Muhoksen Vesihuolto Oy:n tavoitteet velan lyhennyksen ja koron maksun osalta toteutuivat. Tavoitteena oli lainan lyhennys 100.000 € ja korko 100.000 €

Talousarviovuodelle 2019 asetettujen Muhoksen Vesihuolto Oy:n tavoitteiden toteutuminen:

1. Tavoitteena saada vesilaitoksen varmuusluokitus vuonna 2020 tasolle 1 (paras taso/virallinen varmuusluokitus)

Vesilaitoksen varmuusluokitus on tasolla 1 (paras taso / virallinen varmuusluokitus) ja laitoksen varavoiman saanti on turvattu sekä veden jakelun että viemäröinnin kriittisiin kohteisiin.

Varmuusluokitus on ainakin tasolla 2, mutta varaveden saanti ei kata koko kapasiteettitarvetta ja energian saanti voi väliaikaisesti vaarantua myös kriittisissä kohteissa. Vedenhankintaa ei ole varmistettu, tai varmuusluokka on 0 eikä energian saantia ole varmistettu.

Saavutetaan, uusi vedenottamo rakenteilla Karho-ojalle. (viimeiset automaattiosäädöt menossa)

2. Tavoitteena laskuttamattoman veden määrän saaminen alle 10 %:iin (nyt 10 – 20 %) sekä tavoitteena vuotovesien määrän aleneminen alle 15 %:iin (nyt 15 – 30 %), näihin tavoitteisiin pyritään pääsemään verkoston määrätietoisella saneerauksella.

Ei saavutettu, mutta edistystä on tapahtunut.

3. Muhoksen Vesihuolto Oy:n tavoite on kehittää vesihuoltoa alueellaan yhdyskunta kehitystä vastaavasti.

Tavoite saavutettiin.

4. Tavoitteena on toimittaa asiakkaille puhdasta pohjavettä kohtuukustannuksin ja huolehtia viemäroinnistä terveyden- ja ympäristösuojelun kannalta asianmukaisesti ja taloudellisesti.

Tavoite saavutettiin.

5. Muhoksen Vesihuollon tavoite lyhentää velkaansa seuraavien vuosien aikana on seuraava:

Vuosi	Lyhennys
2018	100.000 €
2019	100.000 €

Tavoite saavutettiin”.

7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Muhoksen vesihuolto Oy

Vuosi 2019 oli kunnan 100 % omistaman Muhoksen Vesihuolto Oy:n seitsemästoista kokonainen toimintavuosi. Muhoksen Vesihuolto Oy:n liikevaihto kasvoi 10,4 % (n. 1,9 miljoonaa euroa) ja tilikauden 2019 tulos oli voitollinen 49.362,86 euroa. Yhtiö tuloutti toimintavuonna Muhoksen kunnalle korkotuloja 100.000 € edestä sekä lyhensi lainaa kunnalle 100.000 euroa.

Uusia kiinteistöjä liitettiin vuoden aikana 35 kappaletta. Vesi- ja viemärikiittymä 25 kiinteistöä, vesiliittymä 3 kiinteistöä ja viemärikiittymiä 7 kiinteistöä. Liittymä määrä vuoden lopussa oli 3394

vesiliittymää ja 2082 viemäriiliittymää. Yhtiö on toimintavuosien aikana rakentanut 749 vesiliittymää ja 852 viemäriiliittymää.

Vesijohtoverkosta rakennettiin 2,0 km ja vesijohtoverkoston kokonaispituus oli vuoden lopussa 266 km. Viemäriverkosta rakennettiin 0,5 km ja viemäriverkoston kokonaispituus oli vuoden lopussa 146,5 km. Viemäri- ja vesiverkosta saneerattiin 0,1 km.

Viemäriverkoston vuotovesimäärien pienentämiseen vaikuttavia korjauksia suoritettiin kaivoja korjaamalla tulva herkillä alueilla ja verkosta saneeraamalla. Siirtoviemäriinjan pumppaamojen sähkökeskukset uusittiin.

Vesijohtoverkoston toimintavarmuutta parannettiin rakentamalla vedenottamo Karho-ojan kankaalle. Vedenottamon rakentamisella taattiin myös veden riittävyys suviseuroille, jotka järjestettiin Muhoksella. Veden hygieenisen laadun varmistamiseksi asennettiin UV-desinfiointilaitteet Karho-ojan alavesisäiliölle. Tulevina vuosina on tarkoitus saneerata verkosta ja toteuttaa hankkeita yhteistyössä

Kiinteistö Oy Muhoskylmä on aiemmin ollut Muhoksen kunnan omistama vuokrataloyhtiö, jossa on 7 asuntoa. Kiinteistö Oy Muhoskylmä on saatu myytyä vuonna 2018 ulkopuoliselle, koska asukkaita on ollut vain muutama.

7.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnan osalta Muhoksen kunnassa toteutetaan jo vuosien ajan käytössä ollutta tytäryhtiön toiminnan ja talouden seurannan yhteydessä tehtävää valvontaa, joka tapahtuu tytäryhtiön johdon kanssa pidettävissä vuotuisissa palavereissa ja erillisillä raporteilla, joita toimitetaan konsernijaostolle.

Vuoden 2019 tavoitteet valtuuston hyväksyi talousarvion hyväksymisen yhteydessä 18.12.2018.

Konserniohjeiden päivitys toteutettiin vuoden 2019 aikana konsernijaoston ohjauksessa.

Konserniohje hyväksyttiin valtuustossa 25.6.2018 § 47. Konsernijaosto seuraa tytäryhtiön toimintaa vuotuisilla raporteilla.

7.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA	2019	2018
TOIMINTATUOTOT	33 022 315	32 609 468
TOIMINTAKULUT	-87 574 326	-86 278 980
OSUUS OSAKKUUSYHT VOITOSTA/TAPPIOSTA	41 370	38 244
TOIMINTAKATE	-54 510 641	-53 631 268
VEROTULOT	30 871 375	30 082 545
VALTIONOSUUDET	27 687 254	27 466 780
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT		
KORKOTUOTOT	23 590	30 789
MUUT RAHOITUSTUOTOT	24 675	66 652
KORKOKULUT	-388 170	-421 322
MUUT RAHOITUSKULUT	-6 726	-11 843
VUOSIKATE	3 701 357	3 582 333
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-4 904 964	-4 759 332
ARVONALENTUMISET	-190 010	-68 683
SATUNNAISET ERÄT	0	482 763
TILIKAUDEN TULOS	-1 393 617	-762 918
TILINPÄÄTÖSSIIRROT	-6 178	-50 012
TILIKAUDEN VEROT	-2 620	-2 419
LASKENNALLISET VEROT	-1 450	-3 666
VÄHEMMISTÖOSUUDET	-1 139	-2 873
TILIKAUDEN YLJ-/ALIÄÄMÄ	-1 405 004	-821 888

<i>Tunnusluvut:</i>	Tp 2019	Tp 2018
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	37	38
Vuosikate/poistot, %	72	75
Vuosikate €/asukas	416	399
Asukasmäärä	8906	8977

Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

KONSERNIN RAHOITUSLASKEMA	2019	2018
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
VUOSIKATE	3 701 356	3 582 334
SATUNNAISET ERÄT	0	482 763
TILIKAUDEN VEROT	-2 620	-2 419
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-277 794	-621 954
	3 420 942	3 440 723
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-13 015 826	-4 901 246
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	98 758	64 921
PYSYVIEN VAST.HYÖDYKK.LUOVUTUSTULOT	363 756	1 088 056
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-12 553 312	-3 748 268
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-9 132 370	-307 545
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET	-0	-1 940
LAINAKANNAN MUUTOKSET	0	9 659
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	16 510 764	10 680 591
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-9 478 139	-9 449 537
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	500 000	-500 000
LAINAKANNAN MUUTOKSET	7 532 625	731 054

OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	0	0
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUT	43 414	6 047
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	4 935	-48 651
SAAMISTEN MUUTOS	-1 281 190	516 098
KOROTT. PITKÄ- JA LYHYTAIK. VELK.MUUTOS	1 513 693	678 360
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	280 852	1 151 854
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	7 813 477	2 613 183
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 318 893	1 017 336
RAHAVARAT 31.12.	4 828 511	5 142 756
RAHAVARAT 1.1.	6 147 404	4 125 420
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 318 893	1 017 336

Tunnusluvut:	Tp 2019	Tp 2018
Toiminnan ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta,1000 €	-22.975	-16.600
Investointien tulorahoitus, %	28	74
Lainanhoitokate	0,41	0,73
Kassan riittävyys	15	19

	Konserni	Konserni
	2019	2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
AINEETTOMAT OIKEUDET	339 389	227 611
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	546 135	583 244
ENNAKKOMAKSUT	81 777	95 491
	967 300	906 346
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
MAA- JA VESIALUEET	10 240 441	9 922 042
RAKENNUKSET	52 164 573	53 281 601
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	12 460 587	11 733 661
KONEET JA KALUSTO	2 586 208	2 649 735
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	138 458	142 756
ENNAKKOMAKS. JA KESKENER.HANKIN	7 914 840	1 064 242
	85 505 108	78 794 036
SIJOITUKSET		
OSAKKUUSYHTEISÖOSUUDET	1 627 979	693 145
MUUT OSAKKEET JA OSUUDET	1 638 572	1 824 978
MUUT LAINASAAMISET	53 732	53 732
MUUT SAAMISET	167 571	167 570
	3 487 854	2 739 426
	89 960 262	82 439 808
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	753 336	604 299
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS		
AINEET JA TARVIKKEET	223 569	231 024
KESKENERÄISET TUOTTEET	2 311	2 495
VALMIIT TUOTTEET/TAVARAT	145 027	142 323
	370 907	375 842
SAAMISET		
PITKÄAIK. SAAMISET		
MYYNTISAAMISET	409 237	550 637
MUUT SAAMISET	72 416	75 316
SIIRTOSAAMISET	3 193	2 823
	484 845	628 776
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
MYYNTISAAMISET	3 990 429	3 362 526
LAINASAAMISET	1 010 875	572 467

MUUT SAAMISET	1 251 828	848 697
SIIRTOSAAMISET	244 053	297 520
	6 497 185	5 081 210
RAHOITUSARVOPAPERIT		
OSAKKEET JA OSUUDET	269	269
SIJOITUKSET RAHAMARKK.INSTRUMEN	193 843	184 424
	194 112	184 693
RAHAT JA PANKKISAAMISET	4 634 400	5 962 712
VASTAAVAA	102 895 047	95 277 340
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	27 287 120	27 287 120
SÄÄTIÖIDEN JA YHD. PERUSPÄÄOMAT	4 322	4 322
LIITTYMISMAKSURAHASTO	579 600	579 600
MUUT OMAT RAHASTOT	232 782	229 029
EDELLISTEN TILIK:N YLI-/ALIJÄÄMÄ	3 014 241	3 953 958
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 405 004	-821 888
VÄHEMMISTÖOSUUDET	65 292	44 174
PAKOLLISET VARAUKSET		
MUUT PAKOLLISET VARAUKSET	884 472	1 005 377
	884 472	1 005 377
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
VALTION TOIMEKSIANNOT	63 406	98 706
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	305 614	305 030
	549 051	321 883
OPPILASVAROJEN PÄÄOMAT	210	210
	918 281	725 829
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN		
LAINAT RAH.- JA VAK.LAITOKSILTA	39 066 835	32 605 988
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	447 925	864 138
SAADUT ENNAKOT		14 801
MUUT VELAT/LIITT.MAKSUT JA MUUT	2 102 948	2 028 272
	41 617 707	35 513 199
LYHYTAIKAINEN		
LAINAT RAH.-JA VAK.LAITOKSILTA	9 648 994	8 657 381
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	416 214	415 948
LAINAT MUILTA LUONTONANTAJILTA	5 500 000	5 000 000
SAADUT ENNAKOT	135 211	219 143
OSTOVELAT	5 787 731	5 050 772
MUUT VELAT/LIITT.MAKSUT JA MUUT	976 090	940 973
SIIRTOVELAT	7 221 665	6 463 526
LASKENNALLISET VEROVELAT LA.	10 326	8 876

LYHYTAIKAINEN	29 696 232	26 756 620
	71 313 939	62 269 818
VASTATTAVAA	102 895 047	95 277 340

Konsernitaseen tunnusluvut	2019	2018
Omavaraisuusaste, %	28,97	32,86
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	77,72	68,81
Kertynyt ylijäämä, €	3 014 241	3 953 958
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	338,45	440,45
Konsernin lainakanta 31.12. 1000€	55 080	47 543
Konsernin lainat, €/asukas	6 184	5 296
Konsernin lainasaamiset 31.12.	53 732	53 732
Konsernin henkilöstömäärä	807	821
Kunnan asukasmäärä	8906	8977

8. KESKEISET LIITETIEDOT

Kunnan ja konserni tilinpäätöksen liitetiedot esitetään kokonaisuudessaan tasekirjassa.

9. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMEPITEET

9.1. Tilikauden tuloksen käsittely

Kuntalaki 69 toteaa seuraavaa: ”Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.”

Tilikauden 2019 tulos on – 1.949.216 euroa. Kunnanhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelyksi seuraavaa: Tuloutetaan tehtyä poistoeroa 24.083 euroa. Tilikauden alijäämä -1.925.133 euroa siirretään taseen tilikauden yli/alijäämätilille.

9.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Tilikauden 2019 osalta on noudatettu valtuuston 29.2.2016 / 9 § hyväksymää suunnitelmaa talouden tasapainottamiseksi sekä valtuuston 26.8.2019 § 54 hyväksymää talousselvitystä. Lainsäädännöllistä velvoitetta (kattamattomia alijäämiä) kunnalla ei ole laatia talouden tasapainotussuunnitelmaa. Suunnitelma ja talousselvitys päätettiin kuitenkin laatia, jotta kunta paremmin pystyy vastaamaan tuleviin haasteisiin.

10. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

10.1 Seurantaa koskeva sääntely

Kuntalain mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutumisvertailusta on lisäksi käytävä ilmi onko menot, tulojen lisäksi, muutoin rahoitettu talousarviossa määrättyllä tavalla (KuntaL 113 §). Muulla rahoituksella tarkoitetaan tällöin rahavarojen käyttöä ja muita maksuvalmiuden muutoseriä rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Selvityksen laadinnan yhteydessä on noudatettu työ- ja elinkeinoministeriön Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta.

10.2 Tavoitteiden toteutuminen

Muhoksen valtuusto on hyväksynyt kuluvalle valtuustokaudella kuntastrategian 18.12.2017. Muhoksen kunnan strategian seuranta toteutetaan valtuuston hyväksymän kuntastrategian tavoitteiden osalta seuraavasti vuoden 2019 osalta seuraavasti:

STRATEGIAN TOTEUTUMINEN 1-12/2019

Asukkaat ja hyvinvointi

- 1) Kaavoituskatsaus:
- 2) Kuntamarkkinointi:
- 3) Asunto-ohjelma:
- 4) Muuttotutkimus 2 - 4 v välein:

Toteuma

- Toteutunut
- Luovutettu 11 ok-tonttia, (Myönnetty 26 omakotirakennuslupaa)
- Ei ole edennyt vielä. Käynnistetään laadinta 2020.
- Toteutettu kevään 2018 aikana

Kunnan hyvinvointijohtaminen

- Hyvinvointikertomus osana johtamista: Laaja hyvinvointikertomus käsitelty elokuussa 2019 kunnassa (valtuustoon syyskuussa 2019)
- LAPE-muutosohjelma: Toteutuu ohjelman mukaisesti

• liikenneturvallisuustyö:	Työryhmän kokoonpano päivitetty – kokoontunut kaksi kertaa vuonna 2019.
Nopean tietoverkon rahoitus ja järjestäminen:	Laajakaista-hanke edennyt – toteutus 2019-2020
Säännöllisesti toteutettavat kuntalais- ja aluetilaisuudet:	Kyselytunti toteutettu elokuussa ja marraskuussa 2019
Kunnan avustusjärj. uusiminen ja käyttöönotto 2018:	Edennyt osittain mm. kulttuuriavustukset
Kylien markkinointi ja tilojen hyödyntäminen: Honkala-Mäntyranan alueilla	Kyläkisälli-toiminta käynnistynyt Päivärinteellä ja
Ylikunnallisen yhteistyön aktiivinen kehittäminen:	Arkkitehtiyhteistyö, mittaustoiminta, ja Ekolakeus toteutunut. Keskusteluja mm. ruokahuollon ja rakennusvalvonnan osalta käynnistynyt.

Talous

1) Talousarvio ja taloussuunnitelma:	1-12/2019 vuosikate jäi reilusti alle poistojen
2) Investointien toteuttamisohjelma 2019 – 2022:	OK muutosten jälkeen – paineita korjausvelan vuoksi
3) Kunnan talouden tasapainotusselvitys:	Uudistettu talousselvitys 8/2019 valtuustossa
4) Uudet toiminta- ja rahoitusmallit: kiinteistöleasing-rahoitus)	Varikko hankittu leasing-mallilla ja lukion
5) Palvelujen tuotteistaminen: markkinavuoropuhelu toteutettu	Terveyskeskuksen keittiön osalta

Kuntalaisten palvelut

Varhaiskasvatussuunnitelma:	Toteutetaan vuonna 2019 - 2020
Opetuksen kehittämissuunnitelma (KESU):	Suunnittelussa
Uusi Peruskoulu – hanke:	Suunnittelussa
LAPE-muutosohjelma:	Toteutuu ohjelman mukaisesti
Kulttuuripoliittinen ohjelma	Valmistelussa
Liikuntapaikkaselvitys osana investointisuunnittelua:	Toteutunut (ajan tasalla – päivitetään koko ajan)
Vapaa-aikatoimen kehittämissuunnitelma (KESU):	Valmistelussa
Ikäpoliittinen ohjelma:	Valmistelussa – valtuustossa 2/2020
Kunnan asunto-ohjelma:	Käynnistetään vuoden 2020 aikana - edellyttää erillisrahoituksen 2021
Koko kunta ikäihmisten-hanke:	Voimaa vanhuuteen-hanke käynnissä
Muutosjohtamisen ohjelma:	Maakuntauudistuksen esimiesvalmennus toteutunut
Hallintosääntö ja toimintarakenteen muutostyö:	Muutos hyväksytty valtuustossa 6/2018, pieniä päivityksiä useita,.

Edunvalvonta MAKU-uudistuksen valmistelussa: Keskeytynyt keväällä 2019 valtioneuvoston eron myötä. Jatko vielä epäselvä.

Henkilöstö

Rekrytointikyselyt esimiehille: Ei ole tehty vielä

Työyhteisöjen vuosittaiset koulutussuunnitelmat: Valmistunut ja toteutettu vuonna 2019

Osaamiskartoitukset: Kehityskeskusteluissa koulutustarve-kohta

Kunnan työhyvinvointiohjelman keskeisiä tavoitteita toimenpiteiksi:

- esimiesten työkykyjohtaminen: Työterveys Virran varhaisen tuen malli otettu käyttöön 1.1.2019
- avoimen vuorovaikutuksen kehittäminen työyhteisöissä: Työyhteisöselvitysten yhteydessä
- kannustavan palkkauksen kehittäminen: Valmistelussa – pilotointi varhaiskasvatuksessa 2020

Asuminen ja maankäyttö

Keskustan osayleiskaavojen uudistaminen: Käsitelty valtuustossa 6/2018. Lainvoimainen. Yritysalueiden osalta käynnistetty kehittämistoimet

Kaavoituskatsaukset: Toteutunut

Oulujoki/kunnostamissuunnitelma ja toteuttavat toimenpiteet: Oumo-hankkeiden kautta

Energiatehokkuussuunnitelma ja toimenpiteet: Aurinkovoimalan tuotto hyvä, Jäähallin energiaselvitys, palvelutuotannosta poistuneita kiinteistöjä myyty, katuvalaistusta uusittu LED-valoilla. 50/50 malli hyväksytty valtuustossa 8/2019. Sähköautoja hankittu kuntaan. (Toimintasuunnitelma hyväksytty khall:ssa)

Henkilökuljetusten kehittämishanke: Ei ole käynnistynyt

Pyöräily-, jalankulku- ja ulkoilureittiverkosto: Seudullinen pyöräilyn pääreititsuunnitelma hyväksytty ja viitoitustyö on valmis. Ulkoilureitit liikuntapaikkasuunnitelmassa. Rokua Geopark-alueen reitistöjen kunnostamishanke valmistelussa.

Liikenteen turvallisuussuunnitelma: Liikenneturvallisuustyöryhmän työ on jatkuvaa

MALPE-aiesopimus 2020 – 2023: Valmistelu käynnistynyt seudulla

Elinvoima-ohjelma: Hyväksytty helmikuussa 2019 – seuranta toimitakertomuksessa

MUHOS-mallin tehokkaampi hyödyntäminen ja edelleen kehittäminen (elinkeinoyhteistyö paikallisen yrittäjäjärjestön kanssa): Edennyt hyvin. Arvioidaan elinvoimaohjelmassa

Energiatehokas kuntamallin markkinointi: Hinku-ohjelman ja Väre-hankkeen kautta

Energiasopimuksen täytäntöönpano:	Edetään Motivan KEO-sopimuksen mukaisesti
Kunnan työllisyysohjelma:	Valmistelussa seudullinen hanke 2020
Kuntouttavan valmennuksen mallien hyödyntäminen:	Vuoden aikana 62 osallistujaa
MUTAVA-hanke: (lainsäädännön valmistelu kesken)	Ei tule toteutumaan, koska seudullinen hanke etenee
Seudullinen työllisyysyhteistyö:	Suunnitelma uudesta hankkeesta valmistelussa 2020

Kunnanhallituksen 2019 alkuvuonna hyväksymän Elinvoimaohjelman toteutuma vuodelta 2019 on esitetty seuraavassa:

ELINVOIMAOHJELMAN TOTEUTUMINEN 2019

Asia	Aikataulu	Seuranta
1. PAINOPISTETAVOITTEET:		
Pehmeitä vetovoimatekijöitä edesautetaan tuottamalla kulttuuritapahtumia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.	2019-2025	Esim. Vapputapahtuma, Valoatapahtuma, Muhoksen Musiikkipäivät toteutetaan 2020
Kotiseututietämystä lisätään koulujen opetussuunnitelmiin.	2019-2020	Oulujokiopistolla aloitetaan Geopark kurssi 2020. Koulut tuovat esille resurssien mukaisesti.
Liikunnallisia tapahtumia kuntalaisille vuosittain.		
Yritystonttien laatukriteereitä laaditaan yhteistyössä yrittäjien kanssa.	2019-2025	Tervasoutu, Tervahiihto, pyöräilytapahtumat, Geopark maastopyörätapahtuma. 2020 aikana viedään Muh. Yrittäjien johtokuntaan viedää asiana yritystonttien kriteerit.
Startup- ja kasvuyrittäjyyden toimintamallia kehitetään elinkeinotiimin yhteistyön kehittämisen kautta. Lisäksi Humanpolis matkailusektorin osalta.	2019-2021	Hankkeisiin etsitään aina muhoslaisia yrityksiä
Julkiset ja yksityiset palvelut turvataan osallistumalla aktiivisesti sote-/maakuntauudistuksen valmisteluun.	2019	
Julkisten ja yksityisten palvelujen yhteensovittaminen/lomittaminen.		Ei ole edennyt valtakunnallisen poliittisen päätöksen takia.
Yritysmuotoisuus johtajatuksena päätöksenteossa (Yritysvaikutusten arviointi-malli jatkuvaan käyttöön)	2019-2020	Yhteistyö autokoulujen, Ajovalman ja paikallisen yrittäjän kanssa (mopon käsittelykoe)
Muhoksen yrittäjäjärjestön ja muiden yritysten kanssa ”jatkuva vuoropuhelu” toimintamalliksi	2019-2020	Elinvoimakoordinaattori keskustelee toimialojen ja yrittäjien välillä.
-	2019-2020	Keskusteluyhteys päivittäistä kunnan ja yrittäjien välillä..

<p>2. KUNNAN YRITYSTOIMIEN ERIKOISSATSAUKSET Digitalisaation mahdollisuudet palvelutuotannossa otetaan käyttöön laajakaistapalvelujen myötä.</p> <p>Edesautetaan luovien alojen koulutusta ja yritysten etabloitumista.</p> <p>Korostetaan päätöksenteossa lähiruoan merkitystä paikalliselle yritystoiminnalle</p> <p>Tonttipolitiikkaa edistetään aktiivisella vuorovaikutuksella kaavoitusprosesseissa</p> <p>Matkailuelinkeinoja edistetään toteuttamalla Oulujokivarren kuntien yhteistä matkailun kehittämissuunnitelmaa (Sweco)</p>	<p>2019</p> <p>2019</p> <p>2019</p> <p>2019</p>	<p>Kuuntelumahdollisuus kunnan aineistoon, laajakaistapalvelut heinäkuussa 2020 käyttöön.</p> <p>Eräkokkikoulutus kokeilua muokataan uudestaan edullisemmaksi. Aktiivinen keskustelu yritysten sijoittumiselle Muhokselle.</p> <p>Muhos on mukana järjestämässä Rokuan maatalousyrittäjien lisäansio tilaisuutta. Kirkkosaarella mukana yrittäjäyys ja palvelut. Yritystonttien ostoa jatketaan Korivaaran yrityspuistossa..</p> <p>Swecon kehittämissuunnitelma mukana Kirkkosaaren kehittämisessä.</p>
<p>3. LUOVUUS JA MARKKINOINTI Elinvoiman edistäminen vapaa-aikapuolen investoinneilla.</p> <p>Viestinnän uudistaminen viestintäohjelmaa noudattaen.</p> <p>Vetovoiman ja viihtyisyyden lisääminen matkailun kehittämisohjelman kautta. Kirkkosaaren ja Ponkilan alueen kehittämissuunnitelman kautta. Metlan alueen arkkitehtikilpailun toteuttaminen.</p> <p>Ilmastomuutosvaikutusten arviointi toteutetaan HINKU-verkoston avulla. Tonttitarjonnan keskittäminen asemakaava-alueille (joukkoliikenneverkon läheisyydessä)</p>	<p>2019-2020</p> <p>2019-2020</p> <p>2019</p>	<p>Talviuintipaikan käyttöönotto, Senioripassi otettu käyttöön.,</p> <p>Viestintä toteutetaan brändi- ja nettisivujen uudistuksen kautta.</p> <p>Kirkkosaari aloitettu kuntalaiskuulemisella</p> <p>Kirkkosaari sijaitsee joukkoliikenne reitistön läheisyydessä.</p>
<p>4. TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA YRITYSTONTIT Yritystonttien markkinoinnin kehittäminen markkinointityöryhmän ideoiden pohjalta</p> <p>Asemakaavoituksen avulla kohdennetaan yritystonttitarjontaa vt. 22:n varteen</p>	<p>2019-2020</p> <p>2020</p>	<p>Omakotitonttien markkinointia tehostettiin 2019 Nokiankankaan markkinointitaulu asennettiin 2019 ja yritystonttien markkinointia suunnitellaan 2020. Nostetaan pohdittavaksi englanninkielinen Tonttipörssi. Nokiankankaan kaavoitus ja tiealueiden kehittäminen. Korivaaran yritystonttiostot ja Tiilitien korjaus+ jatkaminen</p>
<p>5. YRITTÄJÄYHTEISTYÖ Hankinnoissa toteutetaan systemaattisesti markkinavuoropuhelua.</p> <p>Päivitetään Muhoksen kunnan hankintaohje.</p> <p>Toteutetaan vuosittain yhdessä yrittäjäjärjestön kanssa vuotuinen hankintailta.</p> <p>Viestinnässä yrittäjien kanssa korostetaan avoimuutta</p>	<p>2019</p> <p>2020</p> <p>2019-2025</p>	<p>Kuljetushankinnoissa ja OUMO hankkeissa vuoropuhelu aktiivista</p> <p>Hankintaohje 2020 aikana, mahdollisuus on käyttää Iin kunnan mallia. Hankintailta 2020. Cloudia hankintajärjestelmä toimii ja sitä käytetään kunnassa.</p>

viestintäohjelman mukaisesti.	2019	Viestintä ja yhteydenpito aktiivista. Geoparkin kuukausitulet jatkuu 2020 ja Muhoksen yrittäjien aamukahvit.
<p>6. JULKISEN JA YKSITYISEN SOSIAALI- JA TERVEYSALAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ Turvataan kaavoituksella monipuolisen yksityisen ja julkisen palvelutuotannon toimintaympäristö.</p> <p>Kuunnellaan aktiivisesti yksityisen puolen toimijoiden tarpeet. Korostetaan viestinnässä verkostomaista toimintamallia.</p>	2019-2025	<p>Muhoksen kunnassa tarjotaan rakennustontteja. Muhoksen kunnan vahvuus on sosiaali- ja terveysalan yritysten sijoittuminen kuntaan.</p> <p>Nopea reagointi tonttikysymyksiin saman päivän aikana on tavoitteena.</p>
<p>7. KOULUTUSSEKTORI Korostetaan markkinoinnissa toisen asteen oppimismahdollisuuksia kunnassa.</p> <p>Edistetään mm. kaksoistutkinnon ja muun yhteistyötä 2. asteen oppilaitosten kanssa.</p> <p>Edistetään yrittäjyyskasvatusta eri kouluasteilla. Korostetaan paikallisen luonnon erityispiirteitä (mm. Geopark-alue) Muhoksen kunnan OPS:ssa.</p> <p>8. MATKAILU- JA KULTTUURISEKTORI Kehitetään Unesco Geopark-aluetta Oulujokilaakson kuntien kanssa.</p> <p>Kulttuuripuolen yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa viedään systemaattisesti eteenpäin.</p>	<p>2019</p> <p>2019</p> <p>2020</p> <p>2019-2022</p> <p>2019</p>	<p>Joukkokuljetuksia on parannettu oppilaskuljetusten osalta ja uusi lukiorakennus valmistuu 2020.</p> <p>Uudistunut ammatillinen koulutus yrittäjän kumppanina OSAO Nuorten yrittäjyyskilpailu vuosittain ja yrittäjyyskurssit koululla. Oulujokiopistolla aloitetaan Geopark kurssi 2020. Koulut tuovat esille resurssien mukaisesti.</p> <p>Tervareitistön kunnostussuunnittelu on aloitettu. Hankehakemusta kirjoitetaan keväällä 2020.</p> <p>Kulttuuripuolen yhteistyö toimii hyvin kolmannen sektorin kanssa.</p>

10.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava. Lähtökohtaisesti kaikki valtuuston talousarviossa asettamat tavoitteet ovat sitovia siten, että ne on tarkoitettu toteutettavaksi. Jos tavoitteet eivät ole saavutettavissa talouden perusteissa tapahtuneista muutoksista johtuen, on valtuuston hyväksyttävä myös tavoitteita koskevat muutokset. Tavoitteet asetetaan valtuusto ja lautakunta tasolle.

Kuntalain mukaan talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat. Määräraha on valtuuston toimitelmille antama euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen.

Toimitelmällä on valtuutus käyttää sille talousarviossa osoitettu määräraha määrättyyn käyttötarkoitukseen tai määrätyn tavoitteen toteuttamiseen. Toimitelin ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava. Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan. Määrärahan siirrosta sitovuustasojen välillä päättää valtuusto ja toimintojen sisällä muutoksista päättävät lautakunnat (konsernipalveluiden osalta kunnanhallitus). Kunnanhallituksen määrärahoissa olevien harkinnanvaraisten toiminta-avustusten mahdollisesta siirrosta toiseen hallintokuntaan päättää kunnanhallitus.

Valtuusto on hyväksynyt talousarvioraamin 2019 yhteydessä talousarvion yleissitovuustason.. Talousarviota suunniteltaessa tulo- ja menokasvuprosentit ovat sitovia lautakuntatasolla. Lautakunnat määrittelevät omat tarkemmat toimintotasoiset sitovuustasot. Valtuusto vahvistaa talousarvion yhteydessä toimintojen sitovat bruttoperiaatteen mukaiset tulo- ja menoarviot (euromääräiset). Poikkeuksen meno- ja tuloarviositovuuteen ovat ruoka- ja siivouspalvelut, työterveyshuolto, Oulujoki-opisto ja lomituspalvelut, jotka ovat nettobudjetissa.

Valtuuston nähden sitovat erät ovat bruttoperiaatteen mukaan toimintatuotot yhdessä sekä toimintamenot yhdessä. Nettoperiaatteen mukaan valtuuston nähden sitovaa on käyttökate. Poistot sekä laskennalliset erät eivät ole valtuuston nähden sitovia.

Projekti-määrärahat on budjetoitu konsernipalveluiden alle kohtaan strateginen johto. Projekteille tulee aina perustaa oma kustannuspaikka talouden seurannan helpottamiseksi. Muutkin hallintokunnat voivat talousarviovuoden puitteissa perustaa projekteja, jotka liittyvät suoraan oman toiminnan kehittämiseen. Muiden hallintokuntien hankkeet on sijoitettava keskitetysti oman hallinnon sitovuustasolle.

Tuloslaskelmaosassa budjetoidaan valtuuston nähden sitovat tulosvaikutteiset tuloarviot ja määrärahat, joita ei ole budjetoitu hallintokunnille. Seuraavat erät ovat sitovia: verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot, satunnaiset erät sekä tilinpäätössiirrot.

Rahoitusosassa valtuuston nähden sitovia eriä ovat antolainauksen muutokset, lainakannan muutokset ja oman pääoman muutokset.

Investointiosassa valtuuston nähden sitovia ovat kaikki yksittäiset hankkeet jotka on lueteltu tässä asiakirjassa. Valtuuston nähden sitovaa on hankkeen kokonaisarvo, määräraha vuodelle 2018 sekä hankkeen tarkoitus / tavoitteet. Investointiosassa on kohteittain määritelty vastuullinen hallintokunta / lautakunta / viranhaltija.

Talouskatsaus käsitellään jokaisen kuukauden jälkeen ao. lautakunnassa, hallituksessa ja valtuustossa. Osavuosikatsaus tehdään maaliskuun, kesäkuun ja syyskuun toteuman jälkeen. Suunniteltuja toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi seurataan jokaisen osavuosikatsauksen yhteydessä. Lisäksi seuranta on myös tilinpäätöksen yhteydessä. Valtuustolle raportoidaan sitovuustasoittain.

Valtuuston hyväksymät talousarviomuutokset käyttötalouteen ja investointeihin vuonna 2019 on esitetty konsernipalvelujen kohdalla.

10.3.1 Käyttötalouden toteutuminen

10.3.1.1 Konsernipalveluiden toimintakertomus

Kunnanhallitus on käsitellyt konsernipalveluiden toimintakertomuksen ja strategian kokouksessaan 31.3.2020.

KONSERNIPALVELUT TUOSLASKELMA

	Joulukuu 2018 tilinpäätös	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2019 tilikauden alusta	Käyttö-%
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	7 941 335	7 941 335	7 254 871	7 191 042	99,1 %
Maksutuotot	3 036 850	3 036 850	2 801 831	3 298 759	117,7 %
Tuet ja avustukset	479 016	479 016	557 832	607 398	108,9 %
Vuokratuotot	1 292 232	1 292 232	1 336 696	1 325 913	99,2 %
Muut toimintatuotot	197 391	197 391	111 050	140 951	126,9 %
TOIMINTATUOTOT	12 946 824	12 946 824	12 062 280	12 564 063	104,2 %
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-30 091 286	-30 091 286	-30 469 315	-30 829 605	101,2 %
Palvelujen ostot	-27 429 662	-27 429 662	-26 889 220	-27 553 311	102,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 536 880	-3 536 880	-3 602 295	-3 639 445	101,0 %
Avustukset	-4 344 033	-4 344 033	-4 259 032	-4 281 420	100,5 %
Vuokrat	-165 930	-165 930	-245 081	-326 222	133,1 %
Muut toimintakulut	-180 494	-180 494	-181 833	-181 877	100,0 %
TOIMINTAKULUT	-65 748 285	-65 748 285	-65 646 776	-66 811 880	101,8 %
TOIMINTAKATE	-52 801 461	-52 801 461	-53 584 496	-54 247 817	101,2 %
Verotulot	30 082 545	30 082 545	32 098 000	30 871 375	96,2 %
Valtionosuudet	24 940 797	24 940 797	24 629 470	25 097 913	101,9 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-244 005	-244 005	-270 200	-251 935	93,2 %
VUOSIKATE	1 977 876	1 977 876	2 872 774	1 469 536	51,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-3 367 956	-3 367 956	-3 312 099	-3 418 752	103,2 %
TILIKAUDEN TULOS	-1 390 080	-1 390 080	-439 325	-1 949 216	443,7 %
Poistoeron lisäys/vähennys	25 020	25 020	0	24 083	0,0 %
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-1 365 060	-1 365 060	-439 325	-1 925 133	438,2 %

	Joulukuu 2018 tilinpäätös	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2019 tilikauden alusta	Käyttö-%	Ylitys/alitus
STRATEGINEN JOHTO(KONSERNIJAOSTO)						
Toimintatuotot	122 596	122 596	70 000	91 912	131,3 %	-21 912
Toimintakulut	-999 216	-999 216	-1 132 805	-1 172 265	103,5 %	39 460
Toimintakate	-876 621	-876 621	-1 062 805	-1 080 353	101,7 %	17 548
Poistot ja arvonalentumiset	-67 706	-67 706	-28 078	-28 871	102,8 %	793
Laskennalliset erät	-20 688	-20 688	-21 465	-19 891	92,7 %	-1 574
Ylijäämä / alijäämä	-965 014	-965 014	-1 112 348	-1 129 114	101,5 %	16 766
MAANKAYTTO JA KAAVOITUS						
Toimintatuotot	63 683	63 683	16 200	45 138	278,6 %	-28 938
Toimintakulut	-68 746	-68 746	-100 367	-94 493	94,1 %	-5 874
Toimintakate	-5 064	-5 064	-84 167	-49 355	58,6 %	-34 812
Poistot ja arvonalentumiset	-900	-900	-985	-1 100	111,7 %	115
Laskennalliset erät	-2 249	-2 249	-1 972	-1 828	92,7 %	-144
Ylijäämä / alijäämä	-8 213	-8 213	-87 124	-52 282	60,0 %	-34 842
VAALIT 1.1.16>						
Toimintatuotot	13 847	13 847	27 000	27 724	102,7 %	-724
Toimintakulut	-22 235	-22 235	-55 055	-34 462	62,6 %	-20 593
Toimintakate	-8 388	-8 388	-28 055	-6 738	24,0 %	-21 317
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	-117	0,0 %	117
Laskennalliset erät	-1 012	-1 012	-1 044	-968	92,7 %	-76
Ylijäämä / alijäämä	-9 400	-9 400	-29 099	-7 822	26,9 %	-21 277
TARKASTUSLAUTAKUNTA 1.1.16>						
Toimintakulut	-36 444	-36 444	-39 407	-28 562	72,5 %	-10 845
Toimintakate	-36 444	-36 444	-39 407	-28 562	72,5 %	-10 845
Laskennalliset erät	-787	-787	-696	-645	92,7 %	-51
Ylijäämä / alijäämä	-37 231	-37 231	-40 103	-29 207	72,8 %	-10 896
HALLINTOPALVELUT/TOIMISTOT						
Toimintatuotot	344 894	344 894	341 891	260 041	76,1 %	81 850
Toimintakulut	-1 942 073	-1 942 073	-1 943 321	-1 790 294	92,1 %	-153 027
Toimintakate	-1 597 179	-1 597 179	-1 601 430	-1 530 252	95,6 %	-71 178
Poistot ja arvonalentumiset	-41 172	-41 172	-104 012	-56 965	54,8 %	-47 047
Laskennalliset erät	1 087 227	1 087 227	1 125 495	1 042 082	92,6 %	83 413
Ylijäämä / alijäämä	-551 124	-551 124	-579 947	-545 136	94,0 %	-34 811
LOMITUSPALVELUT						
Toimintatuotot	5 311 964	5 311 964	5 211 383	5 231 037	100,4 %	-19 654
Toimintakulut	-5 103 718	-5 103 718	-5 093 024	-5 153 107	101,2 %	60 083
Toimintakate	208 245	208 245	118 359	77 930	65,8 %	40 429

	Joulukuu 2018 tilinpäätös	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2019 tilikauden alusta	Käyttö-%	Ylitys/alitus
Poistot ja arvonalentumiset	-1 237	-1 237	-206	-206	100,1 %	0
Laskennalliset erät	-100 516	-100 516	-97 238	-90 102	92,7 %	-7 136
Ylijäämä / alijäämä	106 493	106 493	20 915	-12 378	-59,2 %	33 293
MAASEUTUTOIMI						
Toimintakulut	-38 323	-38 323	-50 261	-48 398	96,3 %	-1 863
Toimintakate	-38 323	-38 323	-50 261	-48 398	96,3 %	-1 863
Poistot ja arvonalentumiset	-1 328	-1 328	-1 328	-1 361	102,5 %	33
Laskennalliset erät	-1 012	-1 012	-928	-860	92,7 %	-68
Ylijäämä / alijäämä	-40 663	-40 663	-52 517	-50 619	96,4 %	-1 898
PALO- JA PELASTUSTOIMI 1.1.16>						
Toimintakulut	-562 492	-562 492	-563 039	-563 049	100,0 %	10
Toimintakate	-562 492	-562 492	-563 039	-563 049	100,0 %	10
Laskennalliset erät	-10 569	-10 569	-10 791	-9 999	92,7 %	-792
Ylijäämä / alijäämä	-573 060	-573 060	-573 830	-573 049	99,9 %	-781
YMPARISTOTOIMI 1.1.16>						
Toimintakulut	-222 653	-222 653	-274 013	-190 527	69,5 %	-83 486
Toimintakate	-222 653	-222 653	-274 013	-190 527	69,5 %	-83 486
Laskennalliset erät	-5 172	-5 172	-5 233	-4 838	92,5 %	-395
Ylijäämä / alijäämä	-227 825	-227 825	-279 246	-195 365	70,0 %	-83 881
TYÖTERVEYSPALVELUT						
Toimintatuotot	251 270	251 270	105 000	144 015	137,2 %	-39 015
Toimintakulut	-348 044	-348 044	-218 000	-299 935	137,6 %	81 935
Toimintakate	-96 774	-96 774	-113 000	-155 920	138,0 %	42 920
Poistot ja arvonalentumiset	-553	-553	-553	-553	100,1 %	0
Laskennalliset erät	-5 734	-5 734	-4 195	-3 871	92,3 %	-324
Ylijäämä / alijäämä	-103 061	-103 061	-117 748	-160 344	136,2 %	42 596
KONSERNIPALVELUT (HALLINTOPALVELUT) YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	6 108 253	6 108 253	5 771 474	5 799 868	100,5 %	-28 394
Toimintakulut	-9 343 946	-9 343 946	-9 469 292	-9 375 090	99,0 %	-94 202
Toimintakate	-3 235 693	-3 235 693	-3 697 818	-3 575 222	96,7 %	-122 596
Poistot ja arvonalentumiset	-112 896	-112 896	-135 162	-89 174	66,0 %	-45 988
Laskennalliset erät	939 490	939 490	981 933	909 081	92,6 %	72 852
Ylijäämä / alijäämä	-2 409 099	-2 409 099	-2 851 047	-2 755 315	96,6 %	-95 732

Toimialajohtajan katsaus

Konsernipalveluiden toimintatuotot ovat toteutuneet 100,5 ja toimintakulut 99,0 %:sti. Toimintatuottojen kertymä tarkastelujaksolla on noin 304 000 euroa pienempi kuin edellisellä vuonna. Tuottojen muutokset olivat ennakoituja.

Toimialan suurin tulosityksikkö on lomituspalvelut.

Toimialojen tulee tilinpäätöksen yhteydessä raportoida siitä, miten valtuuston hyväksymässä talousarviossa on pysytty. Sitovuustasolla konsernipalveluissa ei ole ollut kulujen ylityksiä. Talousarvion pitävyydelle ei konsernipalveluiden osalta ole ollut uhkia. Sitovuustasojen osalta talousarvio on ollut tiukka ja vaatii tarkkaa taloudenpitoa jatkossakin.

Konsernipalveluiden vastuualueella ICT:ssä vuonna 2019 mm. uusittiin vanhoja koneita uusiin Win 10-koneisiin, koulujen ja päiväkotien tarpeisiin hankittiin/päivitettiin laitteistoja, luottamushenkilöiden valmiutta sähköisiin kokouksiin siirtymistä varten jatkettiin lisäkonehankinnoilla (lautakuntien jäsenten koneet). Tikettijärjestelmän käyttöönotolla tavoiteltiin asiakaspalvelun jouhevuuksia. Toimipisteiden muutot ja muut muutokset työllistivät myös ICT-keskusta – mm. Kirkonkylän koulun uuden osan valmistuminen pika-aikataulussa.

Ohjelmistopäivityksen puolella työllistivät mm. potilastietojärjestelmän päivityksen valmistelu ja siihen liittyvä seutuyhteistyö sekä Monetran siirron valmistelu. Tietoliikenneverkon ja ICT-laitteistojen hankkimista ja suunnittelua jatkettiin kehityssuunnitelmien mukaisesti.

Työllistäminen

Konsernipalveluiden vuoden 2019 toimintakertomukseen työllistämisen tilanteesta ja toimenpiteistä:

Muhoksen työttömyysaste oli joulukuun lopussa 10,8 % ja työttömiä työnhakijoita oli yht. 414 henkilöä, joista 63 oli alle 25-vuotiaita ja heistä 15 nuorta oli alle 20 v. (Pohjois-Pohjanmaan työllisyyskatsaus 31.12.2019 ELY).

Vuoden 2019 aikana kuntaan on ollut palkkatuella työllistettynä yht. 31 henkilöä, joista 6 on ollut veloitetyöllistettäviä. Kunnan hallintokunnissa on alkuvuoden 2019 aikana ollut kuntouttavassa työtoiminnassa tai työkoekielussa 11 henkilöä. Lisäksi on meneillään useampia työ- ja toimintakyky selvittelyjä, joiden tavoitteena on selvittää asiakkaan kokonaistilannetta ja oikeaa ensisijaista etuutta sekä mahdollisia tukitoimia työllistymiseen. Eläkkeen saaminen on vaikeutunut, vaikka asiakkaalla on useita työ- ja toimintakykyä rajoittavia sairauksia ja tilannetta on tutkittu usean eri lääkärin toimesta.

Valmennuspaja Tärpissä on ollut vuoden 2019 aikana kuntouttavassa työtoiminnassa 62 henkilöä, joista 5 on ollut työtoiminnassa myös kunnan yksiköissä ja yhdistyksissä. Asiakkaita Tärpissä on ollut yhteensä 77.

Osalla asiakkaita on asiakkuus sosiaalitoimen ja pajan omilla sopimuksilla tai he ovat olleet palvelunohjauksessa. Lisäksi avoimen työnhaunpäivän ja työttömien kahvilan asiakkaina on ollut useita työttömiä. Asiakkaista työelämään tai koulutukseen siirtyneitä on 18 henkilöä. Valmennuspaja Mahiksella on vuonna 2019 ollut kuntouttavassa työtoiminnassa 30 nuorta. Lisäksi nuoria on pajatoiminnassa sosiaalitoimen ja pajan omilla sopimuksilla tai he ovat olleet palvelunohjauksessa. Asiakkaina Mahiksella on ollut yhteensä 45 nuorta. Asiakkaista koulutukseen tai työelämään siirtyneitä nuoria on 9.

Muhoksen Ohjaamossa asiakkaita on ollut 89 ja käyntejä. Lisäksi yksilö- ja ryhmätapaamisissa on tavattu runsaasti muitakin nuoria. Ohjaamoneuvonnan kautta työelämään tai koulutukseen on sijoittunut 38 nuorta.

Kunnan työmarkkinatukiosuudet vuonna 2019 ja vertailu vuoden 2018 kuntaosuuksiin:

2019					2018					
Kuukausi	Yht.	Tmt-päiviä			Uusia	Kuukausi	Yht.	Tmt-päiviä		
		1000	Maksuosuus	Uusia				1000	Maksuosuus	Uusia
Tammikuu	98	32	34 651,38 €	7	Tammikuu	139	28	51 550,37 €	19	
Helmikuu	110	34	39 074,20 €	14	Helmikuu	129	33	44 472,86 €	17	
Maaliskuu	102	36	35 016,86 €	7	Maaliskuu	124	35	40 674,95 €	11	
Huhtikuu	101	38	38 102,86 €	8	Huhtikuu	117	35	41 515,74 €	16	
Toukokuu	114	37	46 287,94 €	9	Toukokuu	121	34	45 170,76 €	13	
Kesäkuu	110	37	39 197,22 €	8	Kesäkuu	119	36	42 527,82 €	9	
Heinäkuu	115	40	46 954,43 €	14	Heinäkuu	115	34	41 361,49 €	14	
Elokuu	116	42	40 287,54 €	10	Elokuu	118	41	49 512,80 €	6	
Syyskuu	117	42	47 190,93 €	9	Syyskuu	107	38	34 329,23 €	8	
Lokakuu	112	44	41 918,80 €	9	Lokakuu	105	33	37 063,31 €	11	
Marraskuu	117	44	43 146,84 €	8	Marraskuu	97	32	33 785,56 €	9	
Joulukuu	113	47	45 377,77 €	18	Joulukuu	97	30	35 573,31 €	12	
			497 206,77 €					497 538,20 €		
	Keskiarvot		41 433,90 €/kk		Keskiarvot			41 461,52 €/kk		
			110 hlöä/kk					116 hlöä/kk		

Kunnan kesätyöpaikan sai tänä vuonna yhteensä 70 nuorta ja hakemuksia kohderyhmältä (2002-2003 syntyneet) saapui yhteensä 95 kpl. Nuorten kesätyöseteliä haki 55 nuorta.

Lomituspalvelut

1300,1310 lomituspalvelut

Lomituspalvelut ovat Sosiaali- ja terveysministeriön alaista maatalousyrittäjien sosiaaliturvaa, jota Maatalousyrittäjien eläkelaitos valvoo. Palveluilla turvataan maatalousyrittäjien häiriötön toiminnan jatkuvuus sinä aikana, kun yrittäjä on vuosilomalla tai hän on tilapäisten syiden vuoksi kykenemätön osallistumaan yrityksen tehtävien hoitoon. Toiminta tukee viljelijöiden ammatissa viihtymistä ja psyykkistä hyvinvointia. Lomituspalvelut edistävät myös kunnan taloutta ja työllisyyttä sekä osaltaan turvaavat maaseudun asuttamista ja elinvoimaa.

Lomituspalvelun tavoitteena on vapauttaa yrittäjät lomalle tarjoamalla lomituspalvelut asiakaslähtöisesti, luotettavasti ja tasapuolisesti. Paikallisyksikkö toimii siten, että lomitusta koskevan lainsäädännön, asetusten ja muun ohjeiston sekä paikallisyksikköä sitovien sopimusten tarkoitus toteutuu hyvin.

Vuonna 2019 vuosilomaa on käyttänyt 445 yrittäjää (491 yrittäjää v. 2018), sijaisapua on käyttänyt 175 yrittäjää sekä maksullista lomittaja-apua on käyttänyt 259 yrittäjää.

Lomitettuja päiviä on yhteensä 23 170 päivää (24 038 päivää v. 2018), jotka jakaantuvat seuraavasti:

- 11 295 päivää vuosilomaa (12 554 päivää v. 2018)
- 9 510 päivää sijaisapua (8 908 päivää v. 2018)
- 2 365 päivää maksullista lomittaja-apua (2 576 päivää v. 2018)
- lisäksi täysin maksullista lomittaja-apua on lomitettu 38 päivää.

Lomituspalvelua hakeneista tiloista 12,7 % oli itse järjestetyn lomituksen piirissä eivätkä käyttäneet kunnan järjestämää lomituspalvelua.

Maatalouslomituksen yhteistoimintaryhmä kokoontui joulukuussa 2019.

Vuoden 2019 aikana järjestettiin täydennyskoulutusta lypsyrobotin käyttöön osalle lomittajista.

Yrittäjille toteutettiin asiakastytyväisyyskysely vuoden 2019 osalta.

Asiakastytyväisyyden yhteenveto												
Lomitustyö												
	siisteystaso	eläinten käsittelytaito	ruokintatyö	lypsytyö	eläinten terveyden tarkkailu	kiiman-tarkkailu	koneiden käsittelytaito	tieto-tekniikka	palvelu- alttius ja ystävällisyys	työaikojen noudat-taminen	työohjeiden noudat-taminen	
2017	3,9	4,1	4,0	4,0	3,8	4,0	4,0	3,9	4,3	4,4	4,4	4,2
2018	3,8	4,0	4,0	4,1	3,6	3,2	3,9	3,6	4,2	4,4	4,4	4,2
2019	4,0	4,0	4,1	4,2	3,9	3,5	4,0	4,0	4,3	4,4	4,4	4,2
Lomatoimiston palvelut												
	lomitus-järjestelyn onnistuminen	tavoitettavuus	asiantuntemus	palvelualttius ja ystävällisyys	tiedon-saannin riittävyys	ongelma-tilanteiden hoitaminen	vuosilomien toteutuminen	sijaisapujen toteutuminen	tuetun maksullisen saatavuus	kokonaisarvio		
2017	3,9	4,1	4,1	4,2	4,1	3,9	4,0	3,8	3,9	4,1		
2018	4,1	4,1	4,2	4,4	4,0	4,0	4,1	3,8	4,0	4,1		
2019	4,2	4,2	4,3	4,3	4,1	4,1	4,2	3,7	3,9	4,2		

Konsernijaosto

Jäsen	henkilökohtainen varajäsen
Pikkuaho Teuvo, pj.	Rissanen Anneli
Paasimaa Veli, vpj.	Jaukka Esko
Jurvakainen Merja	Tuusa Jussi
Koskinen Jouni	Nieminen Minna
Pöykiö Heidi	Holm Petri

Konsernijaosto kokoontui toimikauden aikana 7 kertaa ja käsittely kokouksissaan 47 asiakohtaa, joista voi mainita merkittävimmät:

- viestintäohjelman valmistelu
- elinvoimaohjelman valmistelu
- taloustilanteen selvityksen teon käynnistäminen
- työterveyspalvelujen asioiden valmistelu työterveysyhtiön omistusjärjestelyjen yhteydessä
- henkilöstöpäällikön viran perustamisen valmistelu

Maankäyttö- ja kaavoitusjaosto

Jäsen	henkilökohtainen varajäsen
Väänänen Väinö, pj.	Happo Jarkko
Jaukka Esko, vpj.	Airaksinen Kirsti
Kangastie Jari	Kiiveri-Raappana Riikka
Kohtalo-Törmänen Helena	Koskinen Jouni
Pohjola-Malmberg Jaana	Juka Petteri

Maankäyttö- ja kaavoitusjaosto kokoontui toimikauden aikana 4 kertaa ja käsittely kokouksissaan 20 asiakohtaa, joista voi mainita merkittävimmät:

1111 Elinkeinopalvelut

Kunnan yritysneuvontapalveluista on vastannut Oulun Seudun Uusyrityskeskus. Kunnan elinkeinotiimissä asioiden valmisteluun ovat osallistuneet Muhoksen Yrittäjät ry:n puheenjohtaja sekä Uusyrityskeskuksen ja Humanpoliksen toimitusjohtajat.

Uusia yrityksiä perustettiin Muhokselle 47 kpl, joka on 5 enemmän kuin v. 2018. Perustettujen yritysten työllistämisaikutusarvio oli 61 hlöä.

Elinkeinopalveluista on vastannut kunnanjohtajan lisäksi elinvoimakoordinaattori Asko Lampinen. Kunnanviraston tiloissa on vuoden aikana toiminut Muhoksen Yrittäjien organisoima yhteisöllinen työtila Kumma. Työtilan toimintaa on päätetty jatkaa toistaiseksi voimassa olevalla sopimuksella keväällä 2019.

Keskeinen hankekokonaisuus on pitkään ollut Oulujoen moninaiskäyttö eli OUMO, jossa vuonna 2019 oli käynnissä seuraavat Muhoksen kuntaa koskevat osahankkeet:

- Lohien ylisiirto
- Lohenpoikasten istutus
- Oulujoen kaikuluotaus
- Kalojen kiinniottolaitteen rakentaminen Montan voimalaitoksen yhteyteen; Fortumin vastuulla oleva hanke valmistui vuonna 2018. Kesällä 2019 on tehty laitteen toimintaan liittyviä korjauksia.

Lisäksi kunnassa oli käynnissä seuraavat hankkeet:

- Väre-hanke, vastuutahona tekniset palvelut
- Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjien hankinta-asiamieshanke
- Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjien Pk-yritysten omistajanvaihdos-hanke
- Rokuan järvien kunnostus- hanke (jatkuu 2019- 2020)
- Pohjois- Pohjanmaan yrittäjien kasvun kiihdyttämö -hanke (jatkuu 2019- 2020)

Muhoksen kunnan osittain omistaman kehittämissyhtiö Humanpolis Oy:n hallinnoimat matkailuhankkeet vuonna 2019:

- Attractive Oulu Region (AOR2); kansainvälinen yhteismarkkinointihanke, jossa mukana myös Business Oulu, Syöte, ja Kalajoki sekä Liminka. Hanke on käynnistynyt loppuvuodesta 2018.
- Kyläpaikat kartalle – matkailun informaatiojärjestelmä sisältäen mobiilipalvelut.

Merkittävä uusi avaus oli Muhoksen kunnan aloite Oulujokilaakson kulttuuriperinnön hakemisesta UNESCO:n maailmanperintökohteeksi. Hankkeen valmistelu jatkuu yhdessä Ruotsin vastaavien kohteiden kanssa.

1112 Markkinointi

Kunnanjohtajan yhtenä vastuualueena on kunnan markkinoinnin koordinaatio.

Kertomusvuoden painopisteet:

- Oulun rakentajamessuille otettiin uusi ilme ja uusi messuosasto yhdessä Utajärven ja Vaalan kuntien kanssa
- maksulliset facebook-mainokset, nettiKalevan tonttimainokset

Muhoksen kunnan matkailumarkkinointi on pääosin Rokua Geoparkin vastuulla, mutta sen varaan kunnan matkailumarkkinointia ei voi yksin jättää.

Keskusvaalilautakunta

Toiminnan sisältö

Keskusvaalilautakunta 2017–2021

Jäsenet

Kohtalo-Törmänen Helena, puheenjohtaja
Kangas Sami, varapuheenjohtaja
Honkanen Veli-Pekka
Kangas-Heino Anneli
Tuomaala Teemu

Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä

1. Kerkelä Juha
2. Rahkola Erkki
3. Ojala Heidi
4. Huusko Pasi
5. Ruottinen Liisa
6. Leinonen Juhani

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kertomusvuonna toimitettiin sekä edustakuntavaalit että europarlamenttivaalit. Vaaleihin liittyvien asioiden vuoksi lautakunta kokoontui yhteensä 13 kertaa käsitellen yhteensä 53 asiakohtaa kokouksissaan.

Tarkastuslautakunta

Kuntalain 121 §:n mukaan:

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja

tarkoituksenmukaisella tavalla;

- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Toiminnan sisältö talousarvion mukaan

Vuosien 2017–2020 tarkastuslautakunta

Nurkkala Teemu, puheenjohtaja	Henkilökohtaiset varajäsenet
Mattila Pirkko, varapuheenjohtaja	Huovinen Riitta
Nuutinen Risto	Rauhio Ville
Repo Hannele	Vitikka Veikko
Tajakka Päivi	Kaiponen Juhapekka
	Kerkelä Mervi

Toiminnan painoalueet ja niiden aiheuttamat toimet

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2019 aikana 13 kertaa.

Tarkastuslautakunnan työn kannalta on tarpeellista tutustua kunnan eri hallintokuntien toimintaan ja talouteen. Tarkastuslautakunta on päättänyt vuoden 2019 painopistealueiksi teknisten palveluiden toiminnan arviointi, hyvinvointipalveluiden alaisuudessa toimivat koulutuspalvelut, Oulujoki-opiston sekä sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan toteutuminen Muhoksen kunnassa vuonna 2019 sekä tilintarkastuspalveluiden kilpailutus vuodesta 2020 eteenpäin.

Keskeistä tarkastuslautakunnan työssä on selvittää, onko kuntaa ja kuntakonsernia johdettu valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti ja tuloksellisesti sekä ovatko valtuuston asettavat

toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Lautakunnan tehtävänä on kiinnittää huomiota toiminnan, toimintatapojen sekä palveluiden järjestämisen tuloksellisuuteen ja tarkoituksenmukaisuuteen.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyyttä.

Kunnanvaltuusto

Muhoksen valtuustossa on 27 valtuutettua kaudella 1.6.2017–31.5.2021.

Valtuuston puheenjohtajisto:

puheenjohtaja	Eija Jurvanen
I varapuheenjohtaja	Jarmo Markkanen
II varapuheenjohtaja	Jari Kangastie

Toiminnan sisältö talousarvion mukaan

Kuntalain 14 §:n mukaan Valtuuston tehtävät

Kunnassa on valtuusto, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa.

Valtuusto päättää:

- 1) kuntastrategiasta;
- 2) hallintosäännöstä;
- 3) talousarviosta ja taloussuunnitelmasta;
- 4) omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta;
- 5) liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista;
- 6) varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista;
- 7) sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista;
- 8) palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista;
- 9) takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta;
- 10) jäsenten valitsemisesta toimielimiin, jollei jäljempänä toisin säädetä;
- 11) luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista;
- 12) tilintarkastajien valitsemisesta;
- 13) tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta;
- 14) muista valtuuston päätettäviksi säädetyistä ja määrättyistä asioista.

Valtuusto on kokoontunut toimintavuoden aikana 10 kertaa, joissa on käsitelty 84 asiakokonaisuutta.

Valtuuston 18.12.2017 hyväksymä kuntastrategia ohjaa kunnan tavoiteasetantaa ja seurantaa.

Tulosten seuranta on tehty toisaalla tässä toimintakertomuksessa.

Vuoden 2019 aikana valtuusto on hyväksynyt seuraavat talousarviomuutokset, jotka vaikuttava tuloslaskelmaan ja taseeseen

Käyttötalousosaan tehdyt	Kohde ja määrärahan vaikutus
29.4.19/27 §	Uuden lukion leasingrahoitus Lukion uudisrakennuksen kiinteistöleasing-sopimuksella. Leasing-aika on kaksikymmentä (20) vuotta ja kohteen jäännösarvo 33,3 %. Vaikutus tulevien vuosien määrärahoihin (2020-2040)
Valt 27.5.19/35 §	Lisämäärä hyvinvointipalveluihin – useita kohteita. Lisämääräraharave yhteensä 106.025 euroa ja se L heikentää tulosta.
Valt 24.6.19/46 §	Muutoksia teknisten palveluiden ja hyvinvointipalveluiden talousarvioihin. Ulkoisten määrärahojen muutokset yhteensä 125 750 euroa heikentävät kunnan tulosta.
Valt 24.6.19/48 §	Muutoksia konsernipalveluiden, hyvinvointipalveluiden ja teknisten palveluiden talousarvioon. Muutoksilla ei vaikutusta kunnan tulokseen.
Valt 26.8.19/56 §	Rokuan vesien kunnostus Muhoksen alueella. Kustannukset 31 000 euroa ja valtionavustus 20 000 euroa.. Kunnan omarahoitusosuus 9 500 euroa katetaan omalla työpanoksella hankkeen aikana.
Valt 11.11.19/69 §	Tekniset palvelut, rakennukset 130.000 euron lisämääräraha myöntämisen teknisten palveluiden rakennukset tulosyksikön eri kohteiden kulujen kattamiseksi. Määrärahan muutos heikentää kunnan tulosta.
Valt 11.11.19/70 §	Ruoka- ja siivouspalvelut 92.400 €:n lisämäärärahan tekniset palvelut/ ruoka- ja siivouspalvelut eri kohteiden kulujen kattamiseksi. Määrärahan muutos heikentää tulosta.
Investointiosaan tehdyt	Kohde ja määrärahan vaikutus
Valt 25.3.19/11 §	Jäähallin kylmälaitteiston uusiminen ja jäähallin peruskorjauksen rakennussuunnittelu. Jäähallin kylmälaitetekniikan uusimiseen 320.000 euroa ja jäähallin peruskorjauksen rakennussuunnitteluun 165.000 euroa. Yhteensä 485.000 euroa. Määrärahan käytöstä vastaa tekniset palvelut. Katetaan lainanottovaltuutta lisäämällä.
Valt 25.3.19/11 §	Koivu ja Tähti -kulttuurikeskuksen auditorion tekniikan uusiminen. Auditorion tekniikan parantamiseen 30 000 euron lisämääräraha. Katetaan lainanottovaltuutta korottamalla.
Valt 9.4.19/19 §	Kirkonkylän koulun hankinta 1) Kirkonkylän koulun vanhan osan viereen rakennetaan kunnan omaan taseeseen ns. elementtikoulu

	<p>2) investointiosassa olevasta 450.000 €:n määrärahavaraksesta PAO:n luokka- ja käytävätilojen lattiamateriaalien uusimiseen 60.000 € sekä 125.000 € uuden koulurakennuksen perustamiskustannuksiin. Loppuosa määrarahasta siirretään uudisrakennuksen rakentamiseen.</p> <p>3) Uudisosan rakentamiseen lisätään tässä vaiheessa 4,2 miljoonaa euroa.</p> <p>4) Määrärahamuutos katetaan lisäämällä lainanottovaltuutta vastaavalla summalla</p>
Valt 29.4.19/23 §	<p>Siirrettävä yleisökatsomo Leader-hankkeena</p> <p>Siirrettävä yleisökatsomo ja kuomullinen peräkärry</p> <p>Menomääräraha 19.000 € ja Leaderin tulomääräraha 19.000 € .</p>
Valt 27.5.19/36 §	<p>Lisämääräraha ns. PAO:n luokkatilojen kalustamiseen. Katettu hyvinvointipalvelujen toimintavarusteiden kustannuspaikalta 8395.</p>
24.6.19/45 §	<p>Kirkonkylän koulun moduulikoulun rakentaminen. Koulun rakentamiseen kustannusarvion mukaisesti 7.200.000 euroa ilman toimintavarusteita. Rahoitus koko hankkeelle vuodelle 2019. Rahoitus -9.4.2019/19 § mukainen 4.200.000 euron rahoitus sekä lukion hankkeesta (kp 8371) 3.000.000 euroa</p>

Kunnanhallitus

Toiminnan sisältö talousarvion mukaan

Kunnanhallituksessa on ollut 7 jäsentä vuonna 2019. Kokouksiin ovat oikeutettuja osallistumaan myös valtuuston puheenjohtajat ja heillä on kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus. Vuoden 2019 aikana kunnanhallitus on kokoontunut 22 kertaa, joissa on käsitelty 397 asiakokonaisuutta.

Kunnanhallituksessa esittelijänä toimii kunnanjohtaja Jukka Syvävirta

Valtuuston toimikaudeksi 2017–2021 valittuun kunnanhallitukseen kuuluivat vuonna 2018:

Kunnanhallituksen puheenjohtajat

puheenjohtaja	Henkilökohtainen varajäsen
Paasimaa Veli	Jaukka Esko
I varapuheenjohtaja	
Pikkuaho Teuvo	Väänänen Väinö
II varapuheenjohtaja	
Pöykiö Heidi	Pohjola-Malmberg Jaana

Kunnanhallituksen muut jäsenet ovat:	Henkilökohtainen varajäsen
Airaksinen Kirsti	Valkonen Noora
Holm Petri	Juka Petteri
Hyvärinen Katri	Tihinen Sirkka
Rissanen Anneli	Happo Jarkko

Talouden tasapainottaminen konsernipalveluissa

Muhoksen kunnan valtuusto on hyväksynyt suunnitelman talouden tasapainottamiseksi 29.2.2016 §:ssä 9.

Lakisäateistä veloitetta suunnitelman päivittämiselle ei ole, koska tällä hetkellä taseen edellisten vuosien ali-/ylijäämä on positiivinen. Valtuusto on elokuussa 2019 otsikolla ”*Kunnan taloustilanteen selvityksen käynnistäminen/talousselvityksen hyväksyminen*” hyväksynyt talousselvityksen. Hyväksymisen yhteydessä on todettu, että talousselvityksessä toimielinten tekemät esitykset talouden sopeuttamistoimenpiteiksi käynnistetään välittömästi valtuuston käsittelyn jälkeen.

Em. toimenpiteissä ei ollut konsernipalveluiden osiota, koska konsernipalveluissa oli

käynnistymässä kunnan talous- ja henkilöstöhallinnon siirto Monetra Oulu Oy:lle. Projekti käynnistyi syksyllä 2019 ja se on määrä saada päätökseen kesän 2020 aikana.

10.3.1.2 Hyvinvointipalveluiden toimintakertomus

Hyvinvointilautakunta on käsitellyt toimintakertomuksen kokouksessaan 18.3.2020 /31 §.

TULOSLASKELMA – HYVINVOINTIPALVELUT

	Joulukuu 2018 tilinpäätös	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2019 tilikauden alusta	Käyttö-%
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	659 223	659 223	677 455	677 510	100,0 %
Maksutuotot	749 449	749 449	771 981	758 753	98,3 %
Tuet ja avustukset	135 101	135 101	292 832	225 595	77,0 %
Vuokratuotot	145 215	145 215	168 100	174 154	103,6 %
Muut toimintatuotot	4 454	4 454	4 100	4 282	104,4 %
TOIMINTATUOTOT	1 693 443	1 693 443	1 914 468	1 840 293	96,1 %
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-12 549 399	-12 549 399	-12 794 817	-13 036 339	101,9 %
Palvelujen ostot	-3 308 880	-3 308 880	-3 365 239	-3 440 543	102,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-463 563	-463 563	-510 440	-454 928	89,1 %
Avustukset	-1 109 115	-1 109 115	-1 065 300	-1 036 320	97,3 %
Vuokrat	-2 711 499	-2 711 499	-2 812 084	-2 827 246	100,5 %
Muut toimintakulut	-63 135	-63 135	-44 263	-65 718	148,5 %
TOIMINTAKULUT	-20 205 591	-20 205 591	-20 592 143	-20 861 093	101,3 %
TOIMINTAKATE	-18 512 148	-18 512 148	-18 677 675	-19 020 800	101,8 %
VUOSIKATE	-18 512 148	-18 512 148	-18 677 675	-19 020 800	101,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	-414 642	-414 642	-334 834	-413 746	123,6 %
Laskennalliset erät	-376 089	-376 089	-386 833	-358 473	92,7 %

TILIKAUDEN TULOS	-19 302 879	-19 302 879	-19 399 342	-19 793 018	102,0 %
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-19 302 879	-19 302 879	-19 399 342	-19 793 018	102,0 %

KATERAPORTTI

	Joulukuu 2018 tilinpäätös	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2019 tilikauden alusta	Käyttö-%	Ylitys/alitus
HALLINTO/SIVISTYSTOIMI						
Toimintatuotot	38 280	38 280	131 332	84 411	64,3 %	46 921
Toimintakulut	-326 230	-326 230	-441 909	-353 056	79,9 %	-88 853
Toimintakate	-287 950	-287 950	-310 577	-268 645	86,5 %	-41 932
Poistot ja arvonalentumiset	-5 602	-5 602	-2 459	-2 740	111,4 %	281
Laskennalliset erät	-5 284	-5 284	-6 845	-6 344	92,7 %	-501
Ylijäämä / alijäämä	-298 836	-298 836	-319 881	-277 729	86,8 %	-42 152
	Joulukuu 2018 tilinpäätös	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2019 tilikauden alusta	Käyttö-%	Ylitys/alitus
KIRKONKYLÄN KOULU						
Toimintatuotot	23 907	23 907	1 500	435	29,0 %	1 065
Toimintakulut	-2 638 836	-2 638 836	-2 832 123	-2 929 091	103,4 %	96 968
Toimintakate	-2 614 928	-2 614 928	-2 830 623	-2 928 656	103,5 %	98 033
Poistot ja arvonalentumiset	-72 695	-72 695	-11 844	-35 381	298,7 %	23 537
Laskennalliset erät	-51 944	-51 944	-53 609	-49 674	92,7 %	-3 935
Ylijäämä / alijäämä	-2 739 567	-2 739 567	-2 896 076	-3 013 711	104,1 %	117 635
MUU PERUSOPETUS						
Toimintatuotot	43 631	43 631	41 300	32 447	78,6 %	8 853
Toimintakulut	-3 484 609	-3 484 609	-3 390 955	-3 496 701	103,1 %	105 746
Toimintakate	-3 440 979	-3 440 979	-3 349 655	-3 464 254	103,4 %	114 599
Poistot ja arvonalentumiset	-51 829	-51 829	-38 464	-62 201	161,7 %	23 737
Laskennalliset erät	-60 714	-60 714	-63 354	-58 706	92,7 %	-4 648
Ylijäämä / alijäämä	-3 553 521	-3 553 521	-3 451 473	-3 585 162	103,9 %	133 689
ERITYISOPETUS/LAITOSKOULUT						
Toimintatuotot	65 501	65 501	95 000	105 120	110,7 %	-10 120
Toimintakulut	-1 451 509	-1 451 509	-1 466 958	-1 466 401	100,0 %	-557
Toimintakate	-1 386 009	-1 386 009	-1 371 958	-1 361 281	99,2 %	-10 677
Poistot ja arvonalentumiset	-342	-342	0	-4 289	0,0 %	4 289
Laskennalliset erät	-27 209	-27 209	-27 382	-25 390	92,7 %	-1 992
Ylijäämä / alijäämä	-1 413 559	-1 413 559	-1 399 340	-1 390 960	99,4 %	-8 380
YLAKOULU						
Toimintatuotot	334 181	334 181	356 687	361 628	101,4 %	-4 941
Toimintakulut	-3 506 840	-3 506 840	-3 604 132	-3 668 566	101,8 %	64 434
Toimintakate	-3 172 659	-3 172 659	-3 247 445	-3 306 938	101,8 %	59 493

Poistot ja arvonalentumiset	-100 412	-100 412	-96 074	-108 104	112,5 %	12 030
Laskennalliset erät	-66 223	-66 223	-67 765	-62 777	92,6 %	-4 988
Ylijäämä / alijäämä	-3 339 294	-3 339 294	-3 411 284	-3 477 819	102,0 %	66 535
LUKIO						
Toimintatuotot	414	414	0	1 405	0,0 %	-1 405
Toimintakulut	-1 068 542	-1 068 542	-1 134 468	-1 147 539	101,2 %	13 071
Toimintakate	-1 068 127	-1 068 127	-1 134 468	-1 146 133	101,0 %	11 665
Poistot ja arvonalentumiset	-24 568	-24 568	-22 590	-27 898	123,5 %	5 308
Laskennalliset erät	-20 013	-20 013	-21 118	-19 569	92,7 %	-1 549
Ylijäämä / alijäämä	-1 112 709	-1 112 709	-1 178 176	-1 193 600	101,3 %	15 424
	Joulukuu 2018 tilinpäätös	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2019 tilikauden alusta	Käyttö-%	Ylitys/alitus
VARHAISKASVATUS						
Toimintatuotot	482 745	482 745	538 727	541 339	100,5 %	-2 612
Toimintakulut	-5 239 902	-5 239 902	-5 291 408	-5 377 139	101,6 %	85 731
Toimintakate	-4 757 156	-4 757 156	-4 752 681	-4 835 800	101,7 %	83 119
Poistot ja arvonalentumiset	-53 102	-53 102	-47 483	-49 762	104,8 %	2 279
Laskennalliset erät	-98 829	-98 829	-100 257	-92 897	92,7 %	-7 360
Ylijäämä / alijäämä	-4 909 086	-4 909 086	-4 900 421	-4 978 459	101,6 %	78 038
HALLINTO/VAPAA-AIKATOIMI						
Toimintatuotot	27 500	27 500	28 000	27 500	98,2 %	500
Toimintakulut	-48 932	-48 932	-58 972	-51 017	86,5 %	-7 955
Toimintakate	-21 432	-21 432	-30 972	-23 517	75,9 %	-7 455
Poistot ja arvonalentumiset	-5 424	-5 424	-3 425	-3 511	102,5 %	86
Laskennalliset erät	-1 124	-1 124	-1 160	-1 075	92,7 %	-85
Ylijäämä / alijäämä	-27 980	-27 980	-35 557	-28 103	79,0 %	-7 454
KIRJASTO						
Toimintatuotot	20 390	20 390	12 200	13 654	111,9 %	-1 454
Toimintakulut	-517 029	-517 029	-538 303	-503 761	93,6 %	-34 542
Toimintakate	-496 639	-496 639	-526 103	-490 107	93,2 %	-35 996
Poistot ja arvonalentumiset	-26 180	-26 180	-25 187	-25 231	100,2 %	44
Laskennalliset erät	-10 119	-10 119	-10 327	-9 569	92,7 %	-758
Ylijäämä / alijäämä	-532 938	-532 938	-561 617	-524 907	93,5 %	-36 710
KULTTUURI						
Toimintatuotot	24 019	24 019	29 900	48 904	163,6 %	-19 004
Toimintakulut	-188 075	-188 075	-185 971	-198 286	106,6 %	12 315
Toimintakate	-164 057	-164 057	-156 071	-149 382	95,7 %	-6 689
Poistot ja arvonalentumiset	-14 536	-14 536	-14 497	-14 891	102,7 %	394

Laskennalliset erät	-3 373	-3 373	-3 597	-3 333	92,7 %	-264
Ylijäämä / alijäämä	-181 966	-181 966	-174 165	-167 606	96,2 %	-6 559
OULUJOKI-OPISTO						
Toimintatuotot	450 619	450 619	466 022	427 882	91,8 %	38 140
Toimintakulut	-640 247	-640 247	-590 450	-584 040	98,9 %	-6 410
Toimintakate	-189 628	-189 628	-124 428	-156 158	125,5 %	31 730
Poistot ja arvonalentumiset	-2 781	-2 781	-2 852	-3 696	129,6 %	844
Laskennalliset erät	-10 793	-10 793	-11 254	-10 430	92,7 %	-824
Ylijäämä / alijäämä	-203 203	-203 203	-138 534	-170 284	122,9 %	31 750
	Joulukuu 2018 tilinpäätös	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2019 tilikauden alusta	Käyttö-%	Ylitys/alitus
NUORISO						
Toimintatuotot	3 715	3 715	7 000	4 258	60,8 %	2 742
Toimintakulut	-98 589	-98 589	-105 558	-101 097	95,8 %	-4 461
Toimintakate	-94 874	-94 874	-98 558	-96 839	98,3 %	-1 719
Poistot ja arvonalentumiset	-554	-554	-46	-46	100,3 %	0
Laskennalliset erät	-2 137	-2 137	-1 972	-1 828	92,7 %	-144
Ylijäämä / alijäämä	-97 564	-97 564	-100 576	-98 713	98,1 %	-1 863
LIIKUNTAPALVELUT						
Toimintatuotot	78 633	78 633	99 800	87 167	87,3 %	12 633
Toimintakulut	-633 713	-633 713	-600 825	-627 374	104,4 %	26 549
Toimintakate	-555 080	-555 080	-501 025	-540 208	107,8 %	39 183
Poistot ja arvonalentumiset	-1 532	-1 532	-786	-1 334	169,8 %	548
Laskennalliset erät	-11 918	-11 918	-11 487	-10 644	92,7 %	-843
Ylijäämä / alijäämä	-568 530	-568 530	-513 298	-552 187	107,6 %	38 889
JAAHALLI						
Toimintatuotot	99 908	99 908	107 000	104 144	97,3 %	2 856
Toimintakulut	-167 129	-167 129	-167 357	-162 471	97,1 %	-4 886
Toimintakate	-67 221	-67 221	-60 357	-58 327	96,6 %	-2 030
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	-50	0,0 %	50
Laskennalliset erät	-3 035	-3 035	-3 249	-3 011	92,7 %	-238
Ylijäämä / alijäämä	-70 256	-70 256	-63 606	-61 388	96,5 %	-2 218
ULKOLIIKUNTAPAIKAT						
Toimintakulut	-195 408	-195 408	-182 754	-194 554	106,5 %	11 800
Toimintakate	-195 408	-195 408	-182 754	-194 554	106,5 %	11 800
Poistot ja arvonalentumiset	-55 087	-55 087	-69 127	-74 612	107,9 %	5 485
Laskennalliset erät	-3 373	-3 373	-3 457	-3 226	93,3 %	-231

Ylijäämä / alijäämä	-253 868	-253 868	-255 338	-272 392	106,7 %	17 054
HYVINVOINTIPALVELUT YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	1 693 443	1 693 443	1 914 468	1 840 293	96,1 %	74 175
Toimintakulut	-20 205 591	-20 205 591	-20 592 143	-20 861 093	101,3 %	268 950
Toimintakate	-18 512 148	-18 512 148	-18 677 675	-19 020 800	101,8 %	343 125
Poistot ja arvonalentumiset	-414 642	-414 642	-334 834	-413 746	123,6 %	78 912
Laskennalliset erät	-376 089	-376 089	-386 833	-358 473	92,7 %	-28 360
Ylijäämä / alijäämä	-19 302 879	-19 302 879	-19 399 342	-19 793 018	102,0 %	393 676

Toimialajohtajan katsaus

Hyvinvointipalveluiden vuoden 2019 talousarvion toteuma oli 102,0 % ja se ylitti talousarvion 393 676 eurolla.

Toimintatuotot toteutuivat 96,1%:lla eli ne olivat ennakoitua pienemmät noin 74 175 euroa. Toimintatuotoista **myyntituotot** toteutuivat 100 %:lla eli esim. kotikuntakorvaustulot pystytään aika lailla ennakoimaan oppilasmäärän perusteella, joskin Oulujoen koulun sijoitettujen oppilaiden laskutus aiheuttaa haasteen, koska laskutus ei tapahdu reaaliajassa, vaan aina vasta varainhoitovuoden lopussa. **Maksutuotot** toteutuivat 98,3 %:lla eli ne olivat noin 13 228 euroa pienemmät. Maksutuotoista varhaiskasvatuksen maksut toteutuivat kutakuinkin ennakoidusti (100,5%) 541 339 euroa. Kulttuurin tulot olivat arvioitua suuremmat (163,6 %) 19 004 euroa. Kulttuurin tulot suurimmaksi osaksi tulevat auditorion sisäisistä vuokrista, noin 24 000 euroa. Samoin kirjaston tulot olivat arvioitua suuremmat (111,9 %), noin 1 454 euroa. Vastaavasti Oulujoki-Opiston tulot jäivät noin 38 000 pienemmiksi (91,8 %). Suurimpina tekijöinä oli pienemmät opinto- ja kurssimaksut – alitus noin 16 300 euroa ja lukukausimaksut – alitus noin 3 700 euroa. Uimahallin tulot olivat noin 11 100 euroa pienemmät (82,8 %), johtuen noin 9 700 euron vähäisemmistä pääsymaksuista. **Tuet ja avustukset** toteutuivat ainoastaan 77 %:lla ja ne jäivät arvioitua pienemmiksi yli 67 000 eurolla. Avustukset lisäävät vuoden aikana osavuositarkastuksissa näkyvää toimintatuottoa ja vastaavasti pienentävät toimintatuottoa tilinpäätöksessä, kun vuoden lopussa käyttämätön osuus avustuksesta joko siirretään seuraavan vuoden talousarvioon tai palautetaan valtiolle. Avustuksia käytettiin vuonna 2019 hyvinvointipalveluissa 220 581 eurolla ja vuodelle 2020 siirrettiin käyttämättömiä avustuksia yhteensä 102 085 euroa. Käyttämättömiä avustuksia palautettiin valtiolle yhteensä 10 696 euroa. Valtion myöntämien avustusten käytön suunnitteluun sekä toteutukseen käytännössä on syytä kiinnittää aiempaa enemmän huomiota tulevina vuosina, jotta suuria talousarviopoikkeamia ei pääsisi syntymään, varsinkaan palautusten osalta.

Toimintakulut toteutuivat 101,3 %:lla eli ylitystä muodostui 268 950 euroa. Toimintakuluista henkilöstömenot ovat talousarvion suurin menoerä (12 795 000 euroa). **Henkilöstökulut** ylittyivät noin 241 522 eurolla (101,9 %). Henkilöstömenojen suurin ylitys oli vuosiloman ja muiden sijaisten osalla noin 269 724 euroa (378,1 %), toisena muut tilapäiset palkat noin 207 123 euroa (681,8%) ja kolmantena sairaus- ja palkallisen äitiysloman menot noin 140 666 euroa (259,1%). Hyvinvointipalveluissa oli useita pitkiä sairauslomia. Vastaavasti suurimmat alitukset muodostuivat seuraavasti: vakinaisten työsuhteisten palkat 688 471 euroa (81,4 %) ja opettajien palkat 186 193 euroa (96,6%).

Palvelujen ostot (3 365 239) ylittyivät noin 75 300 euroa, sillä toteuma oli (102,2 %). Palvelujen ostojen suurimmat ylitykset muodostuivat seuraavasti: kuljetus 82 873 euroa (112,3%), asiakaspalvelujen ostot 64 514 euroa (120,8%), ateriat 57 655 euroa (105,8%). Vastaavasti suurimmat alitukset muodostuivat seuraavasti: henkilöstön koulutus 18 895,00 euroa (63,2%), opetus- ja koulutuspalvelut 16 210,00 euroa (19,8%) ja matkakustannusten korvaukset 10 634,00 euroa (78,3%).

Aineet, tarvikkeet ja tavarat 491 610 euroa - alitus 55 512 euroa (89,1 %). Suurimmat ylitykset muodostuivat koulutarvikkeista 8 245 euroa (119%). Vastaavasti suurimmat alitukset muodostuivat seuraavasti: kalusto 15 987 euroa (76,5 %), kirjallisuus 14 324 euroa (76 %) ja opetusvälineet 9 626 euroa (70,5 %).

Avustusten osuus on 1 065 300 euroa ja ne toteutuivat 97,3 %:lla eli alitusta tuli 28 980 euroa. Avustuksista lasten kotihoidon tuki ylittyi 98 927 eurolla (115,5 %), mutta vastaavasti lasten yksityisen hoidon tuki alittui 49 446 eurolla (65,4 %) ja yksityisen hoidon tuen kuntalaisä alittui 79 571 eurolla (71,6%).

Sisäiset vuokrat 2 745 013 euroa oli 100,6 % eli ne ylittivät 15 356 eurolla. Suurimmat ylitykset olivat uimahallin vuokrassa 10 305,00 euroa (108,3%) ja Kirkonkylän koulun vuokrassa 6 795,00 euroa (101,3%).

Tilinpäätökseen sisältyvät poistot/koneet ja kalusteet 612 889 euroa ylittivät menot 79 237 eurolla (130,9%). Em. näkyy hyvinvointipalveluiden toteumassa kokonaistuloksen heikkenemisenä. Merkittävä selittävä tekijä ylitykseen löytyy hyvinvointipalveluille hankituissa opettajien tietokoneissa, joiden poisto-aika on kolme vuotta.

Sitovuustasoittain annetun talousarvion **ylittivät** seuraavat tulosalueet:

Muu perusopetus 133 689 euroa (103,9%); Korivaaran koulu 52 560 euroa (107,3%), Hyrkin koulu 46 708 euroa (104,8%), Huovilan koulu 5 680 euroa (100,7%), ja Laitasaaren koulu 4 798 euroa (100,9%).

Kirkonkylän koulu 118 961 euroa (104,1%)

Muhoksen yläkoulu 65 877 (101,8%)

Muhoksen lukio 19 316 (101,7%)

Varhaiskasvatus 78 038 euroa (101,6%); perhepäivähoito 75 053 euroa (107,3%), Koivulehdon päiväkoti 62 383 euroa (106,6%), Koivulehdon vuoroahoito 16 202 euroa (104,4%), Päivärinteen päiväkodin Orvokit 10 994,00 euroa (106,5%) ja Tenavat 8 932 euroa (106%).

Vapaa-aikapalvelut 32 888 euroa (101,8%); liikuntapalvelut 38 889 euroa (107,6%) (sisältää mm. uimahallin 43 247 euroa (115,1%), Oulujoki-Opisto 31 750 euroa (122,9%) ja ulkoliikuntapaikat 17 054 euroa (106,7%) (sisältää mm. ladut, lähiliikuntapaikat, kentät, moottorikelkkareitin ja pururadat).

Ylitykset koulujen osalta johtuvat mm. **kuljetuskustannuksista** (Kirkonkylän koulu 64 407 euroa, Korivaaran koulu 25 251 euroa, yläkoulu 21 231 euroa ja Hyrkin koulu 3103 euroa) **poistoista/koneet ja kalusteet** (Kirkonkylän koulu 23 512 euroa, yläkoulu 12 030 euroa, Hyrkin koulu 8 731 euroa, Huovilan koulu 5 932 euroa, Korivaaran koulu 5 884 euroa, lukio 5 308 euroa ja Laitasaaren koulu 2 589 euroa), **ateriapalveluista** (Hyrkin koulu 14 701 euroa, lukio 13 627 euroa, Korivaaran koulu 6 502 euroa, Kirkonkylän koulu 4 310 euroa, Huovilan koulu 3 815 euroa ja Laitasaaren koulu 2 944 euroa), **vuosiloman ja muiden sijaisuuksista** (yläkoulu 88 420 euroa, Huovilan koulu 8 211 euroa, Kirkonkylän koulu 5 609 euroa ja Laitasaaren koulu 2 918 euroa sekä **sairaus- ja palkallisen äitiysloman sijaisuuksista** Kirkonkylän koulu 83 206 euroa, Hyrkin koulu 13 301 euroa ja Korivaaran koulu 7 596 euroa).

Muiden yksiköiden osalta ylitykset johtuvat mm. **sairaus- ja palkallisen äitiysloman sijaisuuksista** Päivärinteen päiväkoti 81 545 euroa (3361,8%), **ateriapalvelut** (Koivulehdon päiväkoti 34 708 euroa ja Päivärinteen päiväkoti 1 861 euroa), **ulkoliikuntapaikkojen** hoidossa talvi oli hyvä liikuntapaikkojen hoidolle ja siten talousarvio ylittyi, keväällä luistelukenttiä kunnostettiin useita viikkoja normaalia pitempään, lisäksi kentät ja ladut saatiin kuntoon jo loppuvuodesta, kun yleensä kunnostus on alkanut alkuvuodesta, **uimahallin** ylitykseen vaikutti sijaisten palkkaamiset

Sitovuustasoittain annetun talousarvion **alittivat** seuraavat tulosalueet:

Hyvinvointipalveluiden hallinto 58 106 euroa (76,5%)

Kirkonkylän koulun aamu- ja iltapäivätoiminta 7 234 euroa (89,8%), **Huovilan koulun aamu- ja iltapäivätoiminta** 1 760 euroa (75,2%) ja **Hyrkin koulun aamu- ja iltapäivätoiminta** 760 euroa (99,9%).

Erityisopetus/laitoskoulut 8 380 euroa (99,4%) (Oulujoen koulu 10 074 euroa (85,5%).

Päivärinteen päiväkoti 28 108 euroa (96,4%), **Päivärinteen päiväkodin avoin varhaiskasvatus** 14 152 euroa (86,5%) ja **Koivulehdon päiväkodin avoin varhaiskasvatus** 2 763 euroa (97,4%),

Kirjasto 36 710 euroa (93,5%), **kulttuuri** 6 559 euroa (96,2%), **jäähalli** 2 218 euroa (96,5%) ja **nuorisotoiminta** 1 863 euroa (98,1%).

Alitukset johtuvat mm. **nuorisopalveluissa** toteutumatta jääneistä tapahtumista (ei ollut tarpeeksi osallistujia), lisäksi nuoret osallistuivat seudullisiin tapahtumiin, joissa kulut tasataan, **Oulujoen koulun** tulokseen vaikutti ennakoitua suuremmat tulot kotikuntalaskutuksessa, **kirjaston** suurin säästö muodostui aineistojen ja tarvikkeiden sekä palveluiden ostoissa, **Päivärinteen päiväkodin** osalta mm. vakinaisten työsuhteisten palkoissa.

Marraskuussa 2014 Pohjois-Pohjanmaalla avattiin kolmivuotinen **Yrityskylä** peruskoulun kuudesluokkalaisille suunnattu työelämän, yhteiskunnan ja yrittäjyyden opintokokonaisuus. Yrityskylä Pohjois-Pohjanmaan toiminta toteutetaan yhteistyössä Oulun kaupungin ja Pohjois-Pohjanmaan alueen kuntien kanssa. Hanketta jatkettiin toimintakaudelle 2017–2020 Muhoksen kunnanvaltuuston päätöksellä 27.3.2017 § 17. Hanke laajeni koskemaan Muhoksen yläkoulun 9.-luokkien oppilaita syksystä 2018 alkaen, kun kunnanvaltuusto hyväksyi 25.6.2018 päätöksellään em. toiminnan vaatiman hankerahoituksen vuosille 2018–2020. Yhteensä yrityskylän kustannukset ovat n. 20 000 euroa vuosina 2017–2020.

Suurin saatu valtionavustus vuonna 2019 oli Valtion erityisavustus **koulutuksellinen tasa-arvo esi- ja perusopetuksessa** 2019, myöntämispäivä 12.4.2019, 73 000 euroa, käytettävä 31.12.2020 mennessä. Rahaa on käytetty 1) Huovilan, Hyrkin, Korivaaran ja Laitasaaren koulun yhteisen laaja-alaisen erityisopettajan palkkaamiseen 24 tuntia/vko, 2) Korivaaran koulun koulunkäynninohjaajan palkkaamiseen 25 tuntia/vko, 3) Kirkonkylän koulun esiluokan tuntiopettajan palkkaamiseen 19 tuntia/vko ja 4) yläkoulun koulunkäynninohjaajan palkkaamiseen 25 tuntia/vko.

Toiseksi suurin valtionavustus on **Innovatiivisten ja monipuolisten oppimisympäristöjen edistäminen varhaiskasvatuksessa**, myöntämispäivä 5.6.2018, 52 000 euroa, käytettävä 30.6.2020 mennessä. Hankkeen tarkoituksena oli kehittää oppimisympäristöjä ja niissä käytettävää teknologiaa yhteistyössä Jyväskylän yliopiston kanssa. Hankevaroilla hankittiin Taikalattia –virtuaalinen oppimisympäristö sekä Leado oppimiskeskus, joka mahdollistaa lapsen itsenäisen työskentelyn ja liikkumisen esiopetuksen aikana.

Lisäksi on saatu valtion erityisavustus **Tutoropettajien toimintaan ja osaamisen kehittämiseen/kärkihanke 1**: uusi peruskouluohjelma, myöntämispäivä 23.1.2019, 19 691 euroa, käytettävä 31.7.2020 mennessä, valtionavustus **Perusopetuksen vuosiluokkien 1-2 A1-kielen opetusta koskevan täydennyskoulutuksen järjestäminen**, myöntämispäivä 2.4.2019, 10 000 euroa, käytettävä 31.12.2020 mennessä, valtionavustus **Aikuisten perustaitojen ja digitaalisten taitojen vahvistamiseen**, myöntämispäivä 27.11.2018, 8 000 euroa, käytettävä vuosina 2019-2020, valtion erityisavustus **Lukiokoulutuksen tutoropettajatoiminnan käynnistämisen alueellisena yhteistyönä**, myöntämispäivä 18.1.2019, 13 585 euroa, käytettävä 31.7.2020 mennessä, **Vapaan sivistystyön opintotietoliikenne**, myöntämispäivä 3.5.2019, 4 000 euroa, käytettävä 31.12.2020 mennessä ja **kerhotoimintaan**, myöntämispäivä 15.5.2018, 8 000 euroa, vuosille 2018-2019. Valtion avustukset tuloutetaan kokonaan kunnalle tuen myöntämivuonna ja käyttämättä jäänyt osuus siirretään seuraavalle tilivuodelle. Tämä vaikuttaa merkittävästi kuluvan vuoden ja seuraavan vuoden tuloihin, sillä vuodelle 2020 siirrettiin 102 085 euroa.

Muhoksen kunta on osallistunut lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaan, LAPE. Työ jatkuu sosiaali- ja terveystoimen sekä sivistystoimen yhteistyönä vuosina 2020-2022. Haku on meneillään ja se päättyy 31.3.2020. Nyt jaossa on valtionavustuksia, joilla kehitetään perhekeskuksia ja varhaista tukea arjessa sekä lasten ja nuorten matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveyspalveluita.

Menneen vuoden 2019 haasteita lisäsi Kirkonkylän koulun, Hyrkin koulun ja lukion sisäilmaongelmat. Kuinka paljon näillä oli vaikutusta hyvinvointipalveluiden sairauspoissaoloihin, niin sitä on vaikea sanoa. Lisäksi sisäilmaan liittyvät ongelmat vaikuttivat koulumateriaalien lisääntyneisiin kustannuksiin Kirkonkylän koulun osalta, mm. oppikirjat. Kuljetusten uudet sopimukset astuivat voimaan 1.8.2019 ja hinnannousu oli merkittävä osassa kohteista. Kuljetushintojen tarjouksissa voi olla isot erot, vaikka kuljetukset kilpailutettaisiin puolen vuoden välein. Opetusteknologian käyttäminen tämän päivän opetuksessa nostaa kustannuksia entisestään ja tietoteknistä välineistöä pitää uusia vuosittain. Erityisen tuen lasten määrän lisääntyminen sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa on lisännyt henkilöstökustannuksia entisestään. Tavoitteena on ollut, että oppilaan ”koulupolku” voidaan järjestää omassa kunnassa.

Seutukatsaus

Seudullinen yhteistyö on ollut aktiivista Muhoksen lähikuntien (Oulu, Utajärvi, Vaala, Tyrnävä, Lumijoki, Liminka ja Kempele) kanssa on tehty tiivistä yhteistyötä mm. LAPE –hankkeessa ja Rokua Geoparkissa ja lukioiden välillä.

Suunnitelman mukaisia toimenpiteitä on toteutettu seuraavasti:

	Kohde	Vastuu	Aikataulu	säästö / tuotto euroina
1	Palveluverkon kehittäminen	hallinto ja luottamushenkilöt	2019-2020	20 000-1 000 000
2	Perusopetuksen henkilöstörakenteen ja tuntikehyksen selvittäminen ja mahdollinen sopeuttaminen	hallinto, rehtorit ja luottamushenkilöt	2019-	
3	Lukion kustannusrakenteen selvittäminen ja mahdollinen sopeuttaminen	hallinto, lukion rehtori ja luottamushenkilöt	2019-	
4	Asiakasmaksujen päivittäminen	hallinto	2019-	20 000
5	Muiden oppilashuollon kustannusten selvittäminen	hallinto	2019-	
6	Työssä jaksamiseen panostaminen	kaikki	2019-	
7	Kestävän kehityksen huomioiminen arjen toiminnoissa	kaikki	2019-	10 000
8	Toimintojen ulkoistaminen	hallinto ja luottamushenkilöt	2019-	

1. Palveluverkon kehittäminen

- kouluverkkoselvityksen tekeminen
- koulu- ja varhaiskasvatusverkon säännöllinen tarkastelu
- talousnäkökulman huomioiminen kirjastoauton reittien suunnitteluissa
- sisäilman poistaminen yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevilta lapsilta

- esiopetuksen järjestäminen kunnan omissa yksiköissä (varhaiskasvatus)
- kirjaston kiinnipito kesäisin kaksi viikkoa
- Koivu- ja Tähti kulttuurikeskuksen ja Tähtiareenan toiminnan kehittäminen ja tilojen markkinointi

Toteutuneet toimenpiteet 2019: Hyvinvointilautakunta hyväksyi varhaiskasvatuksen kehittämissuunnitelman päivittämisen 17.4.2019 § 70, työ aloitetaan, kun lautakunta nimeää työryhmän kokouksessaan 18.3.2020. Hyvinvointilautakunta hyväksyi kouluverkkoselvityksen päivittämisen 17.4.2019 § 63 ja kunnanhallitus hyväksyi kouluverkkoselvityksen päivittämisen 23.4.2019 § 136, työ käynnistettiin marraskuun 2019 lopulla ja se valmistuu maaliskuun 2020 loppuun mennessä. Kirjastoauton pysäkkien kävijämäärää seurataan, turhat pysäkit lakkautetaan, vastaavasti toivomuksesta perustetaan uusia pysäkkejä, reittisuunnittelua on pyritty tekemään niin, että ei ajella edestakaisin, vaan käydään yhdellä suunnalla useampi perättäinen pysäkki kerrallaan, käytössä on kahden viikon reitti aikataulu, kouluilla ja päiväkodeilla on käynnit viikoittain, koulujen loma-aikoina ei ole liikennöintiä.

Hyvinvointilautakunta on käsitellyt sisaralennusasiaa kokouksessaan 21.8.2019 § 136, eikä myöntänyt sisaralennusta. Kirjasto oli kiinni heinäkuussa 2 viikkoa. Muhoksen kunnan kulttuuritiimi on pyrkinyt ohjaamaan tilaisuudet oikeankokoisiin tiloihin, Tähtiareenaa käytetään sen suuren koon vuoksi pääsääntöisesti urheilutilaisuuksiin, se on Oulun seudun yksi suosituimmista liikuntahalleista mm. salibandyn ja futsaliin, markkinointi on tiivistä ja tuotteliasta näiden lajien osalta, lentopallo on kasvavana lajina lisännyt Tähtiareenan käyttöä ja se näyttää lisääntyvän tulevaisuudessakin. Koivu- ja Tähti kulttuurikeskuksen auditoria ei voi markkinoida laajemmin, koska tilassa esiintyy merkittäviä teknisiä ongelmia, hyvinvointilautakunnan kokouksessa 9.10.2019 on esitys kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle tekniikan uusimisen lisämäärärahaa. Muhoksen kunnanvaltuusto on kokouksessaan 16.12.2019 § 77 myöntänyt lisämäärärahan tekniikan uusimiseen.

2. Perusopetuksen henkilöstörakenteen ja tuntikehyksen selvittäminen

- jakotuntien myöntämisperusteiden yhtenäistäminen
- tuntikehyksen ja ryhmäkokojen sopeuttaminen

Toteutuneet toimenpiteet 2019: Erityisopetuksen tuntikehyks on hyväksytty hyvinvointilautakunnassa 17.4.2019 § 65 ja 29.5.2019 § 111, esi- ja perusopetuksen tuntikehyks on hyväksytty 17.4.2019 § 65 ja 18.6.2019 § 125,

3. Lukion kustannusrakenteen selvittäminen ja mahdollinen sopeuttaminen

- lukion tuntikehyksen sopeuttaminen vastaamaan oppilasmäärää
- E-lukion mahdollisuuksien hyödyntäminen
- ryhmäkokojen kasvattaminen
-

Toteutuneet toimenpiteet 2019: Lukion tuntikehyks on hyväksytty hyvinvointilautakunnassa 17.4.2019 § 67. Tuntikehyksen kustannustehokkuus riippuu opetusryhmien koosta. Kuluvana lukuvuonna aloittava ikäryhmä oli 83 ja aloittavan ikäryhmän osalta 40 opiskelijan opetusryhmät eivät olleet tilojen eivätkä sisäilman suhteen mahdollisia, eikä opetuskaan olisi ollut mielekästä. Kaikki ensimmäisen opiskeluvuoden pakolliset kurssit oli tarjottava kahden sijaan kolmeen kertaan. Näin ollen siirryttiin osin ns. kolmisarjaisuuteen.

Kurssin suorittaminen ohjataan eLukioon, jos jonkin kurssin valinnat ovat selkeästi alle 10. SAB31 ja SAB32 sekä jatkava kurssi SAB35 tarjottiin lukuvuonna 2019-2020 eLukion kautta. Elämäkatsomustieto suoritettiin kokonaisuudessaan eLukiossa. Opiskelijat voivat laajentaa kielivalintojaan opiskelemalla ELukion kautta mm. italiaa, espanjaa, venäjää, japania, kiinaa. Ryhmäkokoja ei ole mielekästä kasvattaa suuremmaksi kuin 30-31. Suuret ryhmäkoot alkavat näkyä ylioppilaskirjoitusten tuloksissa. Korkeakoulujen opiskelijavalinnoista jatkossa yli 50% tapahtuu ylioppilastutkinnon tulosten perusteella, joten opiskelijoiden onnistuminen ylioppilaskirjoituksissa on entistä tärkeämpi asia. Etälukion kustannusvaihtelua on aina vaikea ennakoida, sillä tarkka kurseille

osallistuva opiskelijamäärä ei ole selvillä talousarviota laadittaessa. Etälukion opiskelijamäärät ovat Oulun kaupungin osalta kasvaneet rajusti, jolloin yksittäisen kurssisuorituksen hinta on laskenut kaikille kunnille.

4. Asiakasmaksujen säännöllinen päivittäminen

- aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen säännöllinen tarkistaminen
- Oulujoki-Opiston kurssimaksujen säännöllinen tarkistaminen
- varhaiskasvatuksen maksuperusteiden säännöllinen tarkistaminen
- avoimen varhaiskasvatuksen maksujen tarkistaminen
- tilojen käyttökorvausten yhtenäistäminen ja säännöllinen tarkistaminen

Toteutuneet toimenpiteet 2019: Koululaisten iltapäivätoiminnan maksut lukuvuonna 2019-2020 on hyväksytty hyvinvointilautakunnassa 13.3.2019 § 43. Oulujoki-Opiston kurssimaksuja on korotettu vuosina 2017 ja 2018, maksuja tarkistetaan uudestaan vuonna 2020. Kunnallisen perhepäivähoidon kustannuskorvaukset vuonna 2019 on hyväksytty hyvinvointilautakunnassa 16.1.2019 § 2. Avoimen varhaiskasvatuksen maksut pidetään entisellään, jos subjektiivinen oikeus tulee 1.8.2020, niin saataisiin sinne hakijoita. Koivu ja Tähti –kulttuurikeskuksen tilojen käytön periaatteet ja hinnat 1.3.2019 alkaen on hyväksytty hyvinvointilautakunnassa 16.1.2019 § 6,

5. Muiden oppilashuollon kustannusten selvittäminen ja vaikuttavuuden arviointi

- oppilashuollon kustannusten jatkuva tarkastelu ja kustannuksia alentavat toimenpiteet
- ohjaaja- ja avustajaresurssin joustava tarkastelu hyvinvointipalveluiden sisällä

Toteutuneet toimenpiteet 2019: Muhoksen kunnan moniammatillinen työryhmä käsitteli kokouksessaan 13.5.2019 hakemukset alakoulujen pienluokkien oppilaiksi. Oppilashuollon kustannuksia on tarkasteltu säännöllisesti, ja oppilaiden sijoittamisessa on ensin katsottu kunnan opetuksen järjestämisen mahdollisuuksia ja selvitetty eri vaihtoehdot kunnan sisällä.

Lukion opiskeluhuollon painopiste on ennaltaehkäisyssä, lukio-opintojen perehdytyksessä tärkeitä ovat tutorit, kaikki ryhmänohjaajat haastattelevat kaikki oman ryhmänsä opiskelijat ensimmäisen jakson jälkeen, ongelmatilanteissa haetaan opiskelua tukevia joustavia ratkaisuja, samoin perusopetuksessa oppilashuoltoa toteutetaan ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana monialaisena yhteisöllisenä ja yksilökohtaisena oppilashuoltona oppilaiden-, huoltajien-, opetus-, sosiaali- ja terveystoimen sekä muiden tahojen kanssa.

6. Työssä jaksamiseen panostaminen

- selvitetään millä keinoilla pystyttäisiin parantamaan työssä jaksamista.
- sairauspoissaolojen ja sijaiskustannusten vähentäminen
- TYKY-toiminnan kehittäminen
- työyhteisökoulutus

Toteutuneet toimenpiteet 2019: Työssä viihtyminen ja työhyvinvoinnista huolehtiminen vähentävät työpoissaoloja, työssä viihtymiseen vaikuttaa vahvasti yksikön toimintakulttuuri, työhyvinvoinnissa avainhenkilö on esimies. Hyvinvointipalveluiden henkilöstöllä on ollut työnohjausta, yksilöohjausta, ryhmäohjausta ja varhaiskasvatuksessa päiväkotikohtaista työnohjausta. Koivulehdon päiväkodin varahenkilö on helpottanut sijaisuuksien hoitamista, koska sijaisia ei tahdo saada. Muhoksen yläkoulun koulukohtaiseksi teemaksi lukuvuonna 2019-2020 on opettajakunta päättänyt työhyvinvoinnin Hyvinvointipalveluissa oli 13.4.2019 yhteinen TYKY-koulutuspäivä. Lukion toimintakulttuuria kehitetään yhteisöllisesti, jolloin myös opiskelijoilla on vaikutusmahdollisuus, opiskelijakunnan hallitus on tärkeä yhteistyötaho kaikessa koulun kehittämisessä, peruskoulun puolella myös huoltajien osuus korostuu koulun kehittämisessä, työssä viihtyminen ja työhyvinvointi. Syksyllä 2019 OAMK on hakenut ESR-rahoitusta työhyvinvointihankkeelle; Pojo-Positiivisella johtamisella tuottavuutta ja hyvinvointia -hanke johon Muhoksen kunta lähti mukaan. Hanke tuo kunnalle ilmaista työnohjausta ja työhyvinvointitoimintaa.

7. Kestävän kehityksen huomioiminen arjen toiminnoissa

- kierrätyksen lisääminen
- energiaa, vettä ja lämpöä säästävät toimenpiteet yksiköissä – 50/50-mallin ottaminen käyttöön
- kestävän kehityksen tehostettu huomioiminen kasvatustoiminnassa

Toteutuneet toimenpiteet 2019: Laitasaaren koulu on yhdettätoista vuotta Vihreä Lippu –toiminnassa ja koulu on edennyt kestävällä tasolle, Laitasaaren koulu huomioi kaikessa toiminnassaan kestävän kehityksen ja ympäristökasvatuksen näkökulmat, Laitasaaren koulun teema on energia, jota toteutetaan vuoden 2020 toukokuun loppuun. Laitasaaren koulussa aloitettiin 50/50-malli vuoden 2020 alussa. Huovilan koulun pääteemana on Lähiympäristö ja siitä huolehtiminen, teeman aiheina on esimerkiksi kierrättäminen, luonnon kestävä käyttö, energian ja luonnonvarojen säästäminen. Hyrkin koulussa lukuvuosi 2019-2020 on kestävän kehityksen teemavuosi, teemavuosi näkyy koulutyössä sekä monialaisessa oppimiskokonaisuudessa että muutoinkin vuoden aikana.

Muhoksen lukion lukuvuoden 2019-2020 painotuskohde on kestävä kehitys, lukiossa kierrätystä toteutetaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, luonnonvarojen ja energian säästämistä harjoitetaan valitsemalla kestäviä tuotteita, vähentämällä paperinkulutusta ja mm. sammuttamalla valoja tyhjiksi jäävistä tiloista, ekologiseen ja taloudelliseen kestävyYTEEN liittyviä asioita toteutetaan yhdessä opiskelijoiden kanssa, kestävän kehityksen toteutumiseen liittyy myös sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys, mikä näkyy tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteuttamisena (kyselyt ja suunnitelma) sekä erilaisuuden hyväksymisenä.

Päiväkodeissa on lisätty kierrätystä mm. askarrellaan luonnonmateriaaleista ja kierrätysmateriaaleista sekä leipäpusseja käytetään likapyykkipusseina. Lapsia kannustetaan ottamaan ruokaa sen verran, mitä jaksavat syödä. Varhaiskasvatuksessa on keskusteltu 50/50-mallin käyttöön ottamisesta vuoden 2020 alussa, aloitettiin Koivulehdon päiväkodissa. Vettä käytetään säästeliäästi, käsipaperia ei käytetä turhaan, sähköinen viestintä, valot sammuvat automaattisesti ja sisäisessä postissa käytetään vanhoja kirjekuoria. Alakoulujen opetussuunnitelmassa mainitaan kestävästä kehityksestä seuraavaa: Koulujen toimintakulttuurin tavoitteena on luoda toimintakulttuuria, joka edistää mm. kestävä elämäntapaa. Lukion opetussuunnitelmassa yksi painopisteistä on kestävä elämäntapa, joka on vielä purettu kestävän kehityksen tavoin osa-alueisiin. Kestävä kehitys näkyy joka oppiaineessa sekä vahvasti lukion toimintakulttuurissa.

8. Toimintojen ulkoistamisen tutkiminen

- tutkitaan, että voiko toimintoja ulkoistamalla saavuttaa kustannussäästöjä
- tehtäväkuvien tarkastelu talouden näkökulmasta

Toteutuneet toimenpiteet 2019: Koivulehdon päiväkodin kiertävän lastenhoitajan toimella on ollut merkitystä sijaisten osalta.

10.3.1.3 Sosiaali- ja terveystalouden toimintakertomus

Sosiaali- ja terveystalouden toimintakertomuksen kokouksessaan 18.3.2020 / 22 §.

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

	Joulukuu 2018 tilinpäätös	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2019 tilikauden alusta	Käyttö-%
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	2 492 976	2 492 976	1 897 898	2 032 356	107,1 %
Maksutuotot	1 500 634	1 500 634	1 509 850	1 686 238	111,7 %
Tuet ja avustukset	33 331	33 331	47 000	62 872	133,8 %
Vuokratuotot	2 959	2 959	3 000	3 530	117,7 %
Muut toimintatuotot	7 955	7 955	3 000	2 349	78,3 %
TOIMINTATUOTOT	4 037 856	4 037 856	3 460 748	3 787 345	109,4 %
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-9 260 268	-9 260 268	-9 117 237	-9 582 412	105,1 %
Palvelujen ostot	-22 296 032	-22 296 032	-21 424 148	-21 736 783	101,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-847 690	-847 690	-816 320	-872 660	106,9 %
Avustukset	-2 697 694	-2 697 694	-2 694 532	-2 677 529	99,4 %
Vuokrat	-762 601	-762 601	-816 595	-795 932	97,5 %
Muut toimintakulut	-54 793	-54 793	-58 150	-54 976	94,5 %
TOIMINTAKULUT	-35 919 078	-35 919 078	-34 926 982	-35 720 292	102,3 %
TOIMINTAKATE	-31 881 222	-31 881 222	-31 466 234	-31 932 948	101,5 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0,0 %
VUOSIKATE	-31 881 222	-31 881 222	-31 466 234	-31 932 948	101,5 %
Poistot ja arvonalentumiset	-112 572	-112 572	-83 475	-127 423	152,6 %
Laskennalliset erät	-427 022	-427 022	-451 489	-418 361	92,7 %
TILIKAUDEN TULOS	-32 420 816	-32 420 816	-32 001 198	-32 478 732	101,5 %
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-32 420 816	-32 420 816	-32 001 198	-32 478 732	101,5 %

KATERAPORTTI

	Joulukuu 2018 tilinpäätös	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2019 tilikauden alusta	Käyttö-%	Ylitys/alitus
HALLINTO/SOSIAALI- JA TERV.PALV						
Toimintatuotot	6 305	6 305	6 400	5 449	85,1 %	951
Toimintakulut	-264 842	-264 842	-237 906	-252 195	106,0 %	14 289
Toimintakate	-258 537	-258 537	-231 506	-246 746	106,6 %	15 240
Poistot ja arvonalentumiset	-7 138	-7 138	-4 717	-5 174	109,7 %	457
Laskennalliset erät	-5 059	-5 059	-4 409	-4 086	92,7 %	-323
Ylijäämä / alijäämä	-270 733	-270 733	-240 632	-256 005	106,4 %	15 373
SOSIAALITYO						
Toimintatuotot	782 957	782 957	168 628	219 761	130,3 %	-51 133
Toimintakulut	-3 762 743	-3 762 743	-3 272 053	-3 313 444	101,3 %	41 391
Toimintakate	-2 979 786	-2 979 786	-3 103 425	-3 093 683	99,7 %	-9 742
Poistot ja arvonalentumiset	-1 509	-1 509	-1 824	-1 894	103,9 %	70
Laskennalliset erät	-62 400	-62 400	-62 540	-57 953	92,7 %	-4 587
Ylijäämä / alijäämä	-3 043 695	-3 043 695	-3 167 789	-3 153 530	99,5 %	-14 259
VAMMAISPALVELU						
Toimintatuotot	513 088	513 088	518 850	500 303	96,4 %	18 547
Toimintakulut	-4 812 229	-4 812 229	-4 665 457	-5 069 170	108,7 %	403 713
Toimintakate	-4 299 141	-4 299 141	-4 146 607	-4 568 867	110,2 %	422 260
Poistot ja arvonalentumiset	-210	-210	-140	-551	393,8 %	411
Laskennalliset erät	-81 065	-81 065	-89 112	-82 576	92,7 %	-6 536
Ylijäämä / alijäämä	-4 380 416	-4 380 416	-4 235 859	-4 651 994	109,8 %	416 135
VANHUSTYO						
Toimintatuotot	1 318 205	1 318 205	1 345 900	1 616 513	120,1 %	-270 613
Toimintakulut	-7 612 591	-7 612 591	-7 874 782	-7 996 403	101,5 %	121 621
Toimintakate	-6 294 385	-6 294 385	-6 528 882	-6 379 890	97,7 %	-148 992
Poistot ja arvonalentumiset	-29 607	-29 607	-25 148	-47 899	190,5 %	22 751
Laskennalliset erät	-143 129	-143 129	-150 494	-139 454	92,7 %	-11 040
Ylijäämä / alijäämä	-6 467 121	-6 467 121	-6 704 524	-6 567 242	98,0 %	-137 282
SAIRAANHOITO						
Toimintatuotot	571 425	571 425	538 870	562 530	104,4 %	-23 660
Toimintakulut	-3 474 171	-3 474 171	-3 481 527	-3 827 489	109,9 %	345 962
Toimintakate	-2 902 746	-2 902 746	-2 942 657	-3 264 959	111,0 %	322 302
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0,0 %	0
Poistot ja arvonalentumiset	-39 207	-39 207	-34 638	-44 383	128,1 %	9 745
Laskennalliset erät	-62 288	-62 288	-66 496	-61 609	92,7 %	-4 887
Ylijäämä / alijäämä	-3 004 240	-3 004 240	-3 043 791	-3 370 951	110,7 %	327 160
NEUVOLA						

	Joulukuu 2018 tilinpäätös	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2019 tilikauden alusta	Käyttö-%	Ylitys/alitus
Toimintatuotot	19 733	19 733	14 200	22 256	156,7 %	-8 056
Toimintakulut	-609 785	-609 785	-575 518	-585 165	101,7 %	9 647
Toimintakate	-590 052	-590 052	-561 318	-562 909	100,3 %	1 591
Poistot ja arvonalentumiset	-353	-353	-25	-1 562	6 249,6 %	1 537
Laskennalliset erät	-11 019	-11 019	-11 023	-10 214	92,7 %	-809
Ylijäämä / alijäämä	-601 423	-601 423	-572 366	-574 686	100,4 %	2 320
HAMMASHOITO						
Toimintatuotot	290 648	290 648	296 600	329 128	111,0 %	-32 528
Toimintakulut	-979 678	-979 678	-969 739	-1 059 732	109,3 %	89 993
Toimintakate	-689 030	-689 030	-673 139	-730 604	108,5 %	57 465
Poistot ja arvonalentumiset	-22 905	-22 905	-15 261	-17 972	117,8 %	2 711
Laskennalliset erät	-16 528	-16 528	-18 565	-17 203	92,7 %	-1 362
Ylijäämä / alijäämä	-728 463	-728 463	-706 965	-765 779	108,3 %	58 814
TERVEYSKESKUSSAIRAALA						
Toimintatuotot	535 495	535 495	571 300	531 403	93,0 %	39 897
Toimintakulut	-2 508 901	-2 508 901	-2 560 566	-2 363 584	92,3 %	-196 982
Toimintakate	-1 973 407	-1 973 407	-1 989 266	-1 832 181	92,1 %	-157 085
Poistot ja arvonalentumiset	-11 644	-11 644	-1 722	-7 988	463,9 %	6 266
Laskennalliset erät	-45 536	-45 536	-48 850	-45 266	92,7 %	-3 584
Ylijäämä / alijäämä	-2 030 586	-2 030 586	-2 039 838	-1 885 435	92,4 %	-154 403
ERIKOISSAIRAANHOITO						
Toimintakulut	-11 894 139	-11 894 139	-11 289 434	-11 253 109	99,7 %	-36 325
Toimintakate	-11 894 139	-11 894 139	-11 289 434	-11 253 109	99,7 %	-36 325
Ylijäämä / alijäämä	-11 894 139	-11 894 139	-11 289 434	-11 253 109	99,7 %	-36 325
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	4 037 856	4 037 856	3 460 748	3 787 345	109,4 %	-326 597
Toimintakulut	-35 919 078	-35 919 078	-34 926 982	-35 720 292	102,3 %	793 310
Toimintakate	-31 881 222	-31 881 222	-31 466 234	-31 932 948	101,5 %	466 714
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	0,0 %	0
Poistot ja arvonalentumiset	-112 572	-112 572	-83 475	-127 423	152,6 %	43 948
Laskennalliset erät	-427 022	-427 022	-451 489	-418 361	92,7 %	-33 128
Ylijäämä / alijäämä	-32 420 816	-32 420 816	-32 001 198	-32 478 732	101,5 %	477 534

Toimialajohtajan katsaus

Sosiaali- ja terveystalouden toimialan tehtävänä on taata kuntalaisille edellytykset saada tasavertaisesti laadukkaita taloudellisesti tuotettuja sosiaali- ja terveystalouksia. Sosiaali- ja terveystaloukset on vuonna 2019 pystytty hoitamaan pääsääntöisesti terveydenhuollon hoitotakuun ja sosiaalitoimen aikavelvoitteiden mukaisesti. Vuonna 2019 Valviran ja aluehallintoviraston valvontaa toteutettiin useammalla tavalla mm. terveystalouksien hoitopääsyn ja lastensuojelun määräaikaisten toteutumisessa sekä ikäihmisten tehostettuun palveluasumiseen liittyen. Toteutuneesta Valviran ja aluehallintoviraston valvonnasta ja velvoitteista on suoriuduttu ilman huomautuksia.

Talous

Sosiaali- ja terveystalouksien vuoden 2019 talousarvio toteutui kokonaisuutena hallitusti liki vuoden loppuun saakka. Talouden kuukausiseuranta ja osavuositarkastukset osoittivat, että lievä talouden ylitysvaara kohdistui henkilöstömenoihin, mutta toteumaa paikkasivat asiakaspalvelujen ostojen maltillinen kehitys. Toisen vuosikolmanneksen loppuun tultaessa sosiaali- ja terveystalouksien vuoden 2019 kahdeksan kuukauden toimintakatteen käyttöprosentti oli 66,5, joka muodostui 70,3 % toimintatuottojen ja 66,0 % toimintakulujen toteumasta. Sosiaali- ja terveystalouksien vuoden 2019 toiminnan ja talouden toteumaa kuvasi parempi ennakoitavuus ja tasaisuus ja toimintakulut alittuvat edellisen vuoden tasosta 198.786 euroa.

Loppujen lopuksi vuoden 2019 talous toteutui toimintatuottojen osalta erinomaisesti toteumaprocentin ollessa 109,4 joulukuun lopussa osoittaen 326.596,61 euron ylitystä. Toimintakulujen toteuma oli joulukuun lopussa 102,3 % osoittaen 793.310,22 euron ylitystä. Sosiaali- ja terveystalouksien kokonaisuudessa merkittävin toimintakulujen ylitys kohdistui henkilöstömenoihin ja palvelujen ostoihin. Sosiaali- ja terveystalouksien vuoden 2019 toimintakate oli 101,5 % ja katteeseen muodostui ylitystä toimintatuottojen hyvästä kertymästä huolimatta 466.714,61 euroa. Sosiaali- ja terveystalouksien vuoden 2019 talousarvioon sisältyi riskitekijöitä, joiden toteutuminen realisoitui määrärahojen riittämättömyytenä. Talouden kuukausiseuranta ja osavuositarkastukset osoittivat, että talouden ylitysvaara kohdistui ensisijaisesti henkilöstömenoihin.

Sosiaali- ja terveystalouksien oman toiminnan henkilöstökuluihin oli varattu 9.117.237,00 euroa ja menoerä toteutui kokonaisuutena 105,1 %. Palkat ja palkkiot ylittyivät suunnitellusta yhteensä 465.175,06 euroa ja ylitykset kohdistuivat pääsääntöisesti palkallisiin ja palkattomiin sijaiskuluihin. Lomapalkkavarauksista jäi purkamatta 143.761,95 euroa, joka kasvoi merkittävästi edellisestä vuodesta. Sosiaali- ja terveystalouksien tuotannossa sijaistyövoima näyttää edelleen merkittävää osaa: vuonna 2019 vajaa neljäsosa oman toiminnan palkoista ja palkkiosta oli vuosilomien, sairauslomien yms. palkallisten tai palkattomien poissaolojen hoitamiseen käytettyjä määrärahoja. Henkilöstökorvausten toteuma oli 153.698,87 euroa, mikä on hiukan suurempi kuin edellisenä vuonna.

Palvelujen ostoihin oli varattu muutoksen jälkeen 21.424.148,00 euroa ja menoerä toteutui kokonaisuutena 101,5 %. Palvelujen ostot ylittyivät suunnitellusta yhteensä 312.635,00 euroa. Asiakaspalvelujen ostoon käytettiin vuonna 2019 yhteensä 19.056.580,74 euroa (tp 2018 18.729.780 euroa, tp 2017 18.729.780 euroa, tp 2016 16.990.463 euroa, tp 2015 16.792.378 euroa, tp 2014 15.389.403 euroa, tp 2013 16.319.094 euroa, tp 2012 15.841.623 euroa, tp 2011 14.773.560 euroa, tp 2010 14.002.028 euroa). Asiakaspalvelujen ostojen ylitykset kohdistuvat ostoihin kuntayhtymiltä ja muilta. Muiden palvelujen ostot toteutuivat 100,1 % ja 2.045,26 euroa Yksittäiset tilien ylitykset kohdistuivat mm. sosiaali- ja terveyspalvelujen, atk-ohjelmien ja palvelemien sekä matkustus- ja kuljetuspalvelujen ostoihin.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat 106,9 % ja ylitys oli 56.340,17 euroa. Ylitykset kohdistuivat lääkkeisiin ja hoitotarvikkeisiin.

Avustukset toteutuivat 99,4 % ja alitus oli 17.002,84 euroa. Avustukset toteutuvat osittain epätasaisesti: ennaltaehkäisevä toimeentulotuki, palvelusetelimenot ja avustukset yhteisöille ylittyivät, mutta ko. ylityksiä kompensoivat täydentävän toimeentulotuen, omaishoidontuen ja vammaistuen ennakoitua pienempi käyttö.

Vuokrat toteutuivat suunnitelman mukaisesti toteumaprosentin ollessa joulukuun lopussa 97,5 ja käytön 795.931,54 euroa. Muut toimintakulut toteutuivat 54.976,29 euron ja 94,5 % suuruisina. Luottotappioita, joka muodostuu perinnässä olleista perimättä jääneistä asiakasmaksuista ja myyntituottojen saatavista, kirjattiin viime vuodelle 2.566,05 euroa.

Vastuualueiden toiminta

Hallinnon toimintakatteen toteuma oli joulukuun lopussa 106,6 %. Toteumaa kasvattavat jakamattomat atk-ohjelmat ja palvelimet sekä henkilöstökulut.

Sosiaalityö toimintakatteen toteuma oli joulukuun lopussa 99,7 %, joka muodostui 130,3 % toimintatuottojen ja 101,3 % toimintakulujen toteumasta.

Lapsiperhetyö on toiminnan osalta toteutunut edelleen avohuoltopainotteisesti, vaikka laitoshoidon kustannukset kasvoivatkin edellisvuodesta. Lastensuojelun avohoidon toimintakulut olivat 722.132 euroa (vuonna 2018 984.617 euroa) ja laitoshoidon puolestaan 909.025 euroa (vuonna 2018 627.519 euroa). Lastensuojelun avohoitoa toteutetaan perheen yksilölliseen tilanteeseen suunniteltuna moninaisina perheen tukipalveluina ja työapuna, omana ja ostettuna perhetyönä, tilapäisenä perhehoitona, tukihenkilötoimintana, sekä myös tarvittaessa lyhyinä kodin ulkopuolisina interventioina sekä terapia- ja kuntoutuspalveluina. Lastensuojeluasian vireille tulon jälkeen sosiaalityöntekijän on arvioitava välittömästi lapsen mahdollinen

kiireellinen tuen tarve. Arvioinnin yhteydessä selvitetään paitsi lastensuojelun tarve ja myös palvelujen järjestäminen sosiaalihuoltola lain lastensuojelun asiakkuutta.

Lastensuojelussa kiireellisiä sijoituksia tehtiin yksi vuonna 2019, lapsia oli sijoitettuna koko vuoden aikana yhteensä 21, vuoden viimeisenä päivänä kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä oli 20. Lastensuojelutyössä saavutettiin toimintavuoden aikana lastensuojelulain edellyttämät määräajat lapsen kiireellisen tuen ja lastensuojeluselvityksen tarpeen osalta. Lastensuojeluilmoituksia tehtiin yhteensä 205 kpl eri henkilötunnuksella kokonaismäärän ollessa 359 kpl (tp 2018 295 kpl) ja ennakollisia lastensuojeluilmoituksia puolestaan kaksi. Lastensuojelulain tarkoittamassa jälkihuollossa oli vuoden aikana kahdeksan nuorta. Virka-ajan ulkopuolisen sosiaalipäivystyksen toteutti koko Oulun seudulla Oulun kaupunki. Päivystyspöytäkirjan uudistaminen käynnistettiin syksyllä.

Sosiaalihuoltola lain mukaisia palvelutarpeen selvityksiä tehtiin 56 kpl (tp 2018 68 kpl). Sosiaalihuoltola lain mukaisina palveluina on järjestettävä vertaisryhmätoimintaa, tukihenkilötoimintaa ja perhetyötä, lomatoimintaa sekä lapsen ja vanhemman välisen tapaamisen valvontaa, joiden toimintakulut olivat yhteensä 311.237 euroa. Sosiaalihuoltola lain mukaisessa asiakkuudessa oli 51 perhettä ja 102 lasta (tp 2018 96 lasta). Kunnallisen perhetyön piirissä oli vuoden aikana 45 perhettä, 199 lasta ja kotikäyntejä tehtiin 642. Perhetyö tuotettiin osana sosiaalipalveluja ja palvelu painottui perheiden ennaltaehkäisevään työhön tavoitteen mukaisesti.

Sosiaalityössä on perusparannettu päihdehuollon palveluja etsimällä kestävää toimintamallia sekä omien lähipalveluiden että erityispalveluiden järjestämiselle. Varsinaisia laitospäätyöjaksoja ostettiin suunnitellusti yksittäisille asiakkaille. Pitkittyneet päihdeongelmat näkyivät edelleen erityisesti erittäin haasteellisina kuntoutushoidon ja palveluasumisen järjestelyinä. Terveyskeskussairaalan katkaisuhoidossa oli vuoden aikana 53 potilasta (tp 2018 29 potilasta), joilla oli hoitopäiviä yhteensä 412 kpl. Runsas neljäsosa potilaista oli ulkokuntalaisia. Päihdehuollon laitos- ja avohoidon ostoihin käytettiin vuonna 2018 yhteensä 68.136 euroa. Päihdetyössä nousi esiin jo vuonna 2017 kotona asuvien henkilöitä, joilla oli laaja-alaisia ongelmia terveydessä, itsestä huolehtimisessa sekä kodinhoidossa. Näille asiakkaille tehtiin myös vuoden 2019 vuoden aikana sosiaalihuoltola lain mukainen palvelutarpeen arviointi ja järjestettiin tarvittavat palvelut.

Toimeentulotukipäätöksiä tehtiin 23-38 kappaletta kuukaudessa. Täydentävää tukea myönnettiin 61.727 euroa ja ennaltaehkäisevää 33.600 euroa. Toimeentulotukea koskevat lain edellyttämät käsittelyajat toteutuivat pääsääntöisesti. Työmarkkinatuen maksuosuuden piirissä oli kuukausittain 98-117 henkilöä ja kuntaosuus oli joulukuun lopussa 496.837,18 euroa (tp 2018 519.951 euroa, tp 2017 519.951 euroa, tp 2016 490.752 euroa, tp 2015 522.495 euroa). Maksuosuuden piiriin nousi 7-14 uutta henkilöä kuukaudessa ja yli 1000 päivää yhtäjaksoisesti työttömänä olleita oli joulukuun lopussa 47 henkilöä.

Nuorten ystävät ry:n Tärppi työpajassa oli vuonna 2019 yhteensä 77 henkilöä asiakkaana, joista erittäin merkittävä osa kuntouttavassa työtoiminnassa. Nuorten ystävät ry:n nuorten työpaja Mahiksen toiminta-avustuksen loppusumma oli vuonna 2019 141 413 euroa ja Nuorten ystävät ry sai työpajan toimintaan valtionavustusta 44 700 euroa. Nuorten työpajalla oli vuoden aikana 45 alle 29-vuotiaasta asiakasta ja toimintatilastoissa näkyy palvelun tarjoaminen vaikeimmassa asemassa oleville nuorille. Nuorten ystävät ry:n matalan kynnyksen pajatoiminnan kehittämis- ja mallintamistyö jatkuu ESR-rahoitteisina Mutteri -hankkeena 2020-2023 ja vuonna 2019 käynnistyneenä kolmivuotisena Ohjaamo-hankkeen

Vammaispalvelujen toimintakatteen toteuma oli joulukuun lopussa 110,2 %, joka muodostui 96,4 % toimintatuottojen ja 108,7 % toimintakulujen toteumasta.

Vammaispalvelujen piirissä olevien asiakkuuksien vuotuinen vaihteluväli näkyy myös vastualueen toimintakulujen toteumassa. Sekä vaikeavammaisten henkilöiden avustuksiin ja etuuksiin että vammaispalvelujen asiakaspalvelujen ostojen kokonaismenojen kehitykseen vuositasolla vaikuttaa yksittäisten asiakkaiden sisääntulo tai poistuminen palvelujen piiristä. Vuoden 2019 toiminnassa näkyivät kotikuntalain tuomat muutokset. Vammaispalvelujen vastuualuetta koskevat lain edellyttämät käsittelyajat toteutuvat pääsääntöisesti.

Kehitysvammahuollon valtakunnallisen rakennemuutoksen mukaisesti Tahkokankaan palvelukeskuksen (jatkossa OYS Verso osaamiskeskus) asiakassiirrot on toteutettu ja muhoslaisia asiakkaita oli vuoden 2019 lopussa pitkäaikaisessa laitoshoidossa yksi henkilö. Muhoksen ryhmäkodilla on asukaspaikkoja 15, joista muille kunnille myytiin vuoden 2019 lopussa kolme paikka. Omana toimintana toteutettiin myös tukiasumisen kokonaisuus, joka käsittää 26 tuettua asumispaikka. Muhoksen ryhmäkodin ja Talonpojantien tukiasuntojen hoiva- ja huolenpito sekä ohjaus muodostavat kehitysvammahuollon koordinoitun kokonaisuuden, jonka palvelutoiminnan kehittämistyötä jatkettiin suunnitelmallisesti. Kunnan järjestämässä avotyötoiminnassa oli 24 asiakasta ja päivätoiminnassa 32 asiakasta.

Oman toiminnan ohella asumispalveluita hankittiin edelleen myös yksityisiltä palveluntuottajilta eri erityisryhmille. Vammaispalvelujen vastualueen asumispalveluissa oli vuoden lopussa 58 asiakasta ja asiakasmäärä kasvoi edellisvuodesta edelleen. Erityisryhmien palveluasumisen tarvetta kuvaavat edelleen suuret vuosikohtaiset vaihtelut eri asiakasryhmissä. Tilapäistä perhehoitoa, tukihenkilötoimintaa ja tilapäishoitoa järjestettiin yksilöllisten tarpeiden mukaan. Kuljetuspalvelujen piirissä oli yhteensä 94 asiakasta. Asunnonmuutostöitä, asuntoon kuuluvia välineitä ja laitteita myönnettiin 14 henkilölle. Henkilökohtaisia avustajatoiminnan piirissä oli 31 henkilöä, joiden palvelutarve vaihteli 8-160 tuntiin/kk.

Omaishoidontuen saajia oli vammaispalveluissa vuoden lopussa 32, kun se vuoden 2018 lopussa oli 40. Omaishoidontuen avustuksiin käytettiin 183.618 euroa. Omaishoitajien hoitotyön tueksi on pyritty järjestämään tilapäistä perhehoitoa, tukihenkilöitä ja lyhytaikaista hoitoa entistä enemmän sekä mahdollisuus osallistua omaishoitajan terveystarkastukseen.

Vanhuspalvelujen toimintakatteen toteuma oli joulukuun lopussa 97,7 %, joka muodostui 120,1 % toimintatuottojen ja 101,5 % toimintakulujen toteumasta.

Vanhuspalveluissa kiinnitettiin erityistä huomiota palveluiden sisällön ja laadun kehittämiseen. Vastuualueen yksiköt pitivät suunnitteluiltaapäivän, jonka tavoitteena oli palvelujen laadun ja sisällön kehittäminen Pohjois-Pohjanmaalla yhteisesti sovittujen yhteisten toimintamallien mukaisesti.

Juurruttamissuunnitelmien mukaisesti ikääntyneiden palveluissa kiinnitettiin erityistä huomioita yksilölliseen palvelutarvearvioon, riskitekijöiden tunnistamiseen kuten sairauden jälkeiseen kuntoutumiseen kotona ja suurten elämänmuutosten jälkeen kotona selviytymiseen.

Vanhuspalvelulain toimeenpanoon liittyen on edelleen haasteena kotihoidon riittävä resursointi ja lyhytaikaisen hoidon järjestelyt sekä kotihoidon palvelusetelin vahvistaminen määrällisesti.

Kotihoidossa säännöllisten asiakkaiden määrä on kasvanut ollen nyt 150 kotitaloutta mukaan lukien kotihoidon palvelusetelit 22 kpl. Rakennemuutoksen tuomat paineet näkyivät kotihoidon palveluissa. Kotihoitoa säännöllisesti saavien kotitalouksien palvelutarve kasvoi ajallisesti ja asiakkaiden hoito vaati usein kahden hoitajan käynnin. Kotihoidon asiakkaiden avun ja huolenpidon tarve oli läpi viikon samanlainen, mikä asettaa vaatimuksia henkilöstöressurssin käyttöön viikonloppuisin. Kotihoitoa jouduttiin ostamaan vielä vuoden 2019 aikana kohdennetusti yksityiseltä palveluntuottajalta.

Ensimmäisen vuoden käyttökokemus kotihoidon mobiilista, optimoinnista ja toiminnanohjausjärjestelmästä oli hyvä. Uusi työväline paransi kotihoidon asiakkaiden potilasturvallisuutta, ajantasaisen tiedon saatavuutta hoitotilanteessa ja mahdollisti työntekijöiden asiakaskirjausten laadinnan yhdessä asiakkaan kanssa käynnin aikana. Toiminnanohjausjärjestelmästä saadun tiedon avulla on pystytty kohdentamaan henkilöstöressurssia optimaalisesti niihin työtehtäviin ja työpisteisiin, missä kulloinkin resurssia on tarvittu eniten tai optimoimaan henkilöstöressurssia sen mukaan mihin työpisteeseen sijaisjärjestelyt ovat toteutuneet.

Kotihoidossa jatkettiin arviointi- ja kuntoutustiimin toiminnan kehittämistä. Tiimi on ensi kontaktina muuttuneen tilanteen tai akuutin sairaalavaiheen jälkeen, huolehtii hoidosta ja hoivasta, ohjaa, arvioi ja koordinoi asiakkaan kotona tapahtuvaa toipumista ja kuntoutumista. Arviointitiimissä oli vuoden aikana asiakkaana 58 kotitaloutta, joille tehtiin 2.633 kotikäyntiä. Loppuvuodesta kotihoidossa otettiin käyttöön Evondos lääkeannostelijarobotti sekä aloitettiin valmistelut VideoVisit etähoivan kanssa.

Palveluseteli on vakiintunut osaksi vanhuspalveluiden palvelutuotantoa. Palvelusetelillä tuettiin erityisesti tukipalveluita ja tehostetun palveluasumisen palveluita. Palvelusetelin sääntökirjaa päivitettiin kuluvana vuonna (sosiaali- ja terveyslautakunta 3.10.2019 § 62).

Tehostetun palveluasumisen jonotilanne oli vuonna 2019 kohtuullinen, joskin aika ajoin paikkaa joutui jonottamaan jonkin aikaa. Keskimääräinen jonotusaika tehostettuun palveluasumiseen oli 19 vrk. Kunnan omassa palvelutuotannossa Matinkodissa on tilapäinen hoitopaikka sosiaalipäivystyksestä tulevien akuuttien tilanteiden varalta. Vanhuspalvelujen haasteena on lyhytaikaisen hoidon riittävä ja oikea-aikainen tarjonta. Lyhytaikaista hoitoa tarvitaan lisääntyvässä määrin myös turvallisen kotiutuksen varmistamiseksi. Avohuollon lyhytaikaisten hoitopaikkojen kysyntä on kasvanut.

Omaishoidontuessa on tapahtunut omaishoitosopimuksissa määrällinen lasku. Sopimuksia oli vuonna 2018 yhteensä 70 ja hoidettavia 70 kun sopimusten määrä vuonna 2019 oli 54. Omaishoitajien hoitotyön tueksi on järjestetty päivähoitoa, lyhytaikaista hoitoa, terveystarkastukset ja omaishoitajien valmennukset. Toimintavuoden aikana sosiaali- ja terveyslautakunta (20.11.2019 § 76)

hyväksyi uudet omaishoidon tuen kriteerit ja maksuluokat muuttuivat kolmiportaiseksi. Turvapuhelinten käyttäjämäärä on vakiintunut noin 160 käyttäjään vuodessa.

Päiväkeskuksessa oli vuoden 2019 aikana 4.034 päiväkeskuskäyntiä. Sairaanhoidajan 1270 kontaktista 55 % on seniorineuvolakäyntejä. Muistineuvolan toimintaa oli keskeytettynä loppuvuoden, mikä näkyy kokonaiskäyntimäärissä. Päiväkeskus vietti 30-vuotis juhlaa marraskuussa. Päiväkeskuksessa toimii erilaisia ryhmämuotoisia toimintoja: Ystäväpiiri (vanhustyönkeskusliitto), Voimaa vanhuuteen (Ikäinstituutti), muistikahvila ja omaiskahvila.

Hyvinvointia tukevia kotikäyntejä tehdään yli 75 vuotta täyttäneille keskimäärin 40 vuodessa.

Päiväkeskuksen tilat ovat hyvin laajasti ja monipuolisesti erilaisten toimintojen toimitiloina.

Veteraanien palveluohjausta ja palvelujen koordinoitua tehdään edelleen omalla tiimillä. Yhteydenpitoa veteraanijärjestöjen ja tapaamisia oli säännöllisesti.

Loppuvuodesta valmistui suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi. Sosiaali- ja terveyslautakunta käsitteli suunnitelmaa ensimmäisen kerran 11.12.2019 § 91.

Sairaanhoidon toimintakatteen toteuma oli joulukuun lopussa 111,0 %, joka muodostui 104,4 % toimintatuottojen ja 109,9 % toimintakulujen toteumasta.

Kansanterveystyössä välitön yhteydensaanti terveydenhuollon yksikköön, hoidon tarpeen arviointi sekä hoitoon tai toimenpiteeseen pääsy toteutuivat pääsääntöisesti hyvin. Kiireellisen hoidon sai aina. Ei-kiireelliseen hoitoon pääsi yleensä kohtuajassa. Vanha ongelma oli puolikiireellisten aikojen niukkuus, mikä näkyi epätarkoituksenmukaisena päivystävän terveystakeskuslääkärin vastaanottotyön kuormittumisena. Terveystakeskuksen vastaanotto toiminta oli vuoden 2019 osalta kokonaisuutena vilkas. Lääkäritilanne oli etenkin vuoden jälkimmäisenä puoliskona hyvä, mikä olikin tarpeen huomioiden erityisesti lisääntynyt palvelutarve ikäihmisten ja päihdeongelmaisten hoidon osalta. Ikäihmisten palvelutarvetta lisää omalta osaltaan sosiaalipalvelujen vanhusyksiköt, jotka houkuttelevat ulkokuntalaisia ikäihmisiä paikkakunnalle. Keskeinen asia avosairaanhoidon lääkäripalveluiden osalta on resurssien riittävyyden osalta hoidon jatkuvuus, jota kunnassa käytössä oleva omalääkärijärjestelmä tukee kohtalaisen hyvin.

Lääkehuollon osalta käytiin edellisenä vuonna alustavat neuvottelut lääkehuollon liittämiseksi osaksi sairaanhoitopiirin apteekkitoimintaa. Toiminta säilyi kunnan omana toimintana. Kasvaneen hoitotarvikejakelun kuormitus tulee jatkossa vaatimaan toimenpiteitä resurssoinnin osalta.

Radiologisten palveluiden suhteen kunnan oma yksikkö tarjosi tavanomaiset natiiviröntgentutkimukset arkipäivisin. Konsultoiva radiologi kävi noin kahden viikon välein tekemässä tavanomaisia ultraäänitutkimuksia. Ulkopuolisia erityistutkimuksia kuten kliinisiä mammografioita sekä magneettitutkimuksia ostettiin vuositasolla 94.644 euron edestä. Lisäksi ulkoa ostettiin myös seulontamammografiat.

Laboratorion osalta pitäydettiin vanhassa toimintamallissa eli toiminta jatkui omana toimintana tukeutuen Pohjois-Suomen laboratoriokeskukseen Nordlabiin, jota kautta saadaan erityistutkimukset ja mikrobiologiset tutkimukset. Loppuvuodesta 2019 käynnistettiin uusien laboratoriotilojen suunnittelu, mallia haettiin ympäristökunnista. Tulevaan tilaremonttiin sisältyy myös uusien neuvolatilojen ja puheterapeutin, perheterapeutin sekä psykologien työtilojen remontointi entisen terveystakeskussairaalan B-siiven tiloihin. Terveystakeskuksen avopuolella tehtiin kuluvan vuoden aikana sisäilmaongelmia korjannut laaja remontti niin vastaanottotiloissa kuin neuvola- ja mielenterveyspalveluiden siivessä. Kokemukset remontista ovat olleet myönteiset.

Kuntoutus sai helmikuussa 2019 uudet toimintatilat. Tiloissa on työtilat kolmelle fysioterapeutille ja yhdelle toimintaterapeutille. Uudet toimintatilat mahdollistavat henkilötyövoiman tehokkaamman hyödyntämisen palveluihin. Tiloissa on myös ajanmukainen ryhmäkuntoutustila. Toiminnallisesti ja taloudellisesti haasteena ovat lääkinnällisen kuntoutuksen kasvavat kuntoutus- ja terapiapalvelut, joihin käytettiin viime vuonna 115.890 euroa.

Mielenterveystyön lähipalveluiden osalta terveyskeskukseen saatiin neljäs psykiatrisen sairaanhoitajan toimi, joka tuli enemmän kuin tarpeeseen. Työn painotus on aikuispsykiatriassa. Terveyskeskuksessa työskentelee lisäksi yksi sairaanhoitaja päihdetyössä. Kuntouttavassa korvaushoidossa olevien potilaiden määrä on kunnan koko huomioiden merkittävä ylittäen kahdenkymmenen rajan loppuvuodesta. Suurin osa potilaista hoidetaan pitkävaikutteisella injektio- ja tablettimuotoisella lääkevalmisteella, mikä mahdollistaa keskittymisen varsinaiseen päihdeongelman hoitoon lääkehoidon teknisen suorittamisen ja valvonnan sijasta. Kunnassa kävi päihdepsykiatri noin kahden-kolmen kuukauden välein. Vastaavasti aikuispsykiatri kävi kunnassa noin kahden viikon välein, mikä sekin määränä on tarpeeseen nähden varsin niukka resurssointi.

Lasten- ja nuorten psykiatriassa koulupuolen lisääntyviin tarpeisiin ja vaatimuksiin nähden kuntaan palkattiin kolmas psykologi heinäkuusta 2019 ja tavoitteena on toimen vakinaistaminen. Tällä hetkellä kaksi psykologeista tekee tosin osa-aikaista työaikaa. Psykologit palasivat yhdessä perheterapeutin kanssa loppuvuodesta takaisin Jussilantien evakkotiloista terveyskeskukseen. Kunnassa käyvän konsultoivan lastenpsykiatrin nyt tekemää työtä siirretään asteittain soveltuvien osin neuvolalääkäreille liittyen ADHD-lääkityksen määräämiseen ja seurantaan.

Neuvola toimintakatteen toteuma oli joulukuun lopussa 100,3 %, joka muodostui 156,7 % toimintatuottojen ja 101,7 % toimintakulujen toteumasta.

Neuvolassa toteutetaan valtakunnallisia suosituksia äitien lasten ja koululaisten terveystarkastuksista. Toiminta on vakiintunut ja löytänyt hyvin paikkansa palvelujärjestelmässä. Äitiys- ja lastenneuvolassa on edelleen käytössä väestövastuinen toimintamalli hoitajan osasta, jolloin yksi terveydenhoitaja vastaa tietyn alueen neuvolatoiminnasta. Muhos on jaettu maantieteellisesti yhteensä viiteen alueeseen. Toiminnalla haetaan hoidon jatkuvuutta ja tehokkuutta työhön. Syntyvyys laski edelleen edellisen vuoteen verrattuna ja syntyneitä lapsia oli 87, joista kolme oli Muhoksen terveyskeskuksen valinnutta. Äitiys- ja lastenneuvolan terveydenhoitajien työtehtäviin kuuluvat vuosittaiset naisten seulontatutkimukset, joita oli vuonna 2019 432 kpl. Perhesuunnittelun ohjausta ja neuvontaa toteutettiin suunnitelmallisesti. Kutsuntatarkastuksia tehtiin noin 80 kpl. Syntyvyyden alenemisen ja pitkäaikaissairauksien seurannan ja elintapaneuvonnan laajenemisen vaikutuksia neuvolatyöhön arvioitiin ja todettiin, että henkilöstöressurssin tulisi olla 11 kokoaikaista terveydenhoitajaa.

Aikuisneuvola toiminnassa keskeiset asiakasryhmät ovat diabetesta ja sydänsairauksia sairastavat asiakkaat tai henkilöt, jotka ovat vaarassa sairastua ko. tauteihin. Sairaanhoitopiiri ohjasi yksilöidysti valtimotautitapahtuman sairastaneita potilaita jatkokontroleihin. Aikuisneuvolan yksi iso asiakasryhmä ovat astmaatit, joiden ohjaus ja neuvonta on osa toimintaa. Terveyskeskuksessa on vakiintunut astmaatikkojen

hoitopolku ja yhteistyötä tehdään kiinteästi myös paikallisen Hengitysyhdistyksen kanssa. Työttömien terveystarkastuksia hoidetaan yhteistoiminnassa aikuisneuvolan ja –sosiaalityön kanssa.

Syksyn 2019 influenssakausi alkoi tavalliseen aikaan eli loppuvuodesta ja oli varsin ankara jatkuen pitkälle kevääseen. Kausirokote otettiin hyvin vastaan kuntalaisten keskuudessa, rokotteita pistettiin yhteensä 2.320 kpl ja nenäsumutteita lapsille annettiin 300 kpl, mikä on reilusti enemmän aikaisempiin vuosiin nähden.

Suun terveydenhuollon toimintakatteen toteuma oli joulukuun lopussa 108,5 %, joka muodostui 111,0 % toimintatuottojen ja 109,3 % toimintakulujen toteumasta.

Suun terveydenhuolto on vuonna 2019 toteutettu neljän hammaslääkärin, kahden suuhygienistin ja viiden hammashoitajan työpanoksen voimin. Vuoden aikana käytettiin sijaistyövoimaa kesälomakaudella ja muutaman pidemmän sairausloman aikana. Suun terveydenhuollon hoitotakuuajoissa on ostopalvelujen ja tilapäisen sijaistyövoiman avulla pysytty: asiakasajat varataan edelleen suoraan ja ei-kiireelliseen hoitoon pääsee viimeistään viiden kuukauden sisällä.

Hoitotakuu välittömän yhteydensaannin suhteen toteutui siis hyvin. Hammashoitolan ajanvarausjärjestelmä Telia CallGuide mahdollistaa takaisin soiton potilaalle. Ajanvaraukseen tulee kuukausittain 1400-1600 puhelua. Puhelut on priorisoitu ei-kiireellisiin ja särkypuheluihin. Ei-kiireelliseen hoitoon pääsi noin 3-5 kk sisällä vastaanotosta riippuen ja kiireellinen hoito järjestyi 1-3 päivässä omana särkypäivystyksenä ja tarvittaessa ostopalveluja apuna käyttäen. Suun terveydenhuollon yön aikaisesta päivystysvelvollisuudesta virka-ajan ulkopuolella huolehtii OYS. Viikonloppujen ja arkipyhien läsnäolo päivystys on Oulussa Dentopoliksessa. Muhoksen hammaslääkäri ja hoitaja kävivät päivystämässä kolme kertaa vuoden aikana. Viime vuonna päivystys hoidettiin tuplamiehityksellä (2 hammaslääkärinä ja 2 hoitajaa), sillä Oulun päivystyksen asiakasmäärät ovat parin viime vuoden aikana lähes kaksinkertaistuneet. Vapaamuotoista päivystystä (puhelinpäivystys) virka-ajan ulkopuolella illalla oli viikko keväällä ja toinen viikko syksyllä.

Terveyspalvelujen ostoihin käytettiin 112.561 euroa, joista 83 % käsitti anestesiahammashoidon, eikoishammaslääkäritasoisen hoidon sekä hoidot, joihin hammashoitolassa ei ollut antaa aikaa kohtuullisen ajan kuluessa. Alle kouluikäisten nukutushammashoidot lisääntyvät vuosi vuodelta. Perusterveiden lasten nukutushammashoito ostetaan Terveystalolta. Ostopalveluista saatiin asiakasmaksuina takaisin noin vajaa kolamnes. Terveyspalveluihin kuuluvat myös oikomishoidon laboratoriotekniset kulut sekä oikomishoidon erikoishammaslääkärin konsultaatiokäynnit. Oikomishoito toteutettiin lähes kokonaan omana toimintana. Suun terveydenhuollon vuoden 2018 ostopalvelujen toteuma oli 67.902 euroa (tp 2017 67.685 euroa, tp 2016 61.812 euroa, tp 2015 45.377 euroa). Erikoissairaanhoidon läheteitä OYS:an tehtiin 57 kpl vuonna 2019.

Terveyskeskussairaala toimintakatteen toteuma oli joulukuun lopussa 92,1 %, joka muodostui 93,0 % toimintatuottojen ja 92,3 % toimintakulujen toteumasta.

Valtuuston vuodelle 2018 asettaman tavoitteen mukaan terveyskeskussairaalan osalta paikkalukua tarkistetaan siten, että vuoden 2019 lopussa sairaansijoja on käytössä 27 ja ne ovat pääsääntöisesti akuutti- ja kuntoutuspaikkoja. Terveyskeskussairaalan kokonaispaikkaluku laskettiin vuoden 2019 keväällä 27 sairaansijaan ja kesäkuun alkupäivinä edelleen 21 sairaansijaan. Terveyskeskussairaalan toiminta siirtyi yhdelle osastolle ja sairaalan vapautuneita tiloja käytettiin avosairaanhoidon peruskorjausken väistötilana. 11/2019 päätettiin vakiinuttaa paikkaluku pysyvästi 21 + 2 sairaansijaan ja henkilöstömitoitus puolestaan 0,80 tt/ss.

Sairaalan kuormitusta luonnehti vuonna 2019 suuri vaihtelu ja ulkopaikkakuntaisia hoidettiin merkittävästi enemmän kuin edellisellä vuonna. Pitkäaikaishoidonpäättöksellä olevia potilaita oli vuoden alussa 6 ja lopussa 2 potilasta. Vuoden alku oli ruuhkaisempia ja kuormitusta nostivat tilapäisesti erilaiset infektioepidemiat. Tammi-joulukuussa terveyskeskussairaalan kokonaiskuormitus on vaihdellut 28-17 ss. Kuormitusta kasvattavat päivä/yöhoidon potilaat, joita on ollut 7-50 hlöä/kk ja yhteensä 535 hoitajaksoa joulukuun loppuun mennessä. Sairaalahoidon myynti ulkokuntalaisille oli suurempi kuin vastaavat ostot muhoslaisille muista kunnista. Ulosmyytyjä hoitopäiviä kertyi koko vuonna yhteensä 1.111 kpl.

Kunnan ulkopuolisten sairaansijojen osto oli vähäistä: yhteensä 38 hoitopäivää/vuosi. Palvelujen ostoon muilta kunnilta ja kuntayhtymiltä sisältäen kotikuntalain mukaiset kotikuntakorvaukset käytettiin vuonna 2019 10.381,16 euroa (tp 2018 19.771 euroa, tp 2017 25.142 euroa, tp 2016 29.727 euroa, tp 2015 60.526 euroa). Lyhytaikaista akuuttihoitoa ostettiin naapurikunnista Oulunkaaren kuntayhtymältä 7 hpv, Limingasta 3 hpv Keminmaasta 5 hpv, Raahesta 7 hpv, Selänteen kuntayhtymältä 2 hpv, Kalajoelta 11 hpv ja Oulusta 3 hpv. Ostoihin johti usein potilaan pysyvämpi asuminen muun kunnan alueella ja tähän liittyvä tilapäinen sairaalahoidon tarve sekä potilaan terveydenhoitolain mukainen valinnanvapaus. Tavoitteena on hoitaa oman kunnan potilaat omassa yksikössä, mikä on erityisen arvokasta suunniteltaessa potilaan jatkohoitoa. Lääkäriin, kotiutustiimin, potilaan ja hänen omaisten hoitoneuvottelussa on kyetty rakentamaan varsinkin iäkkäiden potilaiden pärjäämisen turvaverkkoa siten, että kotiuttaminen onnistuu.

Erikoissairaanhoidon toimintakatteen toteuma oli joulukuun lopussa 99,7 % ja asiakaspalvelujen ostoja tehtiin Oulun yliopistollisesta sairaalasta ja muilta toimijoilta yhteensä 11.253.109,00 eurolla. Ko. luku sisältää myös eläkemenoperusteisia kuluja 40.700,35 euroa.

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin oman talousarvion mukaan Muhoksen kustannukset toteutuivat ennakoituista 93,3 %. Vastaavan toteumaprocentin vaihteluväli kunnittain 79,1-112,1. Sairaanhoitopiirin joulukuun lopun seurantatietojen mukaan sairaanhoidon kysyntä (+1,4 % ja 53 lähetettä) kasvoi, mutta hoidossa olleiden potilaiden (-1,9 % ja 58 hlöä), avohoitokäyntien (-6,5 % ja 815 kpl), hoitajaksojen (-8,9 % ja 93 kpl) ja hoitopäivien (+19,9 % ja 990 kpl) määrät puolestaan vähentyivät viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Muhoksen kunnan laskutus laski tammi-joulukuussa edellisvuodesta -6,0 % ollen 1.170 euroa/asukas. Kuitenkin myös vuonna 2019 yli 10.000 euroa kuukaudessa maksaneiden potilaiden osuus oli kustannuksista merkittävä. Tämän potilasryhmän hoitoon kului vuositasolla 5.298.474 euroa eli yli puolet kokonaiskustannuksista. Näitä vaativimpia erikoissairaanhoidossa hoidettuja tapauksia oli vuositasolla 192 kappaletta. Erikoisaloista suurimmat käytön ja kustannusten laskut tapahtuivat aikuispsykiatriassa sekä lastentaudeilla sekä naistentaudeissa että synnytyksissä

Erikoissairaanhoitoa odotti joulukuun lopussa 158 muhoslaista potilasta, kun vuosi sitten vastaava luku oli 177. Kaksi potilasta oli odottanut hoitoon pääsyä yli kuuden kuukauden säädetyn määräajan yli. Vastaavasti hoidon tarpeen arviointia odotti 211 muhoslaista (viime vuonna 179), joista yli kolme kuukautta odottaneita oli 20.

Sosiaali- ja terveystalouden talousselvitys 2019

Konsernijaosto on evästännyt toimialoja selvityksen jatkotyöskentelylle kokouksessaan 23.5.2019 § 24 seuraavin painopistein: (1) henkilöstökulujen tarkastelu, (2) palvelurakennetarkastelu (pitkän ajanjakson suunnitelma), (3) tuulivoima-asian jatko, (4) työllisyyden hoitomenot jatkossa, (5) syntyvyyden alentumisen vaikutusten huomioiminen, (6) perusopetuksen luokkakokojen tarkastelu, (7) kiinteistöjen kulujen säästöt/tarvearviointi ja (8) eläköitymisten vaikutukset (henkilöstön tarve/uudelleenorganisointi).

Sosiaali- ja terveystaloutta on käsitelty talousselvitystä osavuosiselvityksen yhteydessä 29.5.2019 § 36.

	Kohde	Vastuu	Aikataulu	säästö / tuotto euroina
1.	Henkilöstömenot	Kaikki vastualueet	2019-	
2.	Ostopalvelujen ja oman toiminnan asiakaskohtainen seuranta ja arviointi	Kaikki vastualueet	2019-	
3.	Terveyskeskussairaalan sairaansijojen lukumäärän sopeuttaminen merkittävästi alentuneeseen kuormitukseen.	Kaikki vastualueet	2019-	
4.	Tukipalvelut	Kaikki vastualueet	2019-	

5.	Sairaanhoidopiirin selvitykseen osallistuminen ja tulosten hyödyntäminen paljon palveluja käyttävien asiakas- ja potilasryhmien palveluiden järjestämisessä	Kaikki vastuualueet	2019-	
6.	Leasingautojen käyttöönotto	Kaikki vastuualueet	2019-	
7.	Asiakasmaksut	Kaikki vastuualueet	2019-	
8.	Teknologian käyttöönotto tulevaisuusinvestointina tehostamaan palvelutuotantoa	Kaikki vastuualueet	2019-	
9.	Edellinen sopeuttamisohjelma			

1. Henkilöstömenot

- Henkilöstön yhteiskäyttö yksiköissä asiakas/potilastilanteet huomioiden
- Varhaisen puuttumisen mallin toteuttaminen sairauspoissaolojen tasaamiseksi
- Lomapalkkavelan mahdollisimman tarkka purkaminen vuoden vaihteeseen mennessä
- Työkykytoiminnan tehostaminen
- Eläkesiirtymien selvittäminen

Toteutunut: Henkilöstön yhteiskäyttö, työterveyshuollon asiakaskohtaiset neuvottelut toteutuneet.

2. Ostopalvelujen ja oman toiminnan asiakaskohtainen seuranta ja arviointi

- Asiakaskohtainen palvelujen järjestämisen arviointi
- Ulkokuntalaiset: sosiaali- ja terveyspalveluiden myynti ulos (arvio TA 2019 1.011.860,-)
- Asiakaskohtaisesti kohdennettujen ostojen purkaminen henkilöstöresurssia vahvistettaessa

Toteutunut: Ulkokuntalaskutuksen toteuma 2019 1.102.841 euroa.

3. Terveyskeskussairaalan sairaansijojen lukumäärän sopeuttaminen merkittävästi alentuneeseen kuormitukseen.

- Henkilöstövaikutukset ja niiden toteuttaminen sisäisinä siirtoina. Sairaalan henkilöstö 7/2019 on 0,5 osastonhoitaja, 0,5 osastosihteeri, 10 sairaanhoitajaa (100 % työaika 9 tt.), 15 perushoitajaa ja 2 varahoitajaa (perushoitajia). Vakinaisen hoitohenkilöstömitoitus paikkaluvulla 30 ss. on 0,80 tt/ss.
- Terveyskeskussairaalan kokonaiskuormituksen vaihtelu on tammi-heinäkuussa ollut 28.80-18.43, jossa ulkokuntalaskutusta mukana 68-154 hpv/kk ja 14-28 potilasta/kk. Ulkokuntalaisia on hoidettu tammi-heinäkuussa yhteensä 767 hpv eli ka. 3.62 ss. Lisäksi päivä/yöhoidossa on ollut 7-18 potilasta/kk ja heillä käyntejä 24-84 kpl/kk.

- Hoitohenkilökunnan mitoitustavoite 0,75-0,80 hoitajaa/ss. Esimerkiksi: paikkaluku asetetaan 21 ss. + tarvittaessa 2 ss. tilapäiseen ylitykseen on henkilöstömitoituksen vaihteluväli mahdollista asettaa 15,75-18,40 työntekijää.

Toteutunut: Päätökset tehty sosiaali- ja terveyslautakunta 3.10.2019 § 63 ja kunnanhallitus 25.11.2019 § 358

4. Tukipalvelut

- Terveyskeskuksen keittiön toiminnan selvitys (tekniset palvelut).
- Yksiköiden siivouspalveluiden arviointi (tekniset palvelut).
- Välinehuollon järjestäminen (tekniset palvelut).
- Menumaattien käyttöönotto kotiin kuljetettavissa ateriapalveluissa. Asiakasmaksu avopalvelujen lounas 8,-/ateria ja kustannus 10,93 euroa/ateria. Kotiinkuljetettuja aterioita 60-100/pv.
- Ateriapalvelu toteutetaan tällä hetkellä lämpiminä kotiin kuljetettuina aterioina. Toimintatavan muuttaminen jäädytettyihin aterioihin ja sen vaikutusten arviointi kotihoidon henkilöstömitoitukseen.

Toteutunut: Ruokapalvelujen iso selvitys käynnistetty yhteistoiminnassa naapurikuntien kanssa, menumaattien hankintaprojekti käynnistetty.

5. Sairaanhoidopiirin selvitykseen osallistuminen ja tulosten hyödyntäminen paljon palveluja käyttävien asiakas- ja potilasryhmien palveluiden järjestämisessä

- Integraatioselvitys käynnistymässä (Khall 25.6.2019)

Toteutunut: Integraatiohankkeen aluekohtainen suunnittelutyö käynnistynyt.

6. Leasingautojen käyttöönotto

- Soten matkakustannusten korvaukset TP 2018 yhteensä 117.805 euroa, vuonna 2019 toteumaennuste 122.259 euroa. Leasingautojen käyttöönotto selvitetään paljon kotikäyntejä tekevissä työyksiköissä: esimerkiksi kotihoidon matkakustannusten korvaukset olivat vuonna 2018 93.830 euroa ja ennuste tälle vuodelle 101.669 euroa.

Toteutunut: Matkakustannusten korvaukset toteuma 2019 131.363 euroa. Leasingautojen käyttöönottoprojekti käynnistynyt (sosiaali- ja terveyslautakunta 20.11.2019 § 79).

7. Asiakasmaksujen indeksiin sidottujen korotusten/alennusten tarkistuskohta 1.1.2020 alkaen.

- Asiakasmaksukertymä TP 2018 1.500.634 euroa
- Asiakasmaksuvaraus TA 2019 1.509.850 euroa
- Esimerkiksi 1 % muutos puoleen tai toiseen merkitsee noin 15.000 euron muutosta kertymään.

Toteutunut: Asiakasmaksujen toteuma 2019 1.686.238 euroa.

8. Teknologian käyttöönotto tehostamaan palvelutuotantoa. Edellyttää yleensä investoinnin, mutta tehostaa palvelua säästämällä henkilöstön työaika.

- Menumaatit ateriapalveluihin yhdeksi vaihtoehdoksi
- Sähkölukot kotihoidon asiakkaille
- Kotisairaanhoidon tarvikejakelun osittainen automatisointi
- Videovisiitti kotihoidon kotikäyntien tukena/lisänä
- Lääkeannosteluautomaatteja kotihoidon asiakkaille

Toteutunut: Menumaattien, Videovisitin ja Evondos lääkeannosteluautomaattien hankintaprojektit käynnistetty (sosiaali- ja terveyslautakunta 20.11.2019 § 80).

9. Vuonna 2018 päättyneestä valtuuston 29.2.2016 § 9 hyväksymästä talouden sopeuttamisohjelmasta ovat jääneet osittain tai kokonaan toteuttamatta seuraavat kohteet: poikkihallinnollinen ennaltaehkäisevä työ, avohuollon ja -hoidon vahvistaminen, vakinaisen henkilöstön mitoitusten mukainen allokointi, sairaanhoidollisten tukipalvelujen järjestäminen (laboratorio- ja kuvantamistoiminta, lääkehuolto) ja laajaa väestöpohjaa edellyttävät erityispalvelut.

10.3.1.4 Teknisten palveluiden toimintakertomus

Tekninen lautakunta on käsitellyt toimintakertomuksen kokouksessaan 17.3.2020 / 28 §.

TEKNISET PALVELUT

	Joulukuu 2018 tilinpäätös	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2019 tilikauden alusta	Käyttö-%
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	3 250 136	3 250 136	3 128 155	3 182 414	101,7 %
Maksutuotot	58 195	58 195	44 000	92 618	210,5 %
Tuet ja avustukset	10 916	10 916	0	21 913	0,0 %
Vuokratuotot	4 858 239	4 858 239	5 074 289	5 067 745	99,9 %
Muut toimintatuotot	43 422	43 422	18 450	29 788	161,5 %
TOIMINTATUOTOT	8 220 908	8 220 908	8 264 894	8 394 477	101,6 %
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-2 900 513	-2 900 513	-3 103 446	-2 991 321	96,4 %
Palvelujen ostot	-1 763 064	-1 763 064	-2 043 232	-2 111 683	103,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 141 792	-2 141 792	-2 179 435	-2 237 657	102,7 %
Avustukset	-29 221	-29 221	-30 000	-29 763	99,2 %
Vuokrat	-292 874	-292 874	-378 420	-485 968	128,4 %
Muut toimintakulut	-30 950	-30 950	-20 130	-19 657	97,7 %
TOIMINTAKULUT	-7 158 414	-7 158 414	-7 754 663	-7 876 049	101,6 %
TOIMINTAKATE	1 062 494	1 062 494	510 231	518 428	101,6 %
VUOSIKATE	1 062 494	1 062 494	510 231	518 428	101,6 %
Poistot ja arvonalentumiset	-2 727 846	-2 727 846	-2 758 628	-2 788 410	101,1 %
Laskennalliset erät	-136 379	-136 379	-143 611	-132 247	92,1 %
TILIKAUDEN TULOS	-1 801 731	-1 801 731	-2 392 008	-2 402 229	100,4 %
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-1 801 731	-1 801 731	-2 392 008	-2 402 229	100,4 %

	Joulukuu 2018 tilinpäätös	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2019 tilikauden alusta	Käyttö-%	Ylitys/alitus
HALLINTO/TEKNINEN TOIMI						
Toimintatuotot	12 496	12 496	4 000	8 792	219,8 %	-4 792
Toimintakulut	-330 132	-330 132	-310 553	-299 388	96,4 %	-11 165
Toimintakate	-317 636	-317 636	-306 553	-290 596	94,8 %	-15 957
Poistot ja arvonalentumiset	-4 314	-4 314	-1 894	-2 467	130,2 %	573
Laskennalliset erät	-5 734	-5 734	-5 569	-5 161	92,7 %	-408
Ylijäämä / alijäämä	-327 684	-327 684	-314 016	-298 223	95,0 %	-15 793
RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT						
Toimintatuotot	2 976 954	2 976 954	2 932 605	2 887 783	98,5 %	44 822
Toimintakulut	-2 834 860	-2 834 860	-2 863 081	-2 845 327	99,4 %	-17 754
Toimintakate	142 094	142 094	69 524	42 455	61,1 %	27 069
Poistot ja arvonalentumiset	-49 708	-49 708	-48 381	-48 416	100,1 %	35
Laskennalliset erät	-52 956	-52 956	-52 448	-48 599	92,7 %	-3 849
Ylijäämä / alijäämä	39 430	39 430	-31 305	-54 560	174,3 %	23 255
RAKENNUKSET						
Toimintatuotot	4 587 253	4 587 253	4 790 999	4 775 409	99,7 %	15 590
Toimintakulut	-2 831 694	-2 831 694	-3 118 608	-3 469 446	111,2 %	350 838
Toimintakate	1 755 559	1 755 559	1 672 391	1 305 963	78,1 %	366 428
Poistot ja arvonalentumiset	-1 962 958	-1 962 958	-1 987 827	-2 009 718	101,1 %	21 891
Laskennalliset erät	-51 719	-51 719	-56 742	-52 577	92,7 %	-4 165
Ylijäämä / alijäämä	-259 118	-259 118	-372 178	-756 333	203,2 %	384 155
MAARAKENTAMINEN						
Toimintatuotot	140 387	140 387	92 050	145 196	157,7 %	-53 146
Toimintakulut	-807 848	-807 848	-1 017 621	-918 366	90,2 %	-99 255
Toimintakate	-667 461	-667 461	-925 571	-773 170	83,5 %	-152 401
Poistot ja arvonalentumiset	-644 757	-644 757	-649 315	-661 761	101,9 %	12 446
Laskennalliset erät	-18 326	-18 326	-20 259	-17 955	88,6 %	-2 304
Ylijäämä / alijäämä	-1 330 544	-1 330 544	-1 595 145	-1 452 886	91,1 %	-142 259
KAAVOITUS JA MITTAUS (MITTAUSPALVELUT)						
Toimintatuotot	464 000	464 000	415 240	503 473	121,2 %	-88 233
Toimintakulut	-245 538	-245 538	-319 114	-235 870	73,9 %	-83 244
Toimintakate	218 463	218 463	96 126	267 604	278,4 %	-171 478
Poistot ja arvonalentumiset	-57 783	-57 783	-63 363	-58 200	91,9 %	-5 163
Laskennalliset erät	-6 182	-6 182	-6 149	-5 697	92,6 %	-452
Ylijäämä / alijäämä	154 498	154 498	26 614	203 707	765,4 %	-177 093
RAKENNUSVALVONTA						
Toimintatuotot	39 818	39 818	30 000	73 825	246,1 %	-43 825

	Joulukuu 2018 tilinpäätös	Joulukuu 2018 tilikauden alusta	Kuluva talousarvio	Joulukuu 2019 tilikauden alusta	Käyttö-%	Ylitys/alitus
Toimintakulut	-108 344	-108 344	-125 686	-107 653	85,7 %	-18 033
Toimintakate	-68 526	-68 526	-95 686	-33 828	35,4 %	-61 858
Poistot ja arvonalentumiset	-8 326	-8 326	-7 848	-7 848	100,0 %	0
Laskennalliset erät	-1 462	-1 462	-2 444	-2 258	92,4 %	-186
Ylijäämä / alijäämä	-78 313	-78 313	-105 978	-43 934	41,5 %	-62 044
TEKNISET PALVELUT YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	8 220 908	8 220 908	8 264 894	8 394 477	101,6 %	-129 583
Toimintakulut	-7 158 414	-7 158 414	-7 754 663	-7 876 049	101,6 %	121 386
Toimintakate	1 062 494	1 062 494	510 231	518 428	101,6 %	-8 197
Poistot ja arvonalentumiset	-2 727 846	-2 727 846	-2 758 628	-2 788 410	101,1 %	29 782
Laskennalliset erät	-136 379	-136 379	-143 611	-132 247	92,1 %	-11 364
Ylijäämä / alijäämä	-1 801 731	-1 801 731	-2 392 008	-2 402 229	100,4 %	10 221

Päävastualueen johtajan katsaus

Teknisten palveluiden vuoden 2019 talousarvio toteutui taloudellisesti hyvin ja palveluiden toiminnalliset ja strategiset tavoitteet saavutettiin. Toiminta on ollut käynnissä olevien investointien toteuttamista sekä kiinteistö-, ruokahuolto, siivous- ja kadunpitotehtävien suorittamista.

Vuoden 2019 aikana tehtiin kunnassa päätös Kirkonkylän koulun vanhan osan, ns. kivikoulun purkamisesta ja korvaavien tilojen hankinnasta. Uusi koulu hankittiin innovatiivisesti moduuli-rakenteisena. Hankkeen toimitussopimus allekirjoitettiin heinäkuun lopussa ja uusi noin 3100 krs -m² koulu otettiin käyttöön heti vuodenvaihteen 2020 jälkeen. Uusi koulu rakennettiin noin neljässä kuukaudessa ja tämä ei olisi ollut mahdollista ilman kaikkien yhteistyötä. Merkittävin rooli hankkeen onnistumisessa oli käyttäjällä, mutta hankkeen toteutus vaati kaikilta osapuolilta venymistä. Kirkonkylän uuden moduulikoulun rakentamisessa panostettiin erityisesti rakennuksen sisäilma-asioiden huomioimiseen. Rakennus rakennettiin sisällä tehdashallissa ja valmiit suurmoduulit kasattiin työmaalla nopeasti paikalleen. Voidaan huolella todeta, ettei rakennus ole päässyt ainakaan rakennusaikana altistumaan ulkopuoliselle kosteudelle ja siten vaurioitumaan mahdollisen kastumisen seurauksena. Kirkonkylän koulun kiinteistökehitys jatkuu myös tulevina vuosina, kun liikennejärjestelyjen, piha-alueen ja palloilusalun suunnittelu ja rakentaminen etenee.

Toinen vuonna 2019 käynnistynyt kuntalaisten arkeen ja kuntakuvaan merkittävästi vaikuttava hanke on Muhoksen uusi lukio. Työt saatiin käyntiin keväällä 2019 ja uusi lukio valmistuu syyskuksi 2020. Uuden lukion rakentamisessa on hyödynnetty aivan uudenlaista käyttäjän ja rakentajan yhteistoiminnallista rakennustapaa. Uusi Lukio tulee rakennuksena olemaan näyttävä ja palvelemaan kuntalaisia pitkälle tulevaisuuteen.

Muhoksen kunta panosti vuonna 2019 muutenkin merkittävästi tulevaisuuden palvelutuotannon ja kuntalaisten hyvinvoinnin edellytysten kehittämiseen. Jäähallin peruskorjausta koskeva rakennussuunnitelma valmistui ja kylmälaiteiston uusiminen aloitettiin. Kiinteistöjen kehittämistä koskevia hankesuunnitelmia laadittiin Huovilän koululle, Korivaaran koululle, Koivu- ja Tähti kulttuurikeskukselle ja terveyskeskukselle.

Energia- ja jätehuoltoasiat olivat ajankohtaisia edelleen vuonna 2019. Muhoksen kunta on mukana hiilineutraaliutta tavoittelevien kuntien HINKU joukossa ja Suomen ympäristökeskuksen hallinnoimassa Väre-hankkeessa. Väre-hankkeen päätavoitteena on kehittää menettelytapoja ja toimintamalleja, jotka auttavat kuntia ottamaan jokapäiväiseen käyttöön resurssitehokkuutta lisääviä ja kasviuonekaasupäästöjä vähentäviä cleantech-ratkaisuja, energialähteitä ja menetelmiä. Energianäkökulmasta mielenkiintoiseksi Muhoksen osalta tekee sijaintimme ns. Muhos-muodostuman alueella. Muhos-muodostuman paksu hiekkakivimuodostuma toimii maankuoren päällä lämmöneristeenä ja tarjoaa erityisen geoenergiapotentialin. Vuonna 2019 nousi esiin mahdollisuus hyödyntää tätä ns. keskisyvää geotermistä energiaa. Asia vaatii kuitenkin jatkoselvittämistä.

Energia-asioissa Muhoksen kunta on liittynyt kuntien ja Motivan väliseen energia-tehokkuusohjelmaan vuosille 2017 - 2025. Muhoksen kunnan tavoitteena on vähentää energian-kulutusta vuoden 2016 tasosta 15 % vuoteen 2020 mennessä ja 30 % vuoteen 2025 mennessä. Energiasäästöjen käytännön toimenpiteinä vuonna 2019 jatkettiin katu- ja aluevalaistuksen uudistamista LED-valaistukseksi.

Energian hankinnassa Muhoksen kunnan sähköenergian oma hankintasopimus päättyi ja sähkönhankinnassa siirryttiin KL-kuntahankinnan puitesopimukseen vuosille 2019 -2020.

Jätehuollossa Muhoksen, Utajärven, Tyrnävän ja Limingan kunnat ovat perustaneet yhteisen jätelautakunnan, joka toimii alueen uutena jätehuoltoviranomaisena vuoden 2018 alusta. Jätehuoltoyhteistyön tavoitteiksi on asetettu kierrätysasteen nostaminen ja digitaalisuuden lisääminen jätehuoltopalveluissa siten, etteivät jätehuollon kokonaiskustannukset nouse. Vuonna 2019 Muhoksen kunnan uusi jäteasema perustettiin Nokiankankaalle ja Päivärinteelle on asennettu uusi pakkausmuovin keräyspiste. Muhoksen kuntalaiset ottivat kierrätystavoitteet hienosti vastaan ja mm. muovin osalta kierrätetty tonnimäärä nousi 173 % vuoteen 2018 verrattuna, kun muualla Suomessa vastaava luku oli 45 %.

Yksityisteiden kunnossapitoavustuksia oli käytettävissä vuodelle 2019 yhteensä 30.000 euroa. Vuonna 2019 avustettiin vain tien hoidon kustannuksia.

Vuosi 2019 oli lautakuntatyöskentelyn osalta hyvin työllistävä. Tekninen lautakunta kokoontui vuoden 2019 aikana yhteensä peräti 17 kertaa ja käsitteli 175 asiakohtaa. Tekninen lautakunta myös jalkautui useamman kerran valmisteilla oleviin investointikohteisiin ja tutustui paikan päällä ajankohtaisiin asioihin.

Tekninen johtaja kiittää henkilöstöä ja teknistä lautakuntaa kokonaisuutenaan hyvin onnistuneesta talousarviovuodesta 2019.

Talousarvion 2019 tavoitteiden toteutuminen

Muhoksen kunnanvaltuusto on kokouksessaan 18.12.2017, § 105 hyväksynyt kunnan vision ja strategian vuosille 2018-2025 sekä strategiaa tukevat tavoitteet. Teknisten palveluiden talousarviotavoitteet on johdettu Muhoksen kunnan strategian pohjalta ja strategiaa tukeviksi.

- asunto-ohjelman laadinta käynnistetään vuonna 2019, ↔
  - Kunnanhallitus on päättänyt käynnistää asunto-ohjelman laadinnan vuona 2020
- seutuyhteistyön aktiivinen kehittäminen, ↗
  - Lakeuden EKO aloittanut toimintansa, jätehuoltomääräykset hyväksytyt ja uusi jäteasema perustettu

- Mittaus- ja kartoituspalveluita myyty Tyrnävälle, Utajärvelle ja Vaalaan
- Arkkitehdin palveluita myyty Vaalaan
- Oulujokilaakson kuntien kanssa käyty keskusteluja yhteistyömahdollisuuksista rakennusvalvonnan ja ruokahuollon hallinnon osalta
- investointien toteuttamisohjelma, ↗
  - Vuoden 2019 investointiohjelma on tarkastettu ja tulevien vuosien investointi-hankkeiden esisuunnitteluvalmiutta parannettu (hankesuunnitelmat)
  - Vuosille 2020 – 2022 laadittava investointiohjelma on tarkastettu TA2020 laadinnan yhteydessä
- kunnan talouden tasapainottamisselvitys , ↗
  - Tekniset palvelut on osallistunut aktiivisesti kunnan talouden tasapainottamiseen ja toimialaa koskeva talouden tasapainottamisselvitys hyväksytty teknisessä lautakunnassa 18.6.2019 § 98
- uudet toiminta- ja rahoitusmallit, ↗
  - Muhoksen uuden lukion rahoituksessa otettu käyttöön LEASING-rahoitus
  - Sähköautojen Leasing-hankinta toteutettu. Tavoitteena on korvata virkamatkoilla oman auton käyttöä sähköautolla ja tarjota työntekijöille mahdollisuus liikkua vähäpäästöisesti
  - Rakennusten kunnossapitoon rekrytoitu oma ammattimies ja ostopalvelusopimus on päättynyt
  - Määräaikainen sähköasentajan paikka on rekrytoitu sisäisellä haulla ja ostopalvelusopimus on päättynyt
  - Muhoksen uuden lukion rakentaminen yhteistoiminnallisella KVR-mallilla
  - Kirkonkylän uusi koulu toteutettu moduulirakentamisella
  - Terveyskeskuksen keittiön toiminnan kehittämisestä käyty markkinavuoropuhelu ja tehty esitys ja päätös keittiön muuttamisesta jakelukeittiöksi
  - Ammattiopisto Luovin kanssa sovittu yhteistyöstä rakennusten kunnossapidossa, jossa kunta mahdollistaa rakennusten korjaamista oppilastyönä.
- palvelujen tuotteistaminen, ↗
  - Sisäisen vuokraustoiminnan kehittäminen, kiinteistönpidon tuotteistaminen ja kustannustiedon lisääminen, valmisteltu rakennusten pääoma-arvojen määrittelyä ja tilatietojen keräystä
  - Osallistuttu maakunnan Tilakeskus Oy:n valmisteluun
- pääoman ja omistuksen käytön tehostaminen, ↗
  - Helmikodin sekä Koivu- ja Tähtikodin palveluasunnot vuokrattu Coronarialle 5+5 vuodeksi
  - Kunnan omistamia tontteja myyty nettihuutokaupalla 3 kpl
  - Metsän puukauppatulot kasvoivat vuonna 2019
  - Maa- ja vesialueiden vuokratuotot kasvoivat noin 8 %
- työyhteisöjen laatimat vuosittaiset koulutussuunnitelmat, ↗
  - Teknisten palveluiden koulutussuunnitelma tarkastettu osaamiskartoitusten pohjalta ja hyväksytty, tekninen lautakunta 19.11.2020 § 156
- avoimen vuorovaikutuksen kehittäminen työyhteisössä, ↔
  - Jatkettu teknisten palveluiden johtoryhmä- ja henkilöstöpalaverikäytäntöjä. Teknisten palveluiden työnjohto kokoontuu säännöllisesti kahden viikon välein, varikon henkilöstö kerran kuussa sekä ruoka- ja siivouspalveluiden henkilöstö säännöllisesti.
  - Lautakunta ja viranhaltijat pitäneet yhteisen jouluruokailun
- energiatehokkuussuunnitelma ja toimenpiteet, ↗
  - Kuntien energiatehokkuussopimuksen toimintasuunnitelma hyväksytty, tekninen lautakunta 10.12.2019 § 163

- Jäähallin energiatehokkuuden ja peruskorjauksen suunnittelu on valmistunut
- Uuden lukion rakentamisen avaintulostavoitteeksi asetettu rakennusjätteen määrä
- Aluevalaistuksen muutosta LED-valaisimiksi jatkettu
- liikenteen turvallisuussuunnitelma ja liikenneturvallisuustoiminta, ↗
  - Joukkoliikenteen liityntäpysäköintiä parannettu Jussilantielle rakennetulla polku-pyöräpysäkillä
  - Seudullisen pyöräilyn pääreitit Muhos-Oulu opasteet on rakennettu yhdessä ELY-keskuksen kanssa.
  - Päivärinteen ja Laukan sillan välinen kevyenliikenteen väylä on valmistunut vuonna 2019
  - Muhoksen kunnan liikenneturvallisuustyöryhmä kokoontunut 16.4.2019 ja 30.10.2019
- kunnan työllisyysohjelma, ↗
  - Kausityöllistettyjen määrä on kyetty säilyttämään edellisvuosien tasolla
  - Vuonna 2019 tekniset palvelut on osallistunut työllisyystöiden tekemiseen aikaisempien vuosien tapaan

Teknisten palveluiden henkilöstö 2019

Sitovuustaso	Vakin. kokoaik	Määräaik kokoaik	Vakin. osa-aik	Määräaik osa-aik	Vakin. sivutoimi	Määräaik sivutoimi	Työllist.	Yhteensä
Hallinto	2		1					3
Ruoka- ja siivous	45	3	4	2				54
Rakennukset	11	3		1			1	16
Maanrakennus	3	1	1					5
Kaav. ja mittaus	3							3
Rakennusvalvonta	2							2
Yhteensä	66	7	6	3			1	83

Teknisten palveluiden henkilöstösuunnitelma on laadittu ja ajan tasalla.

Uudet tai lakkautetut toimet ja virat vuonna 2019:

- vuoden 2019 talousarvioon sisältynyt rakennusten ammattimiehen uuden toimen rekrytointi on tehty ja rakennusten kunnossapitoon palkattu työntekijä on aloittanut helmikuussa 2019.
- rakennusten kiinteistönhoidon ammattimiehen eläköityminen (Puhakan alue) on päätetty jättää korvaamatta

Korvausrekrytoinnit vuonna 2019

- rakennusten kiinteistönhoidon ammattimiehen korvausrekrytointi on tehty helmikuussa 2019
- rakennustarkastajan korvausrekrytointi on tehty huhtikuussa 2019
- hammashoitolan laitoshuoltaja on eläköitynyt ja toimi täytetty kesäkuussa 2019
- keskuskeittiön ruokapalvelutyöntekijä eläköitynyt ja toimi täytetty kesäkuussa 2019

Teknisissä palveluissa palkkatukityöjaksolla 2019 on ollut 16 henkilöä ja yksi velvoitetyöllistetty ruokapalvelutyöntekijänä. Lisäksi työkokeilussa on ollut kaksi henkilöä (siivouspalveluissa ja toinen kiinteistöpalveluissa) ja kuntouttavassa työtoiminnassa yksi henkilö.

Henkilöstön sairauspoissaolot vähentyivät. Sairauslomapäiviä oli vuonna 2019 yhteensä 1654 työpäivää ja vuonna 2018 sairauslomapäivien määrä oli 2065 työpäivää. Työtapaturmia sattui neljä ja työtapaturmista on aiheutunut yhteensä 82 työpäivän poissaolo.

Käyttötalouden toteutuminen vuonna 2019

Tarkastelujakson käyttötalouden toimintatuotot olivat 8.394.476,67 € (101,6 %) ja toimintakulut olivat - 7.876.049,07 € (101,6 %). Tarkastelujakson tulos/vuosikate ennen poistoja ja arvon vähennyksiä oli 518.427,60 € (101,6 %).

Teknisten palveluiden talousarvio toteutui hyvin ja vuosikatteella (tulojen ja menojen erotus) mitattu tulos oli -8.196,60 euroa talousarviota parempi. Talousarviossa ennakoitua suuremmat poistot vaikuttivat kuitenkin siihen, että tilikauden talousarvio ylittyi 10.221,14 euroa.

Hyvään tulokseen vaikuttivat mm. joulukuun lämmin sää ja alkuperäiseen talousarvioon tehdyt muutokset, jolla rahoitettiin mm. Kylmälänkylän koulun toiminnan jatkaminen, ruokapalveluiden kuljetuskustannusten nousu ja sisäilmaongelmien torjuntaan liittyviä rakennusten ilmanvaihtotöitä.

Vuoden 2019 alkuperäiseen talousarvioon tehtiin seuraavat teknisen lautakunnan toteutusvastuulle kuuluvat talousarvion käyttötalous muutokset:

1. Vuoden 2019 talousarvion muutoksia / tekniset palvelut ja hyvinvointipalvelut, kvalt. 24.6.2019 § 46
  - o Kylmälänkylän koulun kiinteistö jatkoaika, siivous ja ruokahuollon kustannukset ajalle 1.7. - 31.12.2019 lisämääräraha yhteensä 40.000 euroa
2. Talousarvio 2019 muutos /tekniset palvelut, rakennukset
  - o Lisämääräraha 130.000 Huovilan koulun, Hyrkin koulun ja kunnanviraston ilmanvaihdon huolto- ja kunnossapitotöihin
3. Talousarvio 2019 muutos /tekniset palvelut, ruoka- ja siivouspalvelut
  - o Lisämääräraha 92.400 euroa ruokapalvelun kuljetuskustannuksiin

Talousarvio toteutui arviota paremmin toimintatuloissa, henkilöstökuluissa, urakointipalveluissa ja lämmityskustannuksista. Merkittävimmät miinusmerkkiset poikkeamat aiheutuivat kevättalven lumitöistä, uuden sähkösopimuksen aiheuttamasta sähkön hinnannoususta, sisäilmaongelmien selvittämisestä ja elintarvikekustannuksista. Lisäksi Helminkodin palveluasuntojen tulipalosta aiheutui ennakoimaton noin 170.000 euron kustannus.

Teknisen toimen hallinto

Teknisen toimeen hallintoon kuuluvat teknisen lautakunnan, teknisten palvelujen johdon, maankäytön ja kaavoituksen sekä investointien rakennuttamisen hallinnolliset tehtävät. Yksityistieavustukset sisältyvät hallinnon kustannuksiin.

Teknisen toimen hallinnossa työskentelee toimistonhoitaja, osa-aikainen toimistosihteeri ja tekninen johtaja.

Teknisen toimen hallinnon vuoden 2019 toimintatuotot olivat 8.183,11 €, toimintakulut olivat - 298.778,83 € ja tilikauden tulos poistojen ja arvovähennysten jälkeen oli -290.595,72 €. (TA alitus - 15.957,28 €).

Maankäytön ja kaavoituksen rahoitus ja toiminta kuuluu kunnanhallituksen talousarvioon.

Ruoka- ja siivouspalvelut

Ruoka- ja siivouspalvelut vastaavat oman ja yksityisten sopimuskumppanien palvelutuotannon eri yksiköiden tarvitsemien aterioiden valmistuksesta ja jakelusta sekä tilojen siisteydestä.

Siivouksen ulkoisena palveluntuottajana toimii SOL Palvelut Oy (Jäähalli, Paloasema, Korivaaran koulu, Mäntyranan liikuntasali, Koivu ja Tähti -kulttuurikeskus, Kunnantoimisto, Jussilantie 4:n kerrostalot, lomituspalvelut, paja, verstaas, varikko, eläinlääkäriin työtilat sekä Laitasaaren koulu).

Henkilöstön koulutus:

- Henkilöstön seudullinen koulutuspäivä 3.6.2019 Pudasjärvellä; aiheina monipalvelutyö, asiakas-palvelu.
- Ruoka- ja siivouspalvelujohtaja sekä siivouspalveluesimies muutosjohtamisen esimiesvalmennus. - Työturvallisuuskorttikoulutus ruoka - ja siivouspalvelut 08/2019.
- Terveystieteiden laitoshuoltajien koulutuspäivä OYS, 2 henkilöä osallistunut 02/2019.
- Henkilöstön virkistysiltapäivä Kempeleessä pidetty 10/2019.

Kehityskeskustelut; tehtäväkuvaukset päivitetty.

Henkilöstöä rekrytoitu (korvausrekrytoinnit): 1 suurtaloukokki ja 1 laitoshuoltaja.

Ruoka- ja siivouspalvelut vastuualueen vuoden 2019 toimintatuotot olivat 2.887,783 €, toimintakulut olivat 2.845.327 € ja tilikauden tulos poistojen ja laskennallisten erien jälkeen oli -54.560 € (TA ylitys 23.255 €).

Ruoka- ja siivouspalveluiden mittarit:

mittari/vuosi	2019	2018	2017	2016	2015	2014
ruokapalvelu/ suoritemäärä	546.520	596.695	591.711	599.580	583.352	601.112
ruokahuollon suoritehint	3,18 €/s	2,77 €/s	2,98 €/s	2,77 €/s	2,98 €/s	2,75 €/s

Siivouspalvelut:

Oma työ/ v	2019	2018	2017
Siivous pinta-ala m ²	29.879	31.036	31.311
ka. €/m ² /kk	3,11	3,17	3,47

Ostopalvelu/v	2019	2018	2017
Siivous pinta-ala m ²	7.816	7.062	7.724
ka. €/m ² /kk	2,32	2,36	2,01

Siivouspalvelut oma työ - sisältää terveydenhuollon yksiköissä tuotettavan välinehuolto-, vuodehuolto- sekä avustava ateriapalvelutehtävät.

Rakennukset

Rakennukset menokohtaan on kirjattu tilapalvelujen toiminta. Tilapalvelut vastaa kunnan omistamien rakennusten kiinteistönhoidosta ja kunnossapidosta sekä hallintokuntien käyttöön ulkopuolisilta vuokrattujen tilojen hankinnasta ja sopimuksista käyttäjähallintokunnan omien määrärahojen sallimissa rajoissa.

Vuoden 2019 aikana saatiin valmiiksi terveyskeskuksen fysioterapian peruskorjaus ja jäähallin peruskorjausta koskeva rakennussuunnitelma ja kylmälaitteiston uusimisen hankinta. Pienempiä korjauksia

tehtiin Kirkonkylän koulun D-osalle (ent. PAO) ja uimahallin vedenkäsittelyjärjestelmään. Sadevesijärjestelmät rakennettiin kulttuurikeskukselle. Ilmanvaihdon huolto- ja kunnossapitotöitä tehtiin mm. Hyrkin ja Huovilan kouluilla, terveystalolla ja kunnanvirastolla.

Rakennusten vastuualueella ongelmia aiheuttaa rakennusten sisäilmaan liittyvät asiat. Muhoksen kunnassa toimii monialainen sisäilmatyöryhmä, joka kokoaa ja koordinoi kunnan kiinteistöjen sisäilmaongelmien ratkaisemista. Vuonna 2019 ongelmallisimmat kohteet olivat Kirkonkylän koulu ja Hyrkin koulu. Näiden kahden rakennuksen ennakoimattomien sisäilmaongelmien tutkimiseen, ilmapuhdistimien hankintaan ja muuhun sisäilmatyöhön käytettiin vuonna 2019 noin 86.000 euroa.

Rakennusten vastuualueella tapahtui palo- ja vesivahinko 30.7.2019. Helmikoti nimisessä palveluasunnon keittiössä sattui palovahinko, jossa keittiön kylmähuone syttyi tuleen ja aiheutti automaattisen sammutusjärjestelmän kolmen suuttimen laukeamisen. Rakennus kärsi vahingossa palo-, savu- ja vesivahingon, jonka laajuus on kartoitettu ja vakuutusyhtiöltä on saatu korvauspäätös. Talon kaikki asukkaat, 18 kpl, on siirretty väistötiloihin Päivärinteelle. Vahingosta aiheutui noin 173.000 euron ennakoimattomat kustannukset vuodelle 2019. Vakuutusyhtiön kanssa on sovittu kertakorvaussumma 240.000 euroa, joka tuloutetaan vuonna 2020 alkavalle vahingon korjaushankkeelle.

Rakennusten vastuualueen 2019 toimintatuotot olivat 4.775.408,67 €, toimintakulut olivat -3.469.445,95 € ja tilikauden tulos poistojen ja arvovähennysten jälkeen -756.332,88 € (TA ylitys 384.154,88 €).

Rakennuksista perittävän vuokran määrä kattoi rakennusten käyttökustannukset vuonna 2019, mutta vuosikate ei kattanut poistojen määrää.

Mittarit:

Toimintavuoden lopulla 2019 oli kunnan omistamia rakennuksia yhteensä 35 kpl ja näiden kokonaiskerrosala oli 66.086 m² ja kokonaistilavuus 291.111 m³.

Tilatoiminnan tehokkuuden mittareiksi on asetettu kokonaismenojen suhde (rakennukset +siivous) kerrosneliometriä ja tilavuutta kohti.

Jakoperusteena käytetään toimintakulut/kaikkien kiinteistöjen m² ja m³.

Vertailu toteutumien mukaan 2012 - 2019

yks./vuosi	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
€/v/m ²	69,28	60,12	61,00	67,05	63,44	77,68	76,46
€/v/m ³	15,73	14,42					

Rakennusten kokonaistilavuus on tarkastettu vuonna 2018.

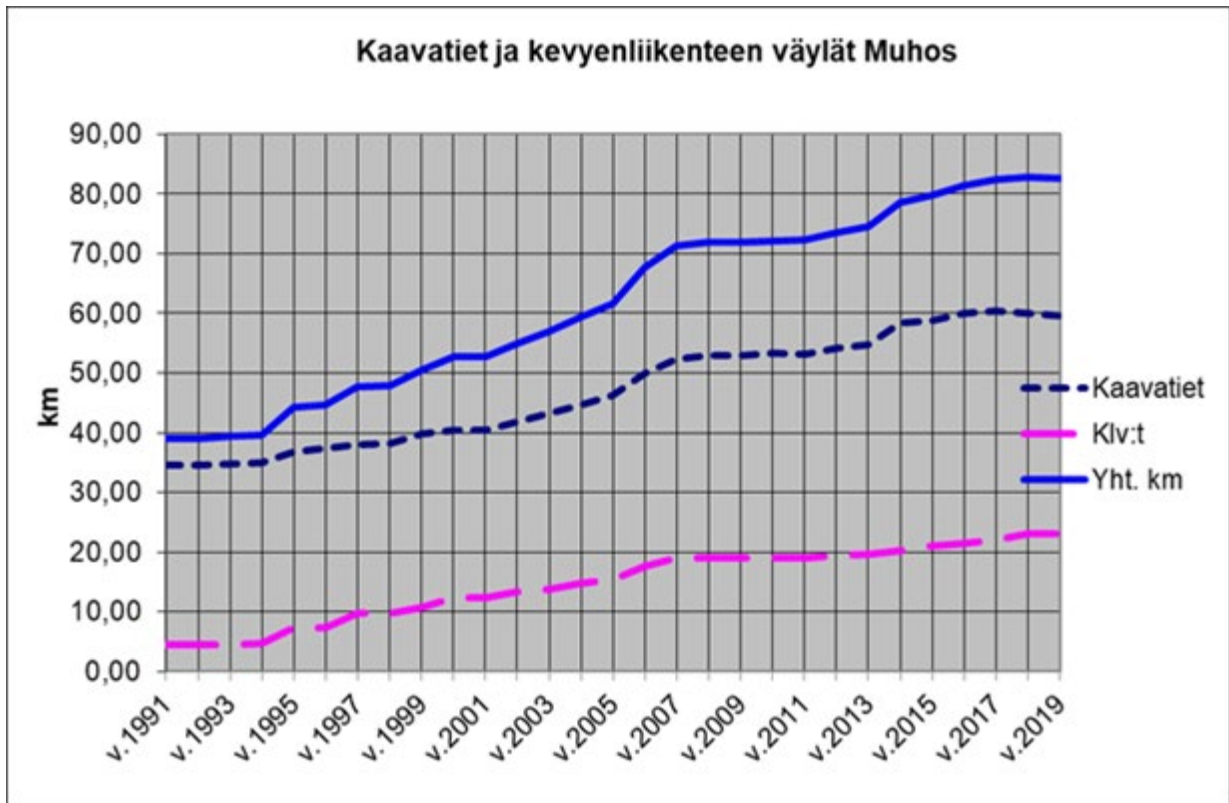
Maarakentaminen

Tiestö

Kunnossapidettäviä kaavateitä oli vuoden 2019 lopussa 59,63 kilometriä ja kevyenliikenteen väyliä 23,07 kilometriä. Kunnan kunnossapidettävien yksityisteiden pituus oli vuoden lopussa 9,94 km. "

Kaavatietä saneerattiin ja muutettiin jk / pp-tieksi
466 m

Kaavateitä saneerattiin 403 m
 Jk / pp-tietä saneerattiin 413 m
 Jk / pp- tietä siirtyi valtiolle 346 m
 Uusia katuja rakennettiin 171 m

Hoidettavat kaavatiet ja kevyenliikenteenväylät kehitys v. 1991 – 2019.

Maarakentaminen vastuualueen vuoden 2019 toimintatuotot olivat 144.607,45 €, toimintakulut olivat - 917.777,35 € ja tilikauden tulos poistojen ja arvovähennysten jälkeen -1.452.885,56 € (TA alitus - 142.259,44 €).

Maarakentamisen vastuualueen kokonaisuus toteutui hyvin talousarvion mukaisesti. Ainoa poikkeama oli lumitöiden kustannukset, joihin varattu rahoitus ylittyi noin 61.000 euroa. Lumitöiden kustannuksia nosti runsasluminen kevät 2019 ja liukkaudentorjunnan kustannukset syksyllä 2019. Lumitöiden yksikköhinnat myös nousivat uuden sopimuskauden myötä.

Mittarit:

Kaavateiden ja kevyenliikenteenväylien ylläpitokustannukset ilman valaistus- ja pääoma-kustannuksia olivat:

yks./vuosi	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
€/km	2595	2083	2419	2391	2212	1688	1863

Kunnan kunnossapidettävien yksityisteiden kustannukset olivat:

yks./vuosi	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
€/km	2344	1224	1059	1228	1449	1101	1035

Lumitöiden kustannukset euroa:

euroa/vuosi	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Kaavatiet	117852	72695	90575	71714	54662	28061
Paikoitusalueet	16184	6833	1078	9307	6160	3750
Kunnan kunnossap. yt.	10806	5251	5014	4170	4140	3442

Tievalaistuksen energiakustannukset euroa

vuosi	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
euroa	49361	48550	53459	60070	62841	70 756	59660

Ympäristön viihtyisyydessä ei tapahtunut vuoden aikana merkittäviä muutoksia, eikä kunnan ylläpitämän liikenneverkon toimivuudessa tai turvallisuudessa ollut merkittäviä häiriöitä.

Ympäristönhoito- ja puistotöitä tehtiin aikaisempien vuosien tapaan ja taajaman ympäristönhoitotöistä saatiin hyvää palautetta. Ponkilan urheilualueelle perustettiin omenapuumetsä kuntien ilmastotekokampanjaan liittyen.

Mittaus- ja kaavoituspalvelut

Mittauspalvelut huolehtivat kunnan kartoituspalveluista ja rakennusmittauksista. Vastuualue sisältää myös puisto- ja talousmetsien hoidon sekä maanhankintaan ja luovuttamiseen liittyvät tehtävät. Vastuualueen tehtäviin kuuluu myös kiinteistöjen tiedonhallintajärjestelmien sekä rakennusvalvonta- ja osoiterekisterin ylläpitäminen, teknisten palveluiden rekisteri- ja suunnittelu ohjelmistojen pääkäyttäjän tehtävät, rakennusvalvonnan tuki ja tarkastustehtävät ja Rokuan ympäristöjaoksen jäsenyys ja tehtävät.

Mittauspalveluiden vastuualueen vuoden 2019 toimintatuotot olivat 503.473,10 €, toimintakulut olivat - 235.869,57 € ja tilikauden tulos poistojen ja arvovähennysten jälkeen 203.706,94 € (TA alitus -177.092,94 €).

Mittauspalveluiden tuloista merkittävän osan muodostaa tonttien vuokratulot, jotka vuonna 2019 olivat 281.930,12 €. Muita merkittäviä tuloja vuonna 2019 saatiin metsän myynnistä 93.109,09 euroa ja mittauspalveluiden myynnistä.

Naapurikunnille myytiin mittauspalveluita vuonna 2019 yhteensä 42.754,45 eurolla. Tyrnävän kunnalle myytiin 32.434,45 €, Tyrnävän vesihuollolle 1.450 €, Utajärven kunnalle 4.410 € ja Vaalan kunnalle 4.460 €. Vuonna 2019 isoimmat tilaustyöt olivat Tyrnävän Murron alueen pohjakartan täydentäminen, Utajärven pohjakartan laajentaminen, Tyrnävän Hirvelän alueen kunnallistekniset mittaukset. Lisäksi aloitettiin Tyrnävän keskustan pohjakartan ja johtokartan ajantasaistaminen.

Tonttien luovutus ja vapaat tontit:

Vuoden 2019 aikana kunnalle valmistui uusia luovutuskuntoisia tontteja Veturikujalle yksi AR-tontti ja Sarkatien jatkeelle yksi AR-tontti.

Muhoksen kunta luovutti vuoden 2019 aikana vuokraamalla omakotitalotontteja yhteensä neljä kappaletta ja myymällä seitsemän kappaletta (huutokauppoja kolme kpl).

- Kirkkosaaresta yksi
- Koivikosta kaksi kappaletta
- Puhakka kaksi
- Anttila alue yksi
- Päivärinteeltä neljä
- Kaakon alueelta yksi

Tonttien luovutus	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
1. Myynti:							
AO	7	0	2	0	0	2	2
rivitalo/kt							
teollisuustontti		1	1				
2. Vuokraus:							
AO	4	4	5	6	2	7	9
rivitalo				2	1	1	
päiväkoti							
kerrostalo							
liiketontti					1	1	
teollisuustontti	2				1		
myynti ja vuokraus yhteensä	12	5	8	8	6	11	11

Muhoksen kunnalla oli vuoden lopussa vapaita omakotitalon rakennuspaikkoja yhteensä 41 kpl

- Koivikon alue 2 kpl
- Kuusikon alue 3 kpl
- Anttilan alue 0 kpl
- Puhakan alue 10 kpl
- Kirkkosaaresta 1 kpl
- Päivärinteellä 14 kpl
- Leppiniemessä 6 kpl
- Rovon alueella 2 kpl
- Kylmälänkylän palstoitussuunnitelman alueella 3 rakennuspaikkaa.

Rivi-talotontteja on vapaana Anttilan alueella 1 kpl ja Veturikujalla 1 kpl.

Kerrostalotontteja on Asematien varressa 2 kpl ja Töllintiellä 1 kpl.

Liike- ja työpaikkarakentamiseen vapaita rakennuspaikkoja on Kankaanseläntien varressa 1 kpl. Muhoksen teollisuusalueella on vapaana 3 tonttia. Lisäksi teollisuus ja työpaikkarakentamisen rakennuspaikkoja löytyy Nokiankankaalta, Leppiniemestä yksi ja Koivikosta liikekeskuksen alueella yksi.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta on viranomaistoimintaa. Sen tehtävänä on osaltaan varmistaa, että noudatetaan hyvää rakennustapaa, että rakennettu ympäristö on terveellinen, turvallinen ja kestävä ja että kuntakuvan muutokset vahvistavat Muhoksen omaleimaisuutta ja asemaa yhtenä jokivarsien viihtyisimmistä kunnista.

Rakennusvalvonnan työssä yhdistyvät rakentamisen, kuntakulttuurin ja rakennus- lainsäädännön tietotaidot. Rakennusvalvontaan kuuluvat myös arkisto- ja tietopalvelut. Rakennusvalvonta on asiantuntijaorganisaatio, joka jakaa ja tuottaa informaatiota.

Rakennusvalvonnan asiakkaita ovat rakennushankkeeseen ryhtyvä rakennuttaja, suunnittelija, rakentaja sekä tilojen käyttäjät, naapurit ja kaduilla liikkuvat kuntalaiset rakennuksen koko elinkaaren ajan.

Rakennusvalvonnan vastualueen vuoden 2019 toimintatuotot olivat 73.824,50 €, toimintakulut olivat - 107.652,88 € ja tilikauden tulos poistojen ja arvovähennysten jälkeen -43.934,37 € (TA alitus 62.043,63 €).

Rakennusvalvonnan tavoitteena on ollut, että rakennusvalvonnan menoista n. 80 % pystyttäisiin kattamaan rakennusvalvonnan tuloilla. Kertomusvuonna tulot olivat 68 % menoista

Rakennusvalvonta ohjaa ja valvoo rakentamista ja kaavoituksen toteutumista maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti ja valmistelee rakentamiseen liittyviä suunnittelutarve- ja poikkeamislupia.

Muhoksen kunnan rakennusvalvonnassa on käytössä Lupapiste.fi palvelun, joka mahdollistaa sähköisen asioinnin rakennusvalvonnan asioissa.

Mittarit:

Rakennus-, toimenpide- ja purkulupia sekä rakennushankeilmoituspäätöksiä tehtiin kertomusvuonna yhteensä 221 kpl.

Myönnetyt rakennusluvut kpl v. 2013 - 2019:

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
luvut	221	128	120	145	155	130	134
krs-m2	7544	5279	7874	9500	12000	15400	13445

Myönnetyt omakotitalojen rakennusluvut kpl (uudisrakennukset):

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
luvut	26	20	18	17	12	24	24

Valmistuneet asunnot kpl:

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
asunnot	29	32	27	27	37	18	63

Vuonna 2019 maankäyttö- ja kaavoitusjaostolle tuli päätettäväksi yksi suunnittelutarveratkaisu.

Investoinnit

Merkittävimmät investointihankkeet vuonna 2019 olivat Muhoksen kunnan laajakaistahanke, Kirkonkylän moduulikoulun rakentaminen, Laukka–Päivärinte kevyenliikenteen väylän rakentaminen ja kunnan rakennusten ja katujen korjausvelan kasvun pysäyttämiseen liittyvät työt. Muhoksen uusi lukio toteutetaan rahoitusyhtiön taseeseen, jolloin hankkeen kustannukset eivät näy kunnan tilinpäätöksen investointitoteumassa.

Investoinnit toteutuivat pääosin kustannusarvioiden ja aikataulujen mukaisesti. Investointien hankekohtainen toteuma on raportoitu erillisellä liitteellä.

Vuonna 2019 investointien bruttomenot olivat -9.579.398,98 € ja investointitulot 255.971,95 €. Investointien nettomeno vuonna 2019 oli -9.323.427,03 €.

Tarkastelujaksolla tammi–joulukuu 2019 on tehty seuraavat talousarvion investointiosaa koskevat talousarviomuutokset:

1. Muhoksen kunnan vuoden 2019 talousarvion investointiosan muutos / Jäähalli kylmä-laitteiston uusiminen ja jäähallin peruskorjauksen rakennussuunnittelu. Kvalt 25.3.2019 §11.
  - Jäähallin kylmälaitehankinta määräraha 320.000 euroa
  - Jäähallin peruskorjauksen rakennussuunnittelu määräraha 165.000 euroa
2. Leasing rahoitus /Muhoksen uusi lukio kvalt 29.4.2019 §26
  - Muhoksen uuden lukion rahoituksen muutos Leasing-rahoitukseksi. Investointiosan määrärahamuutos -3.580.000 euroa
3. Muhoksen kunnan vuoden 2019 talousarvion investointiosan muutos /Kirkonkylän moduulikoulun rakentaminen, kvalt. 24.6.2019 § 45
  - Kirkonkylän moduulikoulun rakentaminen määräraha 7.200.000 euroa

Talouden tasapainotussuunnitelma 2019, kvalt 26.08.2019 § 54

Muhoksen kunta laati uuden suunnitelman talouden tasapainottamiseksi ja valtuusto hyväksyi selvityksen 26.08.2019 § 54.

1. Palvelutuotannon kannalta tarpeettomien rakennuksien myynti /vuokraus
  - Kylmälänkylän koulu
    - rakennuksesta luopumista ja myyntiä valmisteltu vuoden 2019 aikana
  - Muhostien entinen päiväkotiki
    - bänditilana, tontti varattu yksityiseen rakentamiseen, ei toimenpiteitä vuonna 2019
2. Kiinteistöjen energiakustannusten alentaminen.
  - Jäähallin energiatehokkuuden parantaminen.
    - peruskorjauksen rakennussuunnitelmat valmistuneet 2019
  - Terveyskeskuksen energiatehokkuuden parantaminen
    - IV-kone vaihdettu vuonna 2019 ja energia-avustus haettu ja saatu
3. Palvelutuotannon mitoitus ja toimintamallien kehittäminen

- Oman sähkömiehen rekrytointi
    - o Sähkömies rekrytoitu sisäisellä haulla. ostopalvelusopimus on päättynyt
  - Palvelujen tuotannon kilpailukyvyyn säilyttäminen
    - o TK –keittiön ulkoistukseen liittyvä markkinavuoropuhelu käyty ja päädytty kehittämään keittiötä omana jakelukeittiönä. Kuntayhteistyön selvittäminen ruokahuollon osalta käynnistetty
    - o siivouksen ja kiinteistöhuollon osalta ei toimenpiteitä
  - Yhteistyön lisääminen naapurikuntien kanssa, esimiesportaassa ja palvelutuotannossa
  - Yhteistyön lisääminen kolmannen sektorin kanssa
4. Leasing –sähköautojen hankinta
- Varikolla ja kunnanvirastolle hankittu sähköauto henkilökunnan käyttöön. Autojen jakamiseen liittyvä mobiilisovellus selvittävänä
5. Henkilöstön sairauspoissaolojen vähentäminen ja työtyytyväisyyden parantaminen
- Henkilöstön sairauspoissaolot vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna noin 20 %

10.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmaosan toteutuminen						
ulkoinen/sisäinen						
	Budjetti	Bu-muutos	Budjetti +	Toteutuma	Alitus-/	Käyttö
	2019	2019	muutos	2019 01-12	Ylitys	%
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	10 646 982,00	25 000,00	10 671 982,00	10 504 814,84	167 167,16	98,4
MAKSUTUOTOT	2 814 231,00	7 600,00	2 821 831,00	3 318 907,31	-497 076,31	117,6
TUET JA AVUSTUKSET	476 832,00	81 000,00	557 832,00	607 397,98	-49 565,98	108,9
VUOKRATUOTOT	5 233 889,00	15 000,00	5 248 889,00	5 251 768,97	-2 879,97	100,1
MUUT TOIMINTATUOTOT	111 050,00		111 050,00	140 950,88	-29 900,88	126,9
TOIMINTATUOTOT	19 282 984,00	128 600,00	19 411 584,00	19 823 839,98	-412 255,98	102,1
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-30 193 210,00	-276 105,00	-30 469 315,00	-30 829 604,66	360 289,66	101,2
PALVELUJEN OSTOT	-29 816 151,00	-257 180,00	-30 073 331,00	-30 644 584,19	571 253,19	101,9
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 577 005,00	-25 290,00	-3 602 295,00	-3 639 322,38	37 027,38	101
AVUSTUKSET	-4 259 032,00		-4 259 032,00	-4 281 419,75	22 387,75	100,5
VUOKRAT	-4 142 274,00	-15 000,00	-4 157 274,00	-4 257 488,77	100 214,77	102,4
MUUT TOIMINTAKULUT	-181 633,00	-200,00	-181 833,00	-182 209,03	376,03	100,2
TOIMINTAKULUT	-72 169 305,00	-573 775,00	-72 743 080,00	-73 834 628,78	1 091 548,78	101,5
TOIMINTAKATE	-52 886 321,00	-445 175,00	-53 331 496,00	-54 010 788,80	679 292,80	101,3
VEROTULOT	32 098 000,00		32 098 000,00	30 871 375,41	1 226 624,59	96,2
VALTIONOSUUDET						
KUNNAN PERUSPALV.VALT.OS, ML.TASAUKSET	24 983 163,00		24 983 163,00	25 369 775,00	-386 612,00	101,5
OPETUS- JA KULTTUURITOIMEN MUUT VALT.OS.	-353 693,00		-353 693,00	-271 862,00	-81 831,00	76,9
VALTIONOSUUDET	24 376 470,00		24 376 470,00	24 860 885,00	-484 415,00	102
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT						
KORKOTUOTOT	125 000,00		125 000,00	123 035,93	1 964,07	98,4
MUUT RAHOITUSTUOTOT				4 056,40	-4 056,40	-100
KORKOKULUT	-395 000,00		-395 000,00	-375 824,60	-19 175,40	95,1
MUUT RAHOITUSKULUT	-200,00		-200,00	-3 203,12	3 003,12	1601,6
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	-270 200,00		-270 200,00	-251 935,39	-18 264,61	93,2
VUOSIKATE	3 317 949,00	-445 175,00	2 872 774,00	1 469 536,22	1 403 237,78	51,2
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-3 312 099,00		-3 312 099,00	-3 418 752,01	106 653,01	103,2
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 312 099,00		-3 312 099,00	-3 418 752,01	106 653,01	103,2
TILIKAUDEN TULOS	5 850,00	-445 175,00	-439 325,00	-1 949 215,79	1 509 890,79	443,7
POISTOERON LISÄYS/VÄHENNYS				24 083,12	-24 083,12	-100
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	5 850,00	-445 175,00	-439 325,00	-1 925 132,67	1 485 807,67	438,2

Verotulojen erittely

Verotuloista esitetään verotulot eriteltyinä tuloveroon, osuuteen yhteisöveron tuotosta, kiinteistöveroon ja muihin verotuloihin.

Verotulojen erittely	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2019	Poikkeama
Kunnallisvero	27 653 000	0	27 653 000	26 374 409	1 278 591
Kiinteistövero	3 635 000		3 635 000	3 735 776	-100 776
Osuus yhteisöveron tuotosta	810 000		810 000	761 189	48 811
Verotulot yhteensä	32 098 000		32 098 000	30 871 374	1 226 626

Kiinteistöveroprosentit 2019	Vero-%
Asuinrakennukset	0,45 %
Muut rakennukset	1,00 %
Yleinen kiinteistövero	0,93 %
Voimalaitosvero	3,10 %
Yleishyöd.omistamat kiinteistöt	0,93 %
Rakentamattomat tontit	3,00 %

Verotulot alittuivat noin 1,226 milj. eurolla johtuen suurimmalta osin verotili- ja ennakonpidätysjärjestelmän muutoksista vuoden 2019 aikana.

Valtionosuuksien erittely

Käyttötalouden valtionosuuksista esitetään erittely kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen, opetus- ja kulttuuritoimen muuhun valtionosuuteen ja harkinnanvaraiseen valtionosuuden korotukseen.

Valtionosuuksien erittely	Alkuperäinen talousarvio	TA muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2019 01-12	Poikkeama
Kunnan peruspalv valt.os. r	24 983 163		24 983 163	25 369 775	-386 612
Opetus- ja kulttuuritoimen r	-353 693		-353 693	-271 862	-81 831
Muut valtionosuudet				0	0
Valtionosuudet yhteensä	24 629 470		24 629 470	25 097 913	-468 443

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus muodostui 2019 seuraavista määräytymisperusteista ja kustannuksista:

- Yleisen osan määräytymisperusteet (yleinen valtionosuus)
- Sosiaali- ja terveydenhuollon laskennalliset kustannukset
- Esi- ja perusopetuksen sekä yleisen kulttuuritoimen määräytymisperusteet
- Taiteen perusopetuksen ja yleisen kulttuuritoimen määräytymisperusteet
- Erityisen harvan asutuksen, saaristolaiskuntien ja saamelaiden osuuden mukaan lisätyn valtionosuuden määräytymisperusteet (ei Muhokselle).

Lisäksi järjestelmään sisältyy verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus, joka Muhoksen osalta lisää kunnalle myönnettävää valtionosuutta. Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaukset kirjataan toimintatuottoihin ja –menoihin, joten ne eivät sisälly edellä mainittuun erään kunnan peruspalvelujen valtionosuus.

Ylläpitäjäjärjestelmän mukainen valtionosuus koskee lukiota, liikunta, nuorisotyö, kansalaisopisto, taiteen perusopetuksen (tuntiperusteinen), aamu- ja iltapäivätoiminta.

Valtionosuudet ylittyivät vuonna 2019 noin 468.000 € johtuen mm. verotilijärjestelmän uudistuksesta.

10.3.3 Investointiosan toteutuminen

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN 31.12.2019									
EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti + muutos	Toteutuma 2019 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008110 Inv/Kiinteä omaisuus									
7010 INVESTOINTIMENOT			-100 000		-100 000	-77 218,00	-22 782,00	77,2	
7020 INVESTOINTITULOT			100 000		100 000	44 335,42	55 664,58	44,3	
7030 NETTOMENO			0		0	-32 882,58	32 882,58	-100,0	
Määrärahalla on hankittu neljä kiinteistöä. Määrärahan käytöstä vastaa kunnanhallitus. Tulot muodostuvat kahdeksan omakotitalontontin, yhden teollisuusalueen määrärahan ja yhden maa-alueen myynnistä, myyntivoitto 85.547,78 euroa on kirjattu käyttötalouteen kustannuspaikalle 1042 Tonttien myynti.									
EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti + muutos	Toteutuma 2019 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008114 Inv/Laajakaistan kuntaosuus									
7010 INVESTOINTIMENOT			-893 000	0	-893 000	-893 310,00	310,00	100,0	
7030 NETTOMENO			-893 000	0	-893 000	-893 310,00	310,00	100,0	
Määräraha laajakaistan kuntaosuuteen.									
EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti + muutos	Toteutuma 2019 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008130 Inv/ATK-laitteisto ja ohjelmat									
7010 INVESTOINTIMENOT			-410 000	0	-410 000	-374 217,03	-35 782,97	91,3	
7030 NETTOMENO			-410 000	0	-410 000	-374 217,03	-35 782,97	91,3	
Määrärahalla on hankittu kunnan ICT-järjestelmien vaatimia laitteita 235.276,50 eurolla ja ohjelmistoja 138.940,53 eurolla. . Määrärahan käytöstä vastaa hallinto- ja talousjohtaja ICT-työryhmää kuultuaan.									
EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti + muutos	Toteutuma 2019 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008201 Inv/Arvopaperit									
7010 INVESTOINTIMENOT			-10 000		-10 000	0,00	-10 000,00		
7020 INVESTOINTITULOT						188 914,78	-188 914,78	-100,0	
7030 NETTOMENO			-10 000	0	-10 000	188 914,78	-198 914,78	-1889,1	
Määräraha varattu osakkeiden ja osuuksien hankintaan. Määrärahan käytöstä vastaa kunnanhallitus. Tulona on Kiertokaari Oy:n (ent. Oulun Jätehuolto) takaisin maksama osuusmaksu.									
EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti + muutos	Toteutuma 2019 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008344 Inv/Kirkonkylän moduulikoulun rakentaminen									
7010 INVESTOINTIMENOT				-7 200 000	-7 200 000	-5 376 213,75	-1 823 786,25	-74,7	
7030 NETTOMENO				-7 200 000	-7 200 000	-5 376 213,75	-1 823 786,25	-74,7	
Kunnanvaltuusto 9.4.2019, § 14 päättänyt rakentaa Kirkonkylän koulun vanhan osan viereen kunnan omaan taseeseen ns. moduulikoulun. Hanke käsittää 320 oppilaan koulutilat, aineopetustilat ja henkilökunnan tilat. Valtuusto hyväksynyt 24.6.2019 45 § Kirkonkylän moduulikoulun rakentamiseen 7.200.000 euron määrärahan ilman toimintavarusteita. Hanke on kilpailutettu ja moduulikoulun urakkasopimus tehty. Hankkeelle vuodelle 2019 varatusta rahoituksesta osa jää käyttämättä. Rakennus valmistuu 7.1.2020 mennessä. Pihan ja väestönsuojan rakentaminen tehdään vuonna 2021 vanhan rakennuksen purkamisen jälkeen.									
EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti + muutos	Toteutuma 2019 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008371 Inv/ Lukion hankesuunn. ja rakentaminen									
7010 INVESTOINTIMENOT			-3 580 000	3 000 000	-580 000	-12 422,67	-567 577,33	2,1	
7030 NETTOMENO			-3 580 000	3 000 000	-580 000	-12 422,67	-567 577,33	2,1	
Määräraha varataan Muhoksen uuden lukion rakentamiseen. Hankesuunnitelma sisältää uuden 170 oppilaan lukion rakentamisen, yläkoulun musiikkiluokan laajennuksen ja Oulujoki-opiston hallinto- ja soittotilan. Hankesuunnitelma on hyväksytty khall 25.9.2018 § 303. Hankesuunnitelman mukainen hankkeen tavoitehintana on 6.560.000 euroa. Lisäksi varataan toimintavarusteisiin 300.000 euroa ja prosenttitaitteeseen 32.000 euroa (0,5%). Hanke toteutetaan vuosina 2019 - 2020. Hankkeen toteutustavaiheen yhteistoiminnallinen KVR-urakkasopimus on allekirjoitettu 14.5.2019. Hanke valmistuu 30.8.2020 mennessä. Hanke toteutetaan LEASING -rahoituksella rahoitusliikkeen taseeseen, kvalt. 29.04.2019 § 27, jolloin hankkeelle varattu investointirahoitus jää pois. Toteuman summa laskutetaan leasing-sopimuksen mukaisesti rahoitusyhtiöltä. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.									

EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti + muutos	Toteutuma 2019 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008395 Inv/ Koulujen ja päiväkotien toimintavarusteet									
7010 INVESTOINTIMENOT			-30 000		-30 000	-27 141,98	-2 858,02	90,5	
7030 NETTOMENO			-30 000		-30 000	-27 141,98	-2 858,02	90,5	
Määräraha koulujen ja päiväkotitilojen irtamiston ja opetusvälineiden uusimiseen ja hankkimiseen. Määrärahan käytöstä vastaa hyvinvointijohtaja.									
008381 Inv/ Jäähallin kylmälaitteiden uusiminen									
7010 INVESTOINTIMENOT			0	-320 000	-320 000	-272 132,50	-47 867,50	85,0	
7030 NETTOMENO			0	-320 000	-320 000	-272 132,50	-47 867,50	85,0	
Valtuusto on 25.03.2019 § 11 myöntänyt 320.000 euron määrärahan Jäähallin kylmälaitetekniikan uusimiseen. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta. Rahoituksella hankittu jäähallin uusi kylmälaiteisto erillisessä kontissa. Kontin ja kylälaitteiston asennus tehdään kesällä 2020.									
008382 Inv/ Koivu- ja Tähti toimintavarusteet									
7010 INVESTOINTIMENOT				-30 000	-30 000	-9 749,84	-20 250,16	32,5	
7030 NETTOMENO				-30 000	-30 000	-9 749,84	-20 250,16	32,5	
Valtuusto 25.03.2019 § 12 myöntänyt 30.000 euron määrärahan auditorion tekniikan parantamiseen. Rahoituksella laadittu auditorion AV -tekniikan uusimisen suunnitelma. Hankinta ja toteutus vuonna 2020. Määrärahan käytöstä vastaa hyvinvointipalvelut.									
008413 Inv/ Jäähallin peruskorjaus									
7010 INVESTOINTIMENOT			0	-165 000	-165 000	-138 780,02	-26 219,98	84,1	
7030 NETTOMENO			0	-165 000	-165 000	-138 780,02	-26 219,98	84,1	
Valtuusto 25.03.2019 § 11 myöntänyt 165.000 euron määrärahan Jäähallin peruskorjauksen rakennussuunnitteluun. Rakennussuunnittelu on käynnissä ja rakennussuunnitelmat ovat valmistuneet. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta. Jäähallin peruskorjausta koskeva rakennussuunnitelma on valmis. Hankkeelle haetaan valtionosuutta. Jäähallin kylmälaite tekniikka uudistetaan vuonna 2020 ja hallin peruskorjaus on suunniteltu vuodelle 2021.									
008412 Inv/ Ponkilan urheilualueen yleissuunnitelma, I-vaihe									
7010 INVESTOINTIMENOT		-334 878,34	-160 000		-160 000	-108 148,12	-51 851,88	67,6	
7030 NETTOMENO		-334 878,34	-160 000		-160 000	-108 148,12	-51 851,88	67,6	
Määräraha Ponkilan alueen yleissuunnitelman mukaisten ensimmäisen vaiheen töiden, liikennejärjestelyt, paikoitusalueet ja opasteet loppuunsaattamiseen. Hanke toteutetaan vuosina 2018 -2019 ja vuodelle 2019 varataan 160.000 euroa. Ponkilan alueen liikennejärjestelyjen pintarakennetyöt ovat valmistuneet. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.									
008409 Inv/ Ponkilan urheilualueen yleissuunnitelma, II-vaihe									
7010 INVESTOINTIMENOT			-20 000		-20 000	0,00	-20 000,00	0,0	
7030 NETTOMENO			-20 000		-20 000	0,00	-20 000,00	0,0	
Määräraha varattu Ponkilan alueen yleissuunnitelman mukaisten toisen vaiheen töiden, pesäpallostadionin huoltorakennuksen, aukion ja kuntoilupaikkojen rakentamisen suunnitteluun. Hanke toteutetaan vuosina 2019-2020 ja vuodelle 2019 varataan suunnitteluun 20.000 euroa. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta. Suunnittelua ei aloitettu ja asiassa edetään hyvinvointilautakunnan 14.11.2019 §186 mukaisesti.									

EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti + muutos	Toteutuma 2019 01-12	Alitus-/ Yliitys	Käyttö %	Tot yhteensä 2018-2019
008507 Inv/ Avosairaanhoitotilat / fysioterapia									
7010 INVESTOINTIMENOT		-126 920,64	-20 000		-20 000	-169 538,30	149 538,30	847,7	-296 458,94
7030 NETTOMENO		-126 920,64	-20 000		-20 000	-169 538,30	149 538,30	847,7	-296 458,94
Määräraha avosairaanhoidon tilojen peruskorjaus- ja muutostöiden loppuunsaattamiseen. Hanke toteutettu vuosina 2018 - 2019, vuodelle 2019 varattu 20.000 euroa. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 315.000 euroa. Hanke on valmis.									
008376 Inv/ Laitasaaren koulun ja päiväkodin lähiliikuntapaikan rakentaminen ja P-alueen kunnostus									
7010 INVESTOINTIMENOT			-160 000		-160 000	-175 131,32	15 131,32	109,5	
7020 INVESTOINTITULOT			40 000		40 000	0,00	40 000,00	0,0	
7030 NETTOMENO			-120 000		-120 000	-175 131,32	55 131,32	145,9	
Määrärahalla toteutettu Laitasaaren koulun ja päiväkodin lähiliikuntapaikan rakentaminen sekä pysäköinti- ja saattoliikennejärjestelyjen parantaminen. Rakennussuunnitelmat hyväksytyt tekn.ltk 19.2.2019 § 36, urakan hankintapäätös tekn.ltk 2.5.2019 § 71. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta. Hankkeen valtionavustuspäätös saatu 55.000 euroa. Hanke nettobudjetoitu. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta. Hanke on valmis ja valtionosuuden maksu on siirtynyt vuodelle 2020.									
Tulona lähiliikuntapaikan rakentamisen valtionosuudesta 25 %, jonka maksu v. 2020.									
008521 Inv/ Terveyskeskuksen toimintavarusteet									
7010 INVESTOINTIMENOT			-40 000	0	-40 000	-26 594,25	-13 405,75	66,5	
7030 NETTOMENO			-40 000	0	-40 000	-26 594,25	-13 405,75	66,5	
Määrärahalla hankittu kotisairaanhoidon 10 kpl lääkeautomaatteja ja virtuaalisessa hoivassa etävastaanottoon 10 kpl asiakkaan päätelaitetta. Määrärahan käytöstä vastaa sosiaali- ja terveysjohtaja.									

EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti + muutos	Toteutuma 2019 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008721 Inv/Peruskorjaukset (jakamaton)									
7010	INVESTOINTIMENOT		-765 000		-765 000	0,00	-765 000,00	0,0	
008345 Inv/ Kirkonkylän moduulikoulun perustaminen									
7010	INVESTOINTIMENOT	125 000				-104 383,44	104 383,44	-100,0	
008347 Inv/ Kirkonkylän koulun lattiat (mr 8721)									
7010	INVESTOINTIMENOT	10 000				-6 417,62	6 417,62	-100,0	
008356 Inv/ Laitasaaren koulun IV-perusparannus (mr 8721)									
7010	INVESTOINTIMENOT	100 000						-100,0	
008359 Inv/ Kirkonkylän koulun D-osa, sokkelin korjaus									
7010	INVESTOINTIMENOT					-16 194,08	16 194,08	-100,0	
008378 Inv/ Uimahallin UV-laitteiston lisääminen suodatinkiertoihin									
7010	INVESTOINTIMENOT	35 000				-24 269,20	24 269,20	-100,0	
008397 Inv/ Palloilusalin korjaus- ja muutostyön suunnittelu									
7010	INVESTOINTIMENOT	20 000				-4 599,45	4 599,45	-100,0	
008499 Inv/ Päiväkeskuksen ssv rakentaminen									
7010	INVESTOINTIMENOT	40 000				-4 648,90	4 648,90	-100,0	
008377 Inv/Koivu- ja Tähti kulttuurikeskuksen svv rakentaminen									
7010	INVESTOINTIMENOT	25 000				-47 595,00	47 595,00	-100,0	
008508 Inv/ Tk:n ja pihan svv suunnittelu									
7010	INVESTOINTIMENOT	10 000				-3 970,00	3 970,00	-100,0	
008510 Inv/ Tk:n IV-koneen uusiminen									
7010	INVESTOINTIMENOT	80 000				-147 810,62	147 810,62	-100,0	
008519 Inv/ Tk:n neuvola- ja vastaanottosiiven lattia mattojen vaihto ja tiivistyskorjaukset									
7010	INVESTOINTIMENOT	140 000				-79 643,93	79 643,93	-100,0	
008708 Inv/ Helmikodin peruskorjaus									
7010	INVESTOINTIMENOT	15 000				-72 195,51	72 195,51	-100,0	
008712 Inv/ Laitasaaren pvkodin P-alueen parantaminen									
7010	INVESTOINTIMENOT	15 000				-15 000,00	15 000,00	-100,0	
008730 Inv/ Kk koulun IV-päätelaitteiden ja kanaviston muutostyö									
7010	INVESTOINTIMENOT	40 000				-39 568,26	39 568,26	-100,0	
008729 Inv/ Kirkonkylän koulun D-osan lattioiden VOC-korjaus									
7010	INVESTOINTIMENOT	80 000				-78 299,65	78 299,65	-100,0	
7030	NETTOMENO YHTEENSÄ	735 000		-765 000		-765 000	-644 595,66	-120 404,34	84,3

Määräraha kunnan kiinteistöjen ennakoimattomiin pieniin peruskorjauksiin. Tekninen lautakunta on 22.1.2019 § 23 hyväksynyt ja 2.5.2019 § 77, 18.6.2019 § 99, 28.8.2019 § 117 ja 24.9.2019 § 127 päivittänyt vuoden 2019 rakennusten peruskorjausten ja kunnossapidon työohjelman. Valtuusto on 9.4.2019, §19 varannut tästä rahasta 60.000 euroa Kirkonkylän koulun D-osan lattioiden VOC -korjauksiin ja 125.000 euroa uuden moduulikoulun perustamiseen.

EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti + muutos	Toteutuma 2019 01-12	Alitus-/ Yliitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008722 Inv/ Kiinteistöjen hankesuunnitelmat									
7010	INVESTOINTIMENOT		-105 000		-105 000	-7 137,99	-97 862,01	6,8	
008361 Inv/ Korivaaran koulun peruskorjaus									
7010	INVESTOINTIMENOT					-15 471,15	15 471,15	-100,0	
008385 Inv/ Kulttuuritalon peruskorjaus									
7010	INVESTOINTIMENOT					-31 353,48	31 353,48	-100,0	
008392 Inv/ Huovilan koulun peruskorjaus									
7010	INVESTOINTIMENOT					-15 947,09	15 947,09	-100,0	
008516 Inv/ Tk neuvola-labra peruskorjaus									
7010	INVESTOINTIMENOT					-41 110,00	41 110,00	-100,0	
7030	NETTOMENO		-105 000		-105 000	-111 019,71	6 019,71	105,7	
Määräraha kunnan kiinteistöjen ja toimintojen kehittämistä koskevaan hankesuunnitteluun. Vuoden 2019 hankesuunnitelukohteet ovat Korivaaran koulun muutos ja korjaus, Huovilan koulun muutos ja korjaus, Koivu ja Tähti kulttuurikeskuksen muutos ja korjaus sekä Terveyskeskuksen neuvolasiiven ja laboratorion peruskorjaus. Hankesuunnittelun käynnistäminen edellyttää käyttäjän hyväksymää tarveselvitystä. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta. Koivu ja Tähti -kiinteistötarveselvitys hyväksytty hyvinvointilautakunnassa 13.3.2019, § 36. Hankesuunnitelmat on valmiit ja hyväksyntäkäsittelyssä									
008743 Varikon kaluston täydentäminen									
7010	INVESTOINTIMENOT		-30 000		-30 000	-29 404,95	-595,05	98,0	
7030	NETTOMENO		-30 000		-30 000	-29 404,95	-595,05	98,0	
Määrärahalla varikolle hankittu uusi kuorma-auton vesipata ja Avant-pyöräkoneen varusteita. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen johtaja.									
008745 Inv/ Siirrettävä yleisökatsomo /Leader									
7010	INVESTOINTIMENOT			-18 290	-18 290	-18 330,32	40,32	100,2	
7020	INVESTOINTITULOT			18 290	18 290	18 290,00	0,00	100,0	
7030	NETTOMENO			0	0	-40,32	40,32	-100,0	
Valtuusto 29.04.2019 § 23 myöntänyt lisämäärärahan 19.000 euroa siirrettävä yleisökatsomon ja kuomullisen peräkärryn hankintaan Leader-hankkeen kautta. Tulona ELY-keskuksen maksama avustus.									

EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti + muutos	Toteutuma 2019 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä 2018-2019
008809 Inv/ Kevyen liikenteen väylä Laukka-Päivärinne									
7010 INVESTOINTIMENOT		-300 110,40	-474 000	0	-474 000	-444 826,00	-29 174,00	93,8	-744 936,40
7030 NETTOMENO		-300 110,40	-474 000	0	-474 000	-444 826,00	-29 174,00	93,8	-744 936,40
Määräraha kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Laukka – Päivärinne, joka on toteutettu Malpe-hankkeena (ELY-keskus 50 %, kunta 50 %). Hankkeen rakentaminen on aloitettu 2018 ja hanke valmistunut vuonna 2019. Muhoksen kunnan maksuosuus on 50 %, 776.000 euroa.									
EUR									
Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti + muutos	Toteutuma 2019 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä	
008810 Inv/ Rakenn. kaavateiden rakentaminen ja peruskorjaus									
7010 INVESTOINTIMENOT			-450 000	0	-450 000		-450 000,00	0,5	
008801 Inv/ Ponkilantie									
7010 INVESTOINTIMENOT						-14 231,14	14 231,14	-100,0	
008819 Inv/ Asfaltoinnit									
7010 INVESTOINTIMENOT						-172 533,33	172 533,33	-100,0	
008802 Inv/ Sarkakujan jatke									
7010 INVESTOINTIMENOT						-20 604,09	20 604,09	-100,0	
008803 Inv/ Niittytie svv									
7010 INVESTOINTIMENOT						-68 073,71	68 073,71	-100,0	
008804 Inv/ Muhostien liikennejärjestelyt									
7010 INVESTOINTIMENOT						-17 479,68	17 479,68	-100,0	
8818 Inv/Korroosiovaurioituneen svv-verkon uusiminen									
7010 INVESTOINTIMENOT						-23 688,00	23 688,00	-100,0	
008830 Inv/ Ratatien peruskorjaus									
7010 INVESTOINTIMENOT						-131 265,40	131 265,40	-100,0	
008838 Inv/ Veturikujan rakentaminen									
7010 INVESTOINTIMENOT						-38 400,22	38 400,22	-100,0	
008833 Inv/ Rantaholapan alue									
7010 INVESTOINTIMENOT						-831,26	831,26	-100,0	
7030 NETTOMENO yhteensä			-450 000	0	-450 000	-487 106,83	37 106,83	108,2	
Määräraha varattu katujen rakentamiseen, peruskorjaukseen ja kuivatukseen. Maarakentamisen työohjelma hyväksytty tekn.ltk 22.1.2019 § 20. Määrärahalla kunnostetaan päällysteitä ja sadevesiviemäreitä teknisen lautakunnan hyväksymän työohjelman mukaisesti. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.									

EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti + muutos	Toteutuma 2019 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008849 Inv/Katuväläistuksen uusiminen									
7010 INVESTOINTIMENOT			-100 000	0	-100 000	-112 010,56	12 010,56	112,0	
7030 NETTOMENO			-100 000	0	-100 000	-112 010,56	12 010,56	112,0	

Määräraha katuväläistuksen uudistamiseen. Katuväläistuksen uusimista koskeva työohjelma hyväksytty teknisessä lautakunnassa 19.2.2019 § 40. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.

EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti + muutos	Toteutuma 2019 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008867 Inv/ Pienet liikenneturvallisuukskohteet									
7010 INVESTOINTIMENOT			-50 000	0	-50 000	-23 502,31	-26 497,69	47,0	
7030 NETTOMENO			-50 000	0	-50 000	-23 502,31	-26 497,69	47,0	

Määräraha pieniin liikenneturvallisuuksiin tai joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä parantaviin toimenpiteisiin. Vuonna 2019 toteutettu seudullisen pyöräilyverkon opasteiden uusiminen yhdessä seudun kuntien ja ELY-keskuksen kanssa. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.

EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti + muutos	Toteutuma 2019 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008850 Inv/Puistot ja maisemanhoitotyöt									
7010 INVESTOINTIMENOT			-50 000	0	-50 000	-27 670,55	-22 329,45	55,3	
7030 NETTOMENO			-50 000	0	-50 000	-27 670,55	-22 329,45	55,3	

Määräraha nykyisten puistojen, leikkikenttien ja yleisten alueiden kunnossapitoinvestointeihin. Työohjelma vuodelle 2019 on hyväksytty teknisessä lautakunnassa 2.5.2019 § 70. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen lautakunta.

EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti + muutos	Toteutuma 2019 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
008860 Inv/Oulujoen moninaiskäyttö									
7010 INVESTOINTIMENOT			-30 000		-30 000	-20 334,31	-9 665,69	67,8	
7020 INVESTOINTITULOT			0		0	4 431,75	-4 431,75	-100,0	
7030 NETTOMENO			-30 000		-30 000	-15 902,56	-14 097,44	53,0	

Määräraha Oulujoen moninaiskäyttöohjelman hankkeiden toteutukseen, jotka päätetään vuosittain yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Fortum Power and Heat Oy:n kanssa. Ohjelmaan kuuluvilla hankkeilla vähennetään Oulujoen säännöstelystä aiheutuvia haittoja. Kokonaiskustannukset ovat moninaiskäyttösopimuksen mukaan keskimäärin 90.000 euroa vuodessa. Maksuosuudet ovat Oulujoen vesistöalueen kunnat 10-50 %, ELY-keskus/valtio 0-50 % ja Fortum Yhtiöt 10-50 %. Vuonna 2019 toteutettu Oulujoen venereitin kaikkuluotaus ja viittojen siirto välillä Montta-Oulun kaupungin raja, kalojen ylisirrot Montan kiinnitötolaitteelta sekä osallistuttu lohen poikasten istushankeeseen. Määrärahan käytöstä vastaa konsernipalvelut.

EUR	Kustannus- arvio	Ed. vuosien käyttö	Budjetti 2019	Bu-muutos 2019	Budjetti + muutos	Toteutuma 2019 01-12	Alitus-/ Ylitys	Käyttö %	Tot yhteensä
INVESTOINNIT YHTEENSÄ									
7010 INVESTOINTIMENOT			-7 477 000	-4 733 290	-12 210 290	-9 579 398,98	-2 630 891,02	78,5	
7020 INVESTOINTITULOT			140 000	18 290	158 290	255 971,95	-97 681,95	161,7	
7030 NETTOMENO			-7 337 000	-4 715 000	-12 052 000	-9 323 427,03	-2 728 572,97	77,4	

10.3.4 Rahoitusosan toteutuminen

	Joulukuu 2019 tilikauden alusta	Joulukuu 2018 tilinpäätös
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
VUOSIKATE	1 469 536	1 977 876
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-85 162	-122 602
TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 384 375	1 855 274
INVESTOINTIMENOT	-9 579 399	-3 012 620
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	22 722	7 316
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	318 412	362 530
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-9 238 265	-2 642 773
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-7 853 891	-787 499
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	0	5 470
Pitkäaikaisten lainojen muutos	5 612 960	1 945 640
Lyhytaikaisten lainojen muutos	500 000	-500 000
LAINAKANNAN MUUTOKSET	6 112 960	1 445 640
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	43 418	6 344
Vaihto-omaisuuden muutos	7 022	6 970
Saamisten muutos	-246 237	173 511
Korottomien velkojen muutos	750 447	424 110
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	554 650	610 935
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	6 667 610	2 062 044
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 186 281	1 274 545
RAHAVARAT 31.12.	1 339 846	2 526 126
RAHAVARAT 1.1.	2 526 126	1 251 581
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 186 281	1 274 545

10.3.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Talousarvion sitovista määrärahoista ja tuloarvioista esitetään yhteenvetotaulukko, johon on koottu kaikki valtuusto nähden sitovat erät

	Sitovuus		Määrärahat				Tuloarviot					
	N	B	Alkup.talous- arvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Alkup.talous- arvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA												
Hallintopalvelut												
STRATEGINEN JOHTO(KONSERNIJAOSTO)	B		-1 132 805		-1 132 805	-1 172 265	39 460	70 000		70 000	91 912	-21 912
MAANKÄYTTÖ JA KAAVOITUS	B		-100 367		-100 367	-94 493	-5 874	16 200		16 200	45 138	-28 938
VAALIT 1.1.16>	B		-55 055		-55 055	-34 462	-20 593	27 000		27 000	27 724	-724
TARKASTUSLAUTAKUNTA 1.1.16>	B		-39 407		-39 407	-28 562	-10 845					
HALLINTOPALVELUT/TOIMISTOT	B		-2 005 104	61 783	-1 943 321	-1 790 294	-153 027	341 891		341 891	260 041	81 850
LOMITUSPALVELUT	B		-5 093 024		-5 093 024	-5 153 107	60 083	5 211 383		5 211 383	5 231 037	-19 654
MAASEUTUTOIMI	B		-50 261		-50 261	-48 398	-1 863					
PALO- JA PELASTUSTOIMI 1.1.16>	B		-563 039		-563 039	-563 049	10					
YMPÄRISTÖTOIMI 1.1.16>	B		-274 013		-274 013	-190 527	-83 486					
TYÖTERVEYSPALVELUT	B		-218 000		-218 000	-299 935	81 935	105 000		105 000	144 015	-39 015
Hyvinvointipalvelut												
HALLINTO/SIVISTYSTOIMI	B		-318 462	-123 447	-441 909	-353 687	-88 222	58 332	73 000	131 332	85 042	46 290
KIRKONKYLÄN KOULU	B		-2 708 673	-123 450	-2 832 123	-2 929 337	97 214	1 500		1 500	435	1 065
MUU PERUSOPETUS	B		-3 358 530	-32 425	-3 390 955	-3 496 701	105 746	33 700	7 600	41 300	32 447	8 853
ERITYISOPETUS/LAITOSKOULUT	B		-1 427 983	-38 975	-1 466 958	-1 466 401	-557	95 000		95 000	105 120	-10 120
YLÄKOULU	B		-3 604 132		-3 604 132	-3 668 566	64 434	356 687		356 687	361 628	-4 941
LUKIO	B		-1 106 668	-27 800	-1 134 468	-1 147 539	13 071				1 405	-1 405
VARHAISKASVATUS	B		-5 291 408		-5 291 408	-5 377 739	86 331	538 727		538 727	541 939	-3 212
HALLINTO/VAPAA-AIKATOIMI	B		-58 972		-58 972	-51 017	-7 955	28 000		28 000	27 500	500
KIRJASTO	B		-538 303		-538 303	-503 761	-34 542	12 200		12 200	13 654	-1 454
KULTTUURI	B		-185 971		-185 971	-198 286	12 315	29 900		29 900	48 904	-19 004
OULUJOKI-OPISTO	N		-582 450	-8 000	-590 450	-584 666	-5 784	458 022	8 000	466 022	428 507	37 515
NUORISO	B		-105 558		-105 558	-101 097	-4 461	7 000		7 000	4 258	2 742
LIIKUNTA	B		-600 825		-600 825	-627 374	26 549	99 800		99 800	87 167	12 633
JÄÄHALLI	B		-167 357		-167 357	-162 471	-4 886	107 000		107 000	104 144	2 856
ULKOLIIKUNTAPAIKAT	B		-182 754		-182 754	-194 554	11 800					
Sosiaali ja terveyspalvelut												
HALLINTO/SOSIAALI- JA TERV.PALV	B		-237 906		-237 906	-252 195	14 289	6 400		6 400	5 449	951
SOSIAALITYÖ	B		-3 272 053		-3 272 053	-3 313 444	41 391	168 628		168 628	219 761	-51 133
VAMMAISPALVELU	B		-4 665 457		-4 665 457	-5 069 170	403 713	518 850		518 850	500 303	18 547
VANHUSTYÖ	B		-7 874 782		-7 874 782	-7 996 403	121 621	1 345 900		1 345 900	1 616 513	-270 613
SAIRAANHOITO	B		-3 481 527		-3 481 527	-3 827 489	345 962	538 870		538 870	562 530	-23 660
NEUVOLA	B		-575 518		-575 518	-585 165	9 647	14 200		14 200	22 256	-8 056
HAMMASHOITO	B		-969 739		-969 739	-1 059 732	89 993	296 600		296 600	329 128	-32 528
TERVEYSKESKUSSAIRAALA	B		-2 560 566		-2 560 566	-2 363 584	-196 982	571 300		571 300	531 403	39 897
ERIKOISSAIRAANHOITO	B		-11 289 434		-11 289 434	-11 253 109	-36 325					
Tekniset palvelut												
HALLINTO/TEKNINEN TOIMI	B		-290 092	-20 461	-310 553	-299 388	-11 165	4 000		4 000	8 792	-4 792
RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT	N		-2 747 081	-116 000	-2 863 081	-2 845 327	-17 754	2 907 605	25 000	2 932 605	2 887 783	44 822
RAKENNUKSET	B		-2 973 608	-145 000	-3 118 608	-3 469 446	350 838	4 775 999	15 000	4 790 999	4 775 409	15 590
MAARAKENTAMINEN	B		-1 017 621		-1 017 621	-918 366	-99 255	92 050		92 050	145 196	-53 146
KAAVOITUS JA MITTAUS (MITTAUSPALV)	B		-319 114		-319 114	-235 870	-83 244	415 240		415 240	503 473	-88 233
RAKENNUSVALVONTA	B		-125 686		-125 686	-107 653	-18 033	30 000		30 000	73 825	-43 825
TULOSLASKELMAOSA												
VEROTULOT	B							32 098 000		32 098 000	30 871 375	1 226 625
VALTIONOSUUDET	B							24 376 470		24 376 470	24 860 885	-484 415
KORKOTUOTOT	B							125 000		125 000	123 036	1 964
MUUT RAHOITUSTULOT	B										4 056	-4 056
KORKOMENOT	B		-395 000		-395 000	-375 825	-19 175					
MUUT RAHOITUSMENOT	B		-200		-200	-3 203	3 003					

INVESTOINTIOSA										
HALLINTOPALVELUT										
KIINTEÄ OMAISUUS	B	-993 000		-993 000	-970 528	-22 472	100 000		100 000	44 335 55 665
IRTAIN OMAISUUS	B	-410 000		-410 000	-374 217	-35 783				
AINEETON KÄYTTÖOMAISUUS	B	-10 000		-10 000		-10 000				188 915 -188 915
HYVINVOINTIPALVELUT										
TALONRAKENNUS	B	-3 740 000	-4 200 000	-7 940 000	-5 845 297	-2 094 703				
IRTAIN OMAISUUS	B	-30 000		-30 000	-27 142	-2 858				
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT										
TALONRAKENNUS SOS.TOIMI	B				-19 649	19 649				
TALONRAKENNUS TERV.TOIMI	B	-20 000		-20 000	-442 073	422 073				
IRTAIN OMAISUUS	B	-40 000		-40 000	-26 594	-13 406				
TEKNISET PALVELUT										
TALONRAKENNUS	B	-870 000		-870 000	-157 633	-715 367				
IRTAIN OMAISUUS	B	-30 000	-18 290	-48 290	-47 735	-555				
MAARAKENTAMINEN	B	-1 154 000		-1 154 000	-1 115 451	-38 549				
RAHOITUSOSA										
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET										
ANTOLAINASAAM.LIS										
ANTOLAINASAAM. VÄH										
LAINAKANNAN MUUTOKSET										
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	B						12 500 000	4 715 000	17 215 000	14 500 000 2 715 000
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄH.	B	-8 400 000		-8 400 000	-8 887 040	487 040				
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	B				-500 000,00					
YHTEENSÄ		-88 261 505	-4 792 065	-93 053 570	-92 627 015	-929 554	88 482 454	4 843 600	93 326 054	90 416 443 2 909 611

Liite 1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) Arvostusperiaatteet ja – menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja – menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu tilitysajankohdan mukaisesti kuluvalle tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskenta-perusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen käyttäen keskihintaa.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi.

1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöt sekä kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhteisön (Muhoksen Vesihuolto Oy) aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu kunnan suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

2 TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Toimintatuotot kunnan määrittelemänä kokonaisuuksina

Toimintatuotot tehtäväalueittain

ulkoinen	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Konsernipalvelut	5 853 234	6 084 920	5 696 460	5 872 684
Hyvinvointipalvelut	1 821 405	1 861 710	1 125 286	995 561
Vapaa-aikapalvelut	395 953	385 011	395 953	385 011
Sosiaali- ja terveystuotot	21 616 756	21 027 692	3 758 327	4 007 658
Tekniset palvelut	3 334 967	3 250 134	1 588 037	1 685 910
Yhteensä	33 022 315	32 609 468	12 564 063	12 946 824

Verotulot eriteltyinä

Verotulojen erittely		
	2019	2018
Kunnan tulovero	26 374 410	25 619 619
Osuus yhteisöveron tuotosta	761 189	782 463
Kiinteistövero	3 735 776	3 680 463

Muut verotulot		
Verotulot yhteensä	30 871 375	30 082 545

Valtionosuudet eriteltyinä

Valtionosuuksien erittely		
	2019	2018
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	25 369 775	25 284 936
<i>Siiitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus</i>	6 663 732	6 711 840
Opetus- ja kulttuuritoimen muu valtionosuus	-271 862	-344 139
Valmistavan op. rah.järjestelmämuutoksen kompensointi	0	0
Valtionosuudet yhteensä	25 097 913	24 940 797

Palvelujen ostot eriteltyinä

Palvelujen ostot eriteltyinä

Kunta		
	2019	2018

Asiakaspalvelujen ostot	19 841 444	20 549 261
Muiden palvelujen ostot	7 711 867	6 880 401
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	27 553 311	27 429 662

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan. Kunnanvaltuusto on tarkastanut poistosuunnitelman 26.11.2012 § 107. Kunnanhallitus on 29.10.13 § 465 ja 25.2.14 § 8 vahvistanut kohteet, joissa on poikettu alarajasta.

Arvioidut poistoajat sekä poistomenetelmät ovat:

	Tasapoisto
Aineettomat hyödykkeet	
Kehittämismenot	2-5 vuotta*
Aineettomat oikeudet	5-20 vuotta*
Liikearvo	2-5 vuotta *
Muut pitkävaikutteiset meno	
Atk-ohjelmistot	2-5 vuotta *
Muut	2-5 vuotta *
*) erityisestä syystä voi olla enintään 20 vuotta	
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset	20-50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-30 vuotta
Talousrakennukset	10-20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	20-30 vuotta
Asuinrakennukset	30-50 vuotta
Kiinteät rakennukset ja laitteet	
Kadut, tiet, tori ja puistot	15 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	10 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	15 vuotta
Vedenjakeluverkosto	30 vuotta
Viemäriverkko	30 vuotta
Kaukolämpöverkko	20 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10 vuotta
Maakaasuverkko	20 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 vuotta
Sähkö, vesi ym. Laitosten laitoskoneet ja laitteet	10 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 vuotta
Koneet ja kalusto	
Rautaiset alukset	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	4 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	5 vuotta
Muut raskaat koneet	10 vuotta
Muut kevyet koneet	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms laitteet (koulujen ensikertainen kalustaminen)	5 vuotta
Atk-laitteet	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	3 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa

Selvitys tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Kaatopaikan jälkihoitovaraus 1.1.	70 895	73 563	70 895	73 563
Muutokset tilikaudella	0	-2 668	0	-2 668
Kaatopaikan jälkihoitovaraus 31.12.	70 895	70 895	70 895	70 895
Potilasvahinkovakuutusmaksuvaraus 1.1.	934 482	911 234		
Muutoksen tilikaudella	-120 905	23 248		
Potilasvahinkovakuutusmaksuvaraus 31.12.	813 577	934 482		
Pakolliset varaukset yhteensä	884 472	1 005 376	70 895	70 895

Selvitys olennaisista muihin toimintatuottoihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitoista ja olennaisista muihin toimintakuluihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappioista

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

Konserni	Kunta
----------	-------

	2019	2018	2019	2018
Muut toimintatuotot				
Asunto-osakkeiden myyntivoitot				
Maa-alueiden myyntivoitot		153 454	85 548	119 934
Rakennusten myyntivoitot				
Muut myyntivoitot	87 353	1 413		
Myyntivoitot yhteensä	87 353	154 867	85 548	119 934

Muut toimintakulut

KOM myyntitappio			386	
Rakennuksista		33 280		
Myyntitappiot yhteensä		33 280	386	

satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Satunnaiset tuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutustulot		556 296		
Satunnaiset tuotot yhteensä		556 296		
Satunnaiset kulut				
Oulun Medikiinteistöt Oy:n osakkeiden luovutustappio		73 533		

Satunnaiset kulut yhteensä

	73 533		
--	--------	--	--

Muihin rahoitustuottoihin sisältyvät tuotot, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2019	2018
Osinkotuotot muista yhteisöistä	3 334	10 934
<i>Yhteensä</i>	<i>3 334</i>	<i>10 934</i>

3 TASEEN LIITETIEDOT

3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Aineettomat hyödykkeet yhteensä
2019			
Poistamaton hankintameno 1.1.	119 428,97	424 331,26	543 760,23
Lisäykset tilikauden aikana	138 940,53	43 836,62	182 777,15
Rahoitusosuudet tilikaudella		-4 431,75	-4 431,75
Vähennykset tilikauden aikana			0,00
Siirrot erien välillä			0,00

Tilikauden poisto	-90 047,45	-83 063,50	-173 110,95
Poistamaton hankintameno 31.12.	168 322,05	380 672,63	548 994,68

	Maa- alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräi- hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
2019							
Poistamaton hankintameno 1.1.	9 620 051,83	44 983 853,39	6 931 378,37	1 260 054,35	120 527,86	280 592,70	63 196 458,50
Lisäykset tilikauden aikana	77 218,00	748 574,72	1 333 452,98	457 328,04		5 886 738,09	8 503 311,83
Rahoitusosuudet tilikaudella				-18 290,00			-18 290,00
Vähennykset tilikauden aikana	-44 335,42						-44 335,42
Siirrot erien välillä		230 677,24	5 953,54			-236 630,78	0
Arvonalennus							0
Tilikauden poisto		-1 999 081,48	-676 317,57	-570 242,01			-3 245 641,06
Poistamaton hankintameno 31.12.	9 652 934,41	43 964 023,87	7 594 467,32	1 128 850,38	120 527,86	5 930 700,01	68 391 503,85

Pysyvien vastaavien
sijoitukset

**Osakkeet ja
osuudet**

	Osakkeet konserni yhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kunta- yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Muut laina- saamiset	Muut saamiset pal-kelp. liitt.maksut	Yhteensä
2019							
Hankintameno 1.1.	504 000	143 985	6 397 658	1 795 400	69 793	251 823	9 162 659
Lisäykset		893 310					893 310
Vähennykset				188 915			188 915
Kirjanpitoarvo 31.12.	504 000	1 037 295	6 397 658	1 606 485	69 793	251 823	9 867 054

Muhoskuitu Oy:n lain mukainen kunnan sijoitus 893 310 euroa siirretään keskeneräisiin hankintoihin 2020. Kun Muhoskuitu Oy aloittaa poistot, siirretään erä keskeneräisistä hankinnoista muihin pitkävaikutteisiin menoihin.

Maa- ja vesialueet erittely

Maa- ja vesialueet erittely	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	92 869	92 869	92 869	92 869
Muut maa- ja vesialueet	10 147 572	9 829 173	9 560 065	9 527 182
Yhteensä	10 240 441	9 922 042	9 652 934	9 620 051

Omistukset muissa yhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

Nimi	Kotipaikka	Kunnan- omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	kuntakonsernin osuus		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Muhoksen Vesihuolto Oy	Muhos	100 %	100 %	972 249	7 587 595	49 363
Mimminetti Oy	Muhos	100 %	100 %	-19 793		
Kuntayhtymät						

P-Pohjanmaan Liitto	Oulu	2,09 %	2,09 %	30 558	164 479	699
PPSHP	Oulu	2,57 %	2,57 %	4 568 627	7 813 176	169 818
Oulun Seudun koulutusky	Oulu	3,65 %	3,65 %	3 415 644	1 533 776	112 735
Osakkuusyhteisöt						
Hirsijärven Vesi Oy	Tyrnävä	50 %	50 %	389 832	98 806	43 440
Koy Piilorivi	Muhos	50 %	50 %	174 062	108 996	2 015
Humanpolis Oy	Utajärvi	33 %	33 %	-10 964	63 919	778
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
Koy Muhoksen vanh.talot	Muhos	23,07 %	23,07 %	9 520 215	17 370 747	378 848

Vaihtuvat vastaavat

Pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten erittely

Saamisten erittely			
	<table border="1"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">2019</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">2018</td> </tr> </table>	2019	2018
2019	2018		

	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		2 826		1 469
Lainasaamiset	4 887 500	100 000	4 987 500	100 000
Muut saamiset				
Yhteensä	4 887 500	102 826	4 987 500	101 469
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta jäsenenä				
Myyntisaamiset		128		18
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset				
Saamiset yhteensä	4 987 500	102 954	54 987 500	101 487

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot OSEKK	3 192	2 823		

Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Muut tulojäämät	103 995	339 748	103 995	220 133
Kelan korvaus työterv.h	181 908	200 192	150 000	157 306
EU-tuet ja avustukset		3 463		
Muut siirtosaamiset	754 508	609 214	754 508	448 334
	1 043	1 152	1 008	
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yht.	603	616	503	825 773

3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely

Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Peruspääoma 1.1.	27 287 120	27 287 120	27 287 120	27 287 120
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	27 287 120	27 287 120	27 287 120	27 287 120
Säätöiden ja yhd.peruspääomat	4 322	4 322		

Liittymismaksurahasto 1.1.	579 600	579 600		
Lisäykset				
Liittymismaksurahasto 31.12.	579 600	579 600		
Muut omat rahastot 1.1.	229 027	207 465		
Lisäykset	3 755	21 562		
Muut omat rahastot 31.12.	232 782	229 027		
Ed. tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	3 132 072	4 020 022	3 236 438	4 601 498
Siirrot rahastoon PPL		-8 321		
Konsernieliminoinnit	-117 915	-5 741		
OSEKK ed.tilik.muutos	90			
Ed. tilikausien yli-/alijäämä 31.12	3 014 241	3 953 960	3 236 438	4 601 498
Tilikauden yi-/alijäämä	-1 405 003	-821 888	-1 925 133	-1 365 060
Oma pääoma yhteensä	29 713 062	31 232 141	28 598 425	30 523 558

Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Pitkäaikaiset velat		
	2019	2018
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 235 101	6 950 308
Lainat julkisyhteisöiltä		
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>9 235 101</i>	<i>6 950 308</i>

Pakolliset varaukset

Erittely pakollisista varauksista

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut pakolliset varaukset				
Kunta				
Kaatopaikan jälkihoitovaraus	70 895	70 895	70 895	70 895
PPSHP				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvaraus	715 146	836 051		
Oulun medipaikointus Oy po-sijoitus	98 431	98 431		
Pakolliset varaukset yhteensä	884 472	1 005 377	70 895	70 895

Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Kaatopaikan jälkihoitovaraus 1.1.	70 895	73 563	70 895	73 563
Muutokset tilikaudella		-2 668		-2 668
Kaatopaikan jälkihoitovaraus 31.12.	70 895	70 895	70 895	70 895
PPSHP:n alijäämän kattaminen 1.1.				
Muutokset tilikaudella				
PPSHP alijäämän kattamisvaraus 31.12.	0	0	0	0
Potilasvahinkovakuutusmaksuvaraus 1.1.	836 051	911 234		
Muutokset tilikaudella	-120 905	-75 183		
Potilasvahinkovakuutusmaksuvaraus 31.12.	715 146	836 051		
Pakolliset varaukset yhteensä	786041	906 946	70 895	70 895

Velat tytäryhteisöille ja kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä

Vieras pääoma				
	2019		2018	
	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat				
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä				
Ostovelat		1 027 332		799 920
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>		<i>1 027 332</i>		<i>799 920</i>

Muiden velkojen erittely

Muiden velkojen erittely	
	Konserni

	2019	2018
Muut velat pa.		
Liittymismaksut	2 086 943	2 012 268
Muut velat	16 004	16 004
Muut velat yht.	2 102 947	2 028 272

Olennaiset siirtovelat

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot		62 991		
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivuk. jaksotukset	3 504 329	4 978 820	3 429 175	3 087 893
Korkojaksotukset	33 120	41 219	33 100	39 532
Lakisääteiset vak.maksut	279 420	100 857	273 505	99 867
Eläkevakuutusmaksut	502 354	521 699	494 962	514 856
Potilasvakuutusvelka	101 970	107 096		
Tasausrahastolaskutus	75 306	73 490		
Muut siirtovelat	2 725 166	577 354		
Siirtovelat yhteensä	7 221 665	6 463 526	4 230 742	3 742 148

VAKUUKSIA, VASTUUSITOUUMUKSIA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Velat, joista pantattu, kiinnitetty tai muulla tavalla annettu vakuudeksi omaisuutta

Konserni	2018	2019
Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä		
PPSHP		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	90 300	144 189
Vakuudeksi annetut kiinnitykset.	179 900	0

Vakuudet, jotka annettu samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Konserni	2018	2019
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet		
PPSHP		
Pantatut tonttien vuokraoikeudet	0	0

Taseeseen sisältyvät vastuusitoumukset ja vastuut

Vuokravastuut

Vuokravastuut				
alv 0%	Konserni		Kunta	
	2018	2019	2018	2019
Vuokrasopimusvastuut, Ppshp				
Vuokravastuut yht, voimassa 30.11.2037	572 420	603 124		

- seuraavalla tilik. maksettava osuus	97 583	298 533		
Leasingvastuut	72 046	64 767		
- seuraavalla tilik. maksettava osuus	16 983	17 454		
Vuokravastuut yht. Osekk	136 134	77 358		
Leasingvastuut yhteensä alv 0%	199 565	111 102		
- 1-5 tilik. maksettava osuus	65 569	64808		

Vastuositoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen ja muiden puolesta

Vastuositoumukset				
	Konserni		Kunta	
	2018	2019	2018	2019
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yht. puolesta				
Alkuperäinen pääoma			300 000	300 000
Jäljellä oleva pääoma			92 932	80 000
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	3 792 998	3 792 998	3 792 998	3 792 998
Jäljellä oleva pääoma	124 060	78 000	124 060	78 000

Kunnan takaukset muiden puolesta sisältää kunnan takaaman lainan Kunta-Asunnot Oy:lle (Koy

Mesimarjan laina)

Lisäksi täytetakausta Kunta-Asunnot Oy:n lainasta 1.236.534 €.

kunta	alkup. po.	jäljellä
vanhustentalot	145 146	0
hirsijärven vesi	200 000	85 000
kunta-aravat	3 447 852	0
	3 792 998	85 000

Kuntien takauskeskuksen takausvastuut

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2018	2019
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	51 488 809	54 062 245
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	33 079	35 569

HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSITAHOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Henkilöstön lukumäärä

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2018	2019
Konsernipalvelut	146	133
Hyvinvointipalvelut	349	349
Sosiaali- ja terveystalvelut	234	236
	86	87

Tekniset palvelut		
Yhteensä	815	801

Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut

Henkilöstökulut

	2019	2018
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan		
Palkat ja palkkiot	24 952 553	23 818 888
Eläkekulut	5 355 149	5 267 501
Muut henkilösivukulut	949 532	1 004 897
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	59 508	54 787
Henkilöstökulut yhteensä	31 316 742	30 146 074

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2 018	2019
Läänin vihreä piirijärjestö	53	40

Sdp Muhoksen paikallisjärj.	1 419	1 259
Muhoksen kokoomus	1 048	1 255
Muhoksen perussuomalaiset	879	1 317
Siniset	873	
Muhoksen vasemmisto	2 101	1 698
Keskustan Muhoksen kunn.järj.	3 823	4 076
Keskusta Utajärvi	68	59
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yht.</i>	10 204	10577

Lakisääteistä tilintarkastusta suorittavalle tilintarkastusyhteisölle maksettavat palkkio

Tilintarkastajan palkkiot		
	2019	2018
KPMG		
Tilintarkastuspalkkiot	15 795	8 200
Muut tilintarkastajille kuuluvat tehtävät		550
Tarkastuslautakunnan avustaminen		
Muut palkkiot		14 456
<i>Palkkiot yhteensä</i>	15 795	23 206

Intressitahotapahtumat

Kunnanjohtajan kanssa on 8.5.2017 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu 12 kk:n palkkaa vastaavasta erokorvauksesta.

MAANKÄYTTÖSOPIMUKSISTA KUNNALLE AIHEUTUVAT VELVOITTEET V. 2019LEPPINIEMEN ALUEEN ASEMAKAAVA

Asemakaava laadittu, valtuusto hyväksynyt 25.11.2013 § 111

Yhdyskuntarakentamisen maankäyttösopimus 20.1.2014, Muhoksen kunta / Ameta Oy

Ma. tilasta Leppiniemi RN:o 494-403-198-1

Ma. tilasta Koskipohjola RN:o 494-403-2-119

Kadut

Sopimusalueella asemakaavassa osoitettujen katujen suunnittelusta ja rakentamisesta vastaa Muhoksen kunta.

Alueen kunnallistekniikka toteutetaan katuosittain erikseen sovittavalla aikataululla. Sopimusvelvoitteet on täytettävä viimeistään vuoden 2023 loppuun mennessä.

Korvauksena alueen kunnallistekniikan rakentamisesta maanomistaja Ameta Oy luovuttaa kunnalle sopimuksessa esitetyt asemakaavan mukaiset tontit. Luovutuskirja alueelta 1 on allekirjoitettu 24.6.2016.

Muhos 3.2.2020

Kunnanjohtaja Jukka Syvävirta

VARMENTAVAT TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAT 2019

TILIKARTAT

Osasto-/kustannuspaikkakartta

Toiminnot

Tilikartta K (käyttötalous)

Tilikartta C (tuloslaskelma)

Tilikartta G (rahoituslaskelma)

Tilikartta F (tase)

Tilikartta I (investoinnit)

Tilin alarittelyt

Kirjaussäännöt

KÄYTTÖOMAISUUSKIRJANPITO 2019

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Suunnitelman mukainen tase-erittely

Liitetietolaskelma

Saldoyhteenveto

Ostot 1.1. – 31.12.2019

Myynnit, siirrot ja romutukset 1.1. – 31.12.2019

Poistoeron muutostosite

Poistojen kirjaustosite

Inventaarilista

Tilikartta/poistoajat ja – tavat

TASE-ERITTELYT 31.12.2019

TALOUSARVIOVERTAILUT 2019 SÄHKÖISESSÄ MUODOSSA INVOICEREADY-
ARKISTOSSA/KIRJANPITOERITTELYT: Käyttötalous, tuloslaskelma ja investoinnit